

2025

**Diagnoza lokalnych
zagrożeń społecznych
GMINA KRZESZOWICE**

Spis treści

Wstęp	4
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW	
ALKOHOLOWYCH	6
PUNKT KONSULTACYJNY	7
GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	7
ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY	11
PRZESTĘPCZOŚĆ NA TERENIE GMINY KRZESZOWICE – POLICJA	13
PRZESTĘPCZOŚĆ NA TERENIE GMINY KRZESZOWICE – STRAŻ	
MIEJSKA.....	15
BEZROBOCIE	15
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH	
MIESZKAŃCÓW	17
Metodologia	17
Cele badania.....	17
Metoda i technika badawcza	17
Grupa badana	17
Wyniki badań	18
Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców	18
Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne	19
Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze	24
Uzależnienia behawioralne	27
Przemoc domowa.....	28
Przekonania dotyczące wychowania dzieci.....	34
BADANIA WŚRÓD PRACOWNIKÓW INSTYTUCJONALNYCH	36
Metodologia	36
Cel badania i charakterystyka grupy badawczej	36
Wyniki	37
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY	43
Metodologia	43
Cel badania	43
Charakterystyka grupy badanej.....	43
Wyniki badań	44

Substancje psychoaktywne: Alkohol	44
Substancje uzależniające: Papierosy	50
Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze	53
Uzależnienia behawioralne	56
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	70
Mieszkańcy Gminy Krzeszowice.....	70
Pracownicy instytucjonalni w Gminie Krzeszowice	70
Uczniowie z Gminy Krzeszowice.....	71
Rekomendacje	73

Wstęp

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych jest kluczowym narzędziem planowania działań społecznych i podejmowania decyzji na poziomie lokalnym. Dzięki niej samorządy lokalne oraz inne instytucje mogą efektywnie kierować swoje zasoby i działania w obszary, gdzie są one najbardziej potrzebne, co ma na celu znaczną poprawę jakości życia mieszkańców. Diagnoza pozwala nie tylko na identyfikację istniejących problemów, ale również na prognozowanie potencjalnych zagrożeń, co jest niezbędne do skutecznego planowania i wdrażania programów interwencyjnych.

Współczesne wyzwania społeczne, takie jak nadużywanie alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnienia behawioralne, a także negatywne postawy społeczne wobec tych zjawisk, wymagają szczegółowej analizy i interdyscyplinarnego podejścia. Dlatego dokument ten ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2025 roku. W badaniach uwzględniono różnorodne aspekty związane z lokalnymi zagrożeniami, które mogą wpływać na bezpieczeństwo i zdrowie społeczności.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych zostały uzyskane w drodze anonimowych badań ankietowych, które przeprowadzono w Gminie Krzeszowice wśród **trzech grup reprezentujących różne lokalne środowiska**

- **Dorośli mieszkańcy**
- **Dzieci i młodzież szkolna**
- **Pracownicy instytucjonalni**

Znaczenie wyników badań

Wyniki przeprowadzonych badań będą miały istotne znaczenie dla formułowania strategii interwencyjnych oraz programów wsparcia. Oto kilka kluczowych aspektów, które mogą być poruszone na podstawie zebranych danych:

Zrozumienie skali problemu: Dzięki przeprowadzonym badaniom można określić, jak powszechne są problemy związane z nadużywaniem substancji i uzależnieniami w lokalnej społeczności. To pozwoli na lepsze dostosowanie działań do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Identyfikacja grup ryzyka: Analiza wyników pomoże zidentyfikować grupy najbardziej narażone na uzależnienia, co jest kluczowe w projektowaniu programów prewencyjnych.

Tworzenie spersonalizowanych programów wsparcia: Zrozumienie różnorodnych perspektyw mieszkańców oraz pracowników instytucji pomocowych pozwoli na stworzenie

bardziej efektywnych i dostosowanych do potrzeb programów wsparcia, które będą odpowiadały na konkretne wyzwania.

Zwiększenie zaangażowania społeczności: Poprzez uświadamianie mieszkańców o skali problemów społecznych oraz zaangażowanie ich w proces diagnozy, można zbudować większą solidarność i odpowiedzialność w walce z uzależnieniami.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych jest niezbędnym narzędziem, które umożliwia lokalnym samorządom oraz instytucjom skuteczne planowanie działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców. Przeprowadzone badania ankietowe, z uwzględnieniem różnych grup społecznych, dostarczą cennych informacji, które staną się fundamentem dla przyszłych działań w zakresie prewencji, wsparcia oraz edukacji w kontekście problemów związanych z nadużywaniem substancji i uzależnieniami. Tylko poprzez zrozumienie rzeczywistych potrzeb społeczności można skutecznie zmieniać sytuację w lokalnym otoczeniu, promując zdrowy styl życia i wsparcie dla osób potrzebujących.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Dane dotyczące działalności GKRPA w latach 2022–2024 pokazują stabilną, regularną pracę Komisji w kluczowych obszarach jej działania. Liczba ogólnych posiedzeń utrzymywała się na wysokim poziomie, wahając się od 39 do 47 rocznie, co potwierdza konsekwentne zaangażowanie w realizację zadań. Komisja corocznie prowadziła również rozmowy motywujące z osobami uzależnionymi, a ich liczba – od 17 do 21 – wskazuje na stałą potrzebę wsparcia terapeutycznego. Jednocześnie zauważalne są zmiany w zakresie opiniowania lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, których liczba była najwyższa w 2023 roku, natomiast kontrole sprzedaży napojów alkoholowych miały charakter incydentalny i zostały odnotowane jedynie w 2023 roku.

W latach 2022–2024 Komisja rozpatrywała zróżnicowaną liczbę spraw, przy czym największy wzrost aktywności odnotowano w 2023 roku zarówno w zakresie zleceń przeprowadzenia badań przez biegłych, jak i kierowania wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Dane te wskazują, że skala problemów związanych z uzależnieniami była zmienna w poszczególnych latach, co może odzwierciedlać zarówno sytuację społeczną, jak i poziom zgłaszalności oraz ujawniania tego typu spraw.

Działalność GKRPA	2022	2023	2024
Ogólne posiedzenie Komisji	39	47	43
Przeprowadzone rozmowy z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia	20	17	21
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	1	0
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	39	58	28
Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	11	43	35
Sporządzone wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	15	57	13

W latach 2022–2024 pracownicy KRPA uczestniczyli w szkoleniach zawodowych. W każdym z analizowanych lat odbyło się po jednym szkoleniu. W 2022 roku uczestniczyły dwie osoby, w 2023 roku 4 osoby, a w 2024 roku 2 osoby.

PUNKT KONSULTACYJNY

Punkt Konsultacyjny stanowi lokalne miejsce wsparcia dla osób zmagających się z uzależnieniami, ich bliskich oraz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych. Punkt zapewnia kompleksową pomoc wykwalifikowanych osób, w szczególności wsparcie psychologa oraz terapeuty uzależnień. Psycholog prowadzi konsultacje indywidualne, diagnozuje potrzeby, udziela wsparcia emocjonalnego i kieruje na specjalistyczne formy terapii. Za koordynację działalności Punktu oraz zadań wynikających m.in. z niniejszego Programu, odpowiada wyznaczona osoba, zatrudniona w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Oferta wsparcia oferowanego przez Punkt dostosowana będzie do obecnych potrzeb i możliwości i może być aktualizowana. Specjaliści prowadzą działania motywujące, edukacyjne dotyczącą mechanizmów uzależnienia oraz wspierające osoby uzależnione w podejmowaniu i utrzymaniu procesu leczenia. Dzięki współpracy specjalistów punkt oferuje holistyczną i dostępną pomoc dla mieszkańców.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2022 roku z pomocy korzystało 448 rodzin, w 2023 roku 446, a w 2024 roku liczba ta wyniosła 427. Spośród nich, wsparcie z powodu problemów uzależnień otrzymało 28 rodzin w 2022 roku i w 2023 roku. W 2024 roku zauważalny był wzrost liczby rodzin objętych pomocą z tego powodu – takich rodzin było 31.

Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej			
	2022	2023	2024
Liczba rodzin ogółem	448	446	427
w tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	28	28	31

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela mieszkańcom wsparcia w różnych formach, dostosowanych do ich sytuacji życiowej i indywidualnych potrzeb. W latach 2022–2024 najczęściej przyznawano świadczenia pieniężne, których liczba oscylowała między 253 a 279 rocznie. Wysoki poziom udzielanych świadczeń wskazuje na znaczny odsetek osób i rodzin o niskich dochodach, które nie są w stanie samodzielnie zabezpieczyć podstawowych potrzeb bytowych. Równolegle GOPS udzielał świadczeń niepieniężnych oraz prowadził pracę socjalną, zapewniając kompleksowe wsparcie zarówno materialne, jak i specjalistyczne.

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS	2022	2023	2024
Świadczenia niepieniężne dla osób	119	133	107
Świadczenia pieniężne dla osób	276	279	253
Praca socjalna	98	116	111

Głównymi powodami przyznawania pomocy społecznej w latach 2022–2024 były długotrwała choroba oraz ubóstwo, obejmujące odpowiednio ponad 270 oraz blisko 200 osób rocznie. Dane te wskazują na utrzymujące się potrzeby związane z zaspokajaniem podstawowych warunków bytowych oraz zapewnieniem ciągłości leczenia i codziennego funkcjonowania osób przewlekle chorych.

Wsparcia w coraz większym stopniu wymagały również osoby z niepełnosprawnościami, których liczba wzrastała w badanym okresie. Może to świadczyć o rosnących potrzebach w zakresie rehabilitacji, dostępności usług opiekuńczych oraz dostosowania warunków życia do ograniczeń zdrowotnych.

Bezrobocie pozostawało istotną przesłanką udzielania pomocy, choć liczba osób korzystających ze wsparcia z tego powodu podlegała wahaniom. Stałą, choć liczebnie niewielką grupę stanowiły osoby z problemem alkoholowym oraz rodziny doświadczające trudności opiekuńczo-wychowawczych, co potwierdza utrzymywanie się problemów wymagających długofalowej pracy socjalnej.

Zdarzenia losowe pojawiały się sporadycznie jako powód przyznania pomocy, co wynika z ich wyjątkowego charakteru i rzadkiego występowania w skali gminy.

Powody przyznawania pomocy społecznej	2022	2023	2024
Niepełnosprawność	165	168	172
Bezrobocie	94	111	105
Zdarzenie losowe	2	-	1
Ubóstwo	191	202	194
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	16	14	14
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	270	303	301
Alkoholizm	27	28	31
Inne	-	-	-

W latach 2022–2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się z 448 do 427. W każdym z analizowanych lat największą grupę stanowiły rodziny jednoosobowe, których liczba utrzymywała się na wysokim poziomie i w 2024 roku wyniosła 299. Jednocześnie obserwowano spadek liczby rodzin wieloosobowych, zwłaszcza tych liczących cztery osoby lub więcej.

Liczba osób w rodzinie	2022	2023	2024
Ogółem	448	446	427
1 osoba	294	304	299
2 osoby	67	70	82
3 osoby	41	36	21
4 osoby	25	19	14
5 osób	17	10	8
6 i więcej	4	7	3

Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej wyraźnie zmniejszyła się w analizowanym okresie, spadając z 54 w 2022 roku do 20 w 2024 roku. Najczęściej wsparcie otrzymywały rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci, podczas gdy rodziny wielodzietne pojawiały się sporadycznie. W 2024 roku zanotowano pojedynczy przypadek rodziny z siedmiorgiem lub większą liczbą dzieci, co stanowi rzadkość w porównaniu z latami wcześniejszymi.

W tym rodziny z dziećmi o liczba dzieci	2022	2023	2024
Ogółem	54	28	20
1 dziecko	6	11	4
2 dzieci	18	6	8
3 dzieci	12	9	6
4 dzieci	2	1	1
5 dzieci	0	0	0
6 dzieci	0	1	0
7 i więcej	0	0	1

Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy również zmniejszała się w kolejnych latach, z 54 w 2022 roku do 36 w 2024 roku. W każdej edycji badań najliczniejszą grupę stanowiły rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci, co wskazuje na stosunkowo najmniejsze struktury rodzinne w tej grupie. Zdecydowanie najmniej było rodzin niepełnych z czworgiem lub większą liczbą dzieci.

W tym rodziny niepełne o liczbie dzieci	2022	2023	2024
Ogółem	54	43	36
1 dziecko	21	18	20
2 dzieci	24	11	9
3 dzieci	8	11	5
4 i więcej	1	3	2

W latach 2022–2024 liczba rodzin emerytów i rencistów wzrosła, a największą ich część stanowiły gospodarstwa jednoosobowe, których liczba zwiększyła się z 120 do 146. Strukturę tej grupy uzupełniały przede wszystkim rodziny dwuosobowe, których liczba rosła w każdym kolejnym roku. Rodziny emerytów i rencistów liczące trzy osoby lub więcej stanowiły niewielki odsetek wszystkich korzystających z pomocy.

W tym rodziny emerytów i rencistów o liczbie osób	2022	2023	2024
1 osoba	120	135	146
2 osoby	34	41	48
3 osoby	12	13	8
4 i więcej	9	6	2

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Liczba założonych Niebieskich Kart w gminie zmieniała się w poszczególnych latach: w 2022 roku było ich 52, w 2023 roku 55, a w 2024 roku 47.

	Liczba założonych Niebieskich Kart
2022	52
2023	55
2024	47

W 2023 roku założono łącznie 55 Niebieskich Kart, co obrazuje skalę interwencji podejmowanych wobec przemocy domowej na terenie gminy. Najwięcej procedur wszczęła Policja (22) oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (24), co potwierdza ich kluczową rolę w identyfikowaniu przypadków zagrożenia. Pozostałe instytucje – placówki oświatowe, ochrona zdrowia i GKRPA – również odnotowały pojedyncze interwencje, co wskazuje, że różne podmioty mają udział w reagowaniu na przypadki przemocy.

Liczba założonych Niebieskich Kart	2023
Sporządzono ogółem, w tym przez następujące instytucje:	
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	24
Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2
Placówki Ochrony Zdrowia	3
Placówki oświatowe	4
Policja	22

W latach 2022–2024 odnotowano wzrost liczby osób doznających przemocy domowej, którym udzielono wsparcia – z 52 w 2022 roku do 121 w 2024 roku. Najliczniejszą grupę stanowiły kobiety, natomiast szczególnie istotny przyrost dotyczył dzieci. Liczba dzieci ujętych w działaniach pomocowych wzrosła z 5 w 2022 roku do 57 w 2024 roku. Zmiana ta była wynikiem modyfikacji obowiązujących przepisów dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, które rozszerzyły katalog osób ujmowanych w procedurze, w tym konieczność uwzględniania wszystkich dzieci zamieszkujących w gospodarstwie domowym, jeżeli istnieje ryzyko, że mogą doświadczać przemocy lub być jej świadkami.

W tym samym okresie zmniejszyła się liczba osób stosujących przemoc domową – z 85 w 2022 roku do 62 w 2024 roku. Największą część tej grupy stanowili mężczyźni, natomiast

liczba kobiet podejmujących zachowania przemocowe pozostawała niewielka, z niewielkimi zmianami w kolejnych latach.

Liczba rodzin obejmowanych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego wynosiła od 47 do 55 rocznie, co wskazuje na utrzymującą się skalę potrzeb w zakresie interwencji i wsparcia. Zwiększyła się natomiast liczba osób kierowanych na programy korekcyjno-edukacyjne – z 0 w 2022 roku do 30 w 2024 roku. Równocześnie wzrosła liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego – z 4 do 8 rocznie.

Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy w latach:	2022	2023	2024
Liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	52	92	121
Kobiety	42	59	51
Mężczyźni	5	6	13
Dzieci (do 18 r.ż.)	5	27	57
Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	85	73	62
Kobiety	11	11	15
Mężczyźni	74	62	47

W latach 2022–2024 liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej wyniosła pomiędzy 47 a 55 rodzin. W tym samym okresie wzrosła liczba osób stosujących przemoc kierowanych na programy korekcyjno-edukacyjne – z 0 w 2022 roku do 30 w 2024 roku. Równocześnie zwiększała się liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, z 4 w 2022 roku do 8 w 2024 roku, co świadczy o rosnącym zaangażowaniu w koordynację działań wspierających rodziny.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin objętych wsparciem ZI z powodu przemocy domowej	52	55	47
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych na programy korekcyjno-edukacyjne w latach:	0	9	30
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	7	8

W 2024 roku osobom doznającym przemocy domowej udzielono różnych form wsparcia, pomoc psychologiczną otrzymało 20 osób, a prawną 10 osób. Pomoc materialna została

udzielona 8 osobom. Ponadto, z innych form pomocy skorzystało aż 250 osób, co wskazuje na szeroki zakres wsparcia oferowanego w ramach działań pomocowych.

Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej (liczba osób):	2024
Pomoc psychologiczna	20
Pomoc prawna	10
Pomoc materialna (np. żywność)	8
Inne formy pomocy	250

PRZESTĘPCZOŚĆ NA TERENIE GMINY KRZESZOWICE – POLICJA

W latach 2022–2024 liczba mandatów wystawionych przez Komisariat Policji w Krzeszowicach za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości zmieniała się istotnie: od 183 w 2022 roku, przez 248 w 2023 roku, do 209 w 2024 roku. W tym samym okresie liczba pouczeń systematycznie spadała – z 808 w 2022 roku do 681 w 2023 roku i 565 w 2024 roku. Dane te pokazują malejące wykorzystanie działań o charakterze pouczeniowym oraz zmienną skalę wykroczeń skutkujących nałożeniem mandatu.

Interwencje związane z alkoholem i narkotykami (dane za cały Komisariat Policji w Krzeszowicach)	2022	2023	2024
Liczba mandatów za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	183	248	209
Liczba pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	808	681	565

W latach 2022–2024 liczba przestępstw związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu lub narkotyków wahała się od 21 do 29 przypadków, przy czym w 2024 roku odnotowano 24 takie zdarzenia. Liczba przestępstw polegających na zakłócaniu porządku publicznego była niższa i wahała się między 5 a 9 przypadkami, z 6 przypadkami w 2024 roku.

Przestępstwa pod wpływem alkoholu/narkotyków	2022	2023	2024
Prowadzenie pojazdów pod wpływem	29	21	24
Zakłócanie porządku publicznego	5	9	6

W latach 2022–2024 na terenie Gminy Krzeszowice odnotowano zmiany w liczbie przestępstw związanych z przemocą domową, groźbami karalnymi oraz innymi

wykroczeniami. Liczba wszczętych postępowań w sprawach fizycznego i psychicznego znęcania się nad rodziną spadła z 29 w 2022 roku do 19 w 2024 roku, przy jednoczesnym spadku liczby stwierdzonych i zakończonych spraw. W przypadku groźby karalnej liczba wszczętych postępowań systematycznie rosła, osiągając 19 w 2024 roku, natomiast zakończone sprawy w tym okresie zmniejszyły się do zera. Największą grupę stanowią tzw. inne przestępstwa, których liczba wszczętych spraw wzrosła z 354 w 2022 roku do 395 w 2024 roku, przy czym liczba stwierdzonych i zakończonych spraw również wykazywała niewielki wzrost.

Przestępstwa wszczęte/stwierdzone/zakończone na terenie Gminy Krzeszowice									
Rok	2022 r.			2023 r.			2024 r.		
	w	s	z	w	s	z	w	s	z
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	29	20	6	32	19	8	19	11	3
Groźba karalna	11	6	3	18	9	3	19	11	0
Inne przestępstwa (np. rozpijanie małoletniego, uchylanie się od alimentów)	354	274	83	354	276	80	395	323	88

W latach 2022–2024 liczba kradzieży na terenie objętym statystyką systematycznie malała, spadając z 72 w 2022 roku do 38 w 2024 roku, natomiast przypadki pobić utrzymywały się na bardzo niskim poziomie i w 2023 i 2024 roku nie odnotowano żadnego zdarzenia. Liczba przestępstw polegających na uszkodzeniu mienia wzrosła w 2024 roku do 23, a kategoria „inne” pozostawała stosunkowo stabilna, oscylując wokół 234–256 przypadków w badanym okresie.

Ogólne statystyki przestępstw	2022	2023	2024
Kradzieże	72	49	38
Pobicia	1	0	0
Uszkodzenie mienia	18	11	23
Inne	256	234	239

PRZESTĘPCZOŚĆ NA TERENIE GMINY KRZESZOWICE – STRAŻ MIEJSKA

W latach 2022–2024 Straż Miejska odnotowała systematyczny spadek interwencji związanych z alkoholem i narkotykami, z 168 przypadków w 2022 roku do 99 w 2024 roku. Liczba mandatów wystawionych za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości również malała, z 8 w 2022 roku do 4 w 2024 roku. Podobny trend widać w przypadku pouczeń, których liczba spadła z 160 w 2022 roku do 95 w 2024 roku. Dane te wskazują na ogólny spadek zarówno liczby interwencji, jak i działań prewencyjnych podejmowanych przez Straż Miejską w tym obszarze.

Interwencje związane z alkoholem i narkotykami – Straż Miejska	2022	2023	2024
Liczba interwencji w latach	168	150	99
Liczba mandatów za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	8	6	4
Liczba pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	160	144	95

BEZROBOCIE

Analiza danych z ostatnich trzech lat pokazuje, że liczba osób bezrobotnych w gminie stopniowo maleje. Na koniec **2022 roku** w rejestrze urzędu pracy znajdowało się **757 osób bezrobotnych**, w tym **391 kobiet** i **366 mężczyzn**. Rok później, na koniec **2023 roku**, ogólna liczba osób bez pracy nieznacznie spadła do **756**, przy czym udział kobiet wzrósł do **409**, a mężczyzn zmniejszył się do **347**. Najnowsze dane, na koniec **2024 roku**, pokazują dalszy spadek liczby bezrobotnych do **714 osób**, w tym **359 kobiet** i **355 mężczyzn**.

Dane z lat 2022–2024 wskazują, że liczba kobiet zarejestrowanych jako bezrobotne uległa nieznacznemu spadkowi w ostatnim roku. Liczba bezrobotnych mężczyzn pozostawała w tym okresie na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami pomiędzy latami. Ogólna liczba osób bezrobotnych w gminie stopniowo się zmniejszała, co może wynikać z różnych czynników, takich jak zmiany na lokalnym rynku pracy, mobilność zawodowa mieszkańców czy uwarunkowania demograficzne, w tym liczba osób w wieku aktywności zawodowej.

Kategorie	2022	2023	2024
Ogółem	757	756	714
Kobiety	391	409	359
Mężczyźni	366	347	355

W 2024 roku do urzędu pracy zgłoszono ogółem 9 298 ofert pracy. Część z nich była skierowana specjalnie do młodzieży do 24. roku życia. Oferty te są dostępne dla wszystkich osób bezrobotnych i poszukujących pracy, niezależnie od wieku. Urząd Pracy odrzuca jednak oferty, które zawierają wymagania naruszające zasady równego traktowania w zatrudnieniu i mogą dyskryminować kandydatów.

W ramach programów aktywizacji zawodowej w 2024 roku wzięło udział 131 osób do 30. roku życia. Programy te mają na celu wspieranie młodych ludzi w wejściu na rynek pracy oraz zwiększenie ich szans na zatrudnienie.

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Metodologia

Cele badania

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów,
- zagadnienia związane z niektórymi uzależnieniami behawioralnymi,
- zagadnienia związane z przemocą domową.

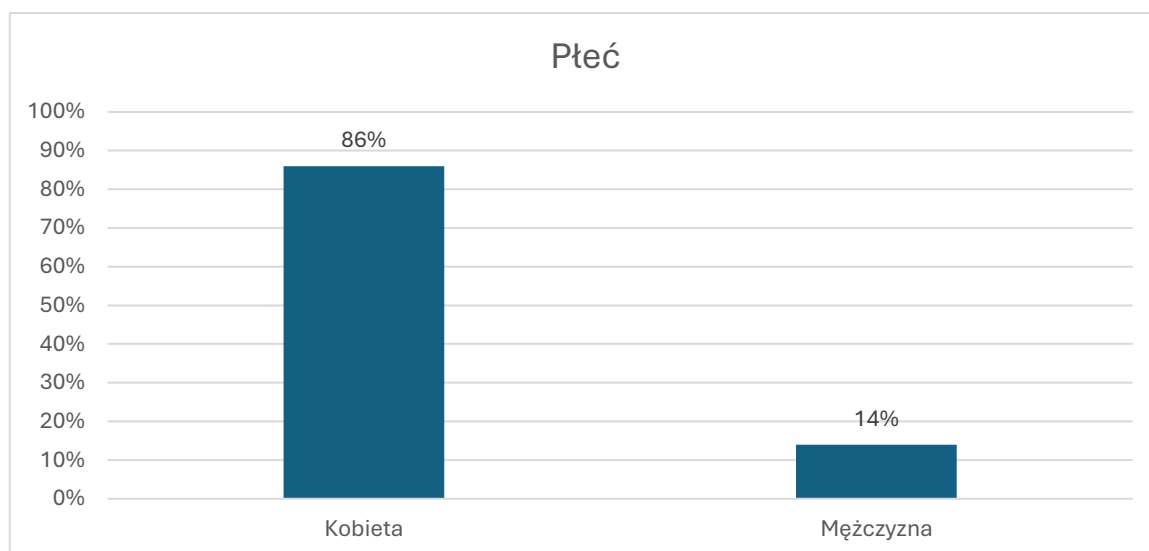
Metoda i technika badawcza

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Krzeszowice, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej i rówieśniczej oraz wybranych problemów społecznych.

Grupa badana

W badaniu wzięło udział 288 mieszkańców, a w tym 86% kobiet oraz 14% mężczyzn.

Wyniki badań

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców

W pierwszej części badania respondenci zostali poproszeni o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo istotny.

Największe znaczenie respondenci przypisali problemom takim jak **uzależnienie od Internetu**, które w 84% zostały ocenione jako bardzo istotne oraz raczej istotne. Wysoki poziom zaniepokojenia budzi również **przemoc rówieśnicza wśród uczniów wskazana przez 77% badanych**. Niewiele niższe, choć wciąż bardzo wysoki poziom uzyskało **uzależnienie od alkoholu** – 67% wskazań. Szczegółowe wyniki przedstawia poniższa tabela.

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Przemoc domowa	25%	29%	24%	22%
Uzależnienie od alkoholu	38%	29%	20%	13%
Uzależnienie od narkotyków	26%	24%	23%	27%
Bezrobocie	19%	30%	30%	21%
Bieda, ubóstwo	19%	34%	32%	15%
Bezdomność	15%	18%	33%	34%
Przestępczość	20%	26%	32%	22%
Przemoc rówieśnicza wśród uczniów	43%	34%	14%	9%
Uzależnienie od Internetu, cyberprzemoc	57%	27%	11%	5%
Uzależnienie od dopalaczy	29%	22%	26%	23%

Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne

Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie¹.

Odpowiedzi respondentów na pytania odnośnie do spożywania alkoholu różnią się w zależności od płci, wieku i grup zawodowych. Wśród kobiet jest dwa razy więcej abstynentów niż wśród mężczyzn (21% w stosunku do 10%). Z przeprowadzonych badań wynika, że w ciągu 9 lat nastąpił wzrost spożycia alkoholu wśród kobiet- w roku 2010 abstynencję deklarowała, co trzecia kobieta. Biorąc pod uwagę grupy wiekowe, to alkohol najczęściej spożywają badani w wieku 25-34 lata. Natomiast w 2010 roku relatywnie najwięcej pijących alkohol było wśród najmłodszych badanych (18-24 lata). Uzyskane wyniki pozwalają na stwierdzenie, że styl konsumpcji alkoholu nie zmienia się wraz z upływem czasu. Sytuacja wygląda podobnie w przypadku osób z grupy wiekowej 65 lat i więcej, którzy 9 lat temu plasowali się w przedziale 55-64 lata- odsetek abstynentów wśród tych osób jest stały i wynosi 28%².

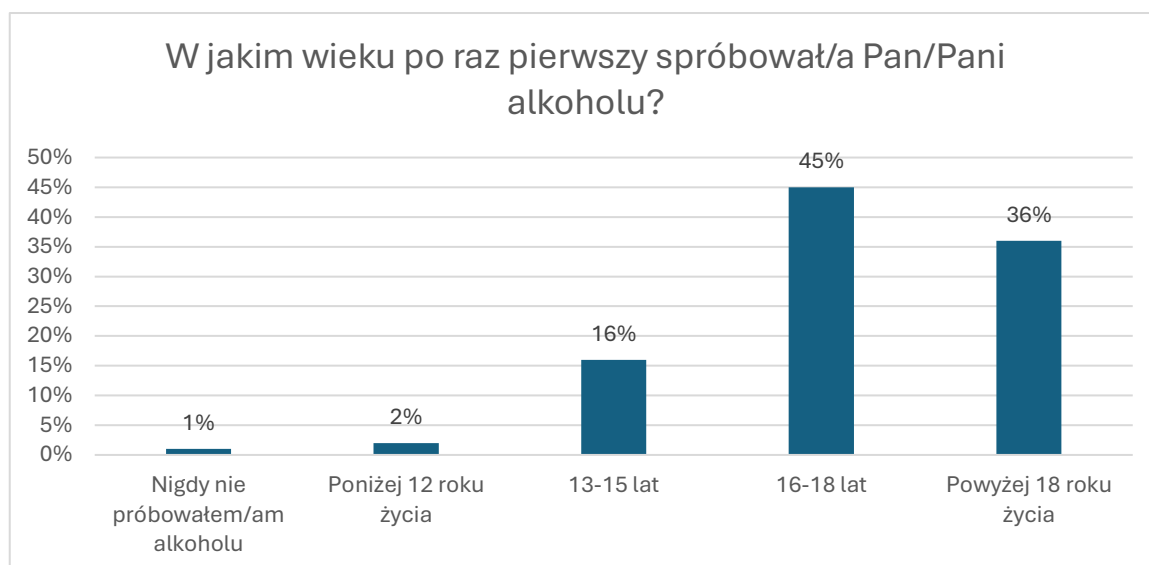
W odniesieniu do częstotliwości spożywania alkoholu, to większość Polaków (56%) deklaruje, że pije alkohol okazjonalnie, 8% spożywa go często, a co trzeci unika okazji do picia alkoholu lub w ogóle go nie spożywa. Porównując te wyniki z wynikami badań CBOS z 2010 r. zauważyć można, że zmniejszył się odsetek osób deklarujących częste picie (z 11% do 8%) i całkowitych abstynentów (z 22% do 16%). Jednakże, wzrósł udział osób spożywających alkohol czasami, z dobrej okazji, ale nie często (z 50% do 56%)³.

W ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice również zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu. Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. **45%** osób przyznaje, że **pierwszy raz pili alkohol pomiędzy 16 a 18 rokiem życia**, **16%** pomiędzy **13. a 15. rokiem życia**, **36%** powyżej **18 roku życia**.

¹ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

² Tamże.

³ Tamże.

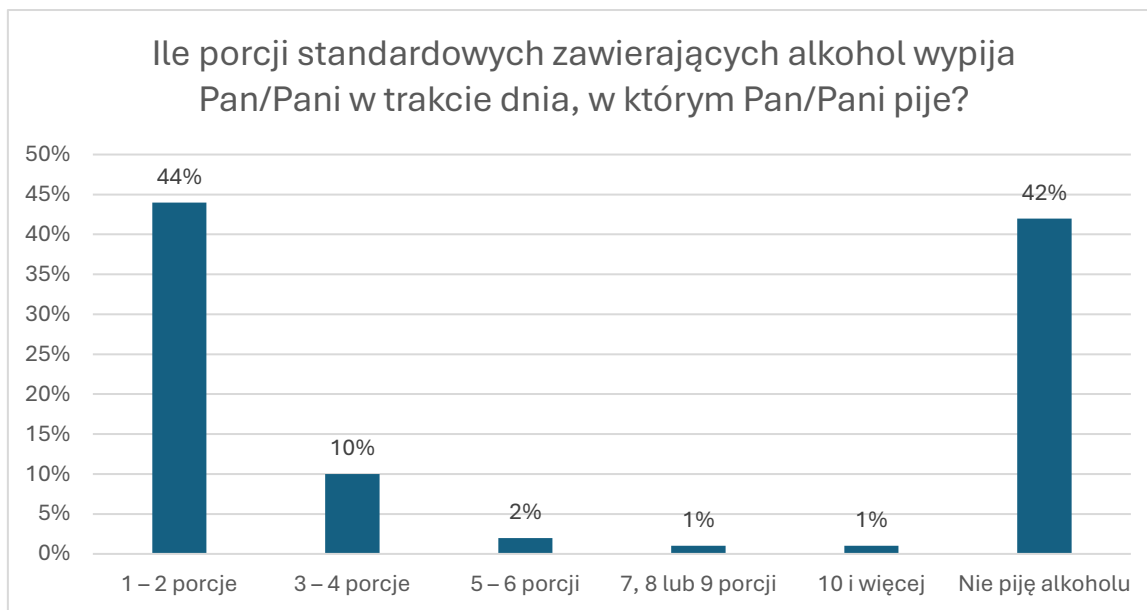

Następnym badanym obszarem była częstotliwość spożywania alkoholu. Do picia alkoholu kilka razy w roku przyznało się – 36% badanych, kilka razy w tygodniu – 5%, kilka razy w miesiącu – 19% badanych oraz raz w tygodniu – 7%, a 1% prawie codziennie. 32% nie pije alkoholu.

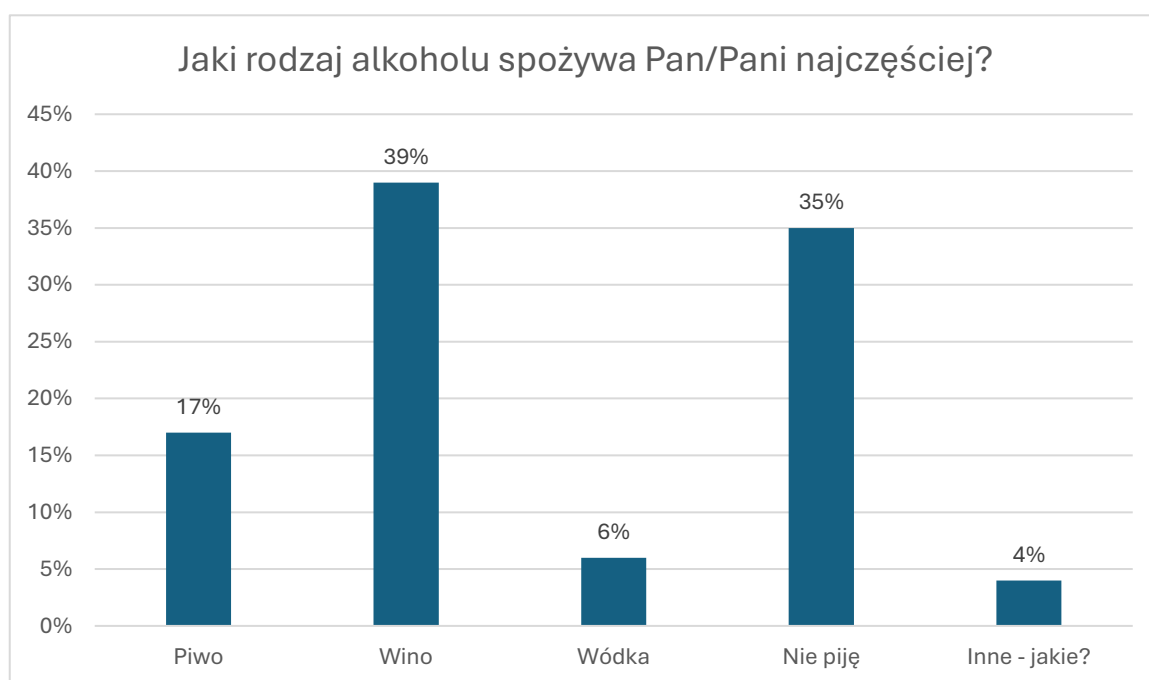

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu interesujące były także **ilości jego jednorazowego wypicia**. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

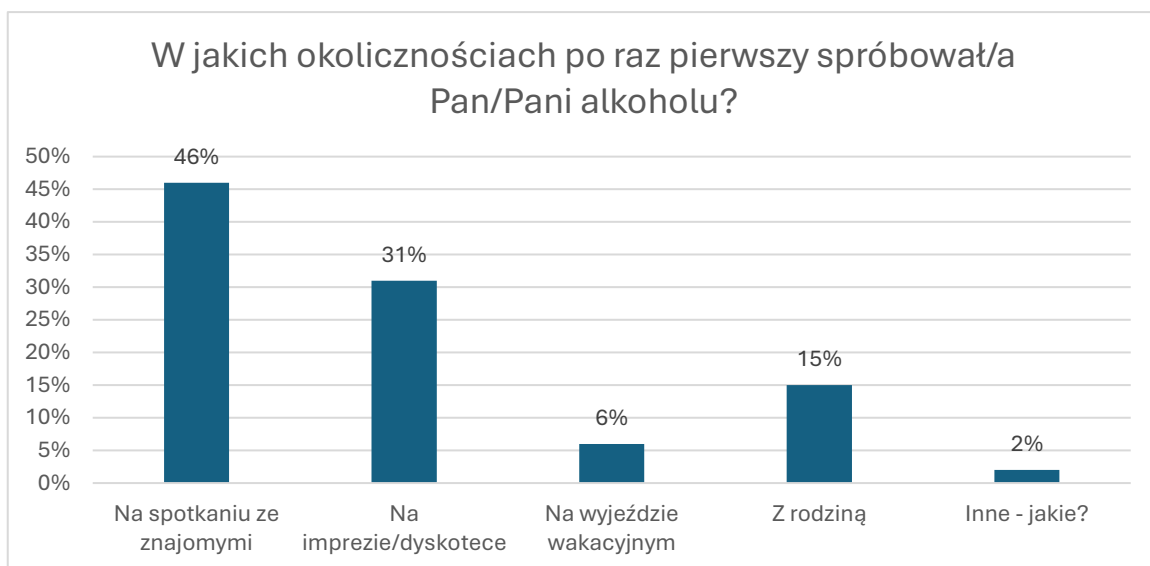
Badani zaznaczali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu – 44%, 3-4 porcje alkoholu – 10%, 5-6 porcji alkoholu – 2%. 42% badanych nie pije alkoholu.

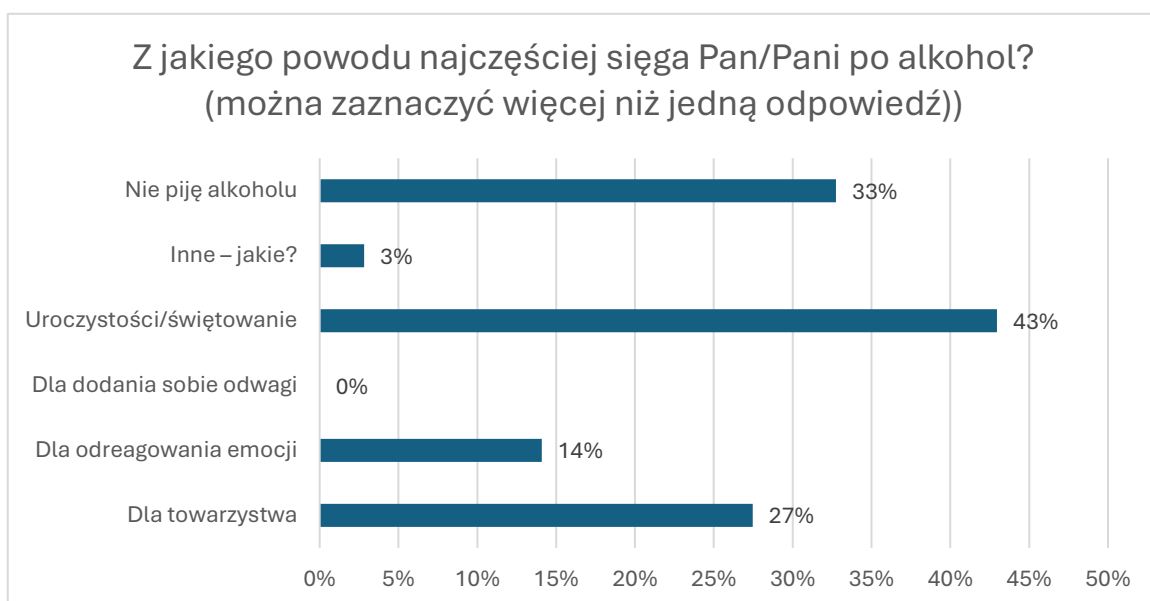
Najczęściej spożywanym alkoholem wśród badanych jest wino, wskazane przez 39% respondentów. Piwo wybiera 17% osób, natomiast wódkę jedynie 6%, a 4% deklaruje inne trunki. Aż 35% ankietowanych zadeklarowało, że w ogóle nie pije alkoholu.

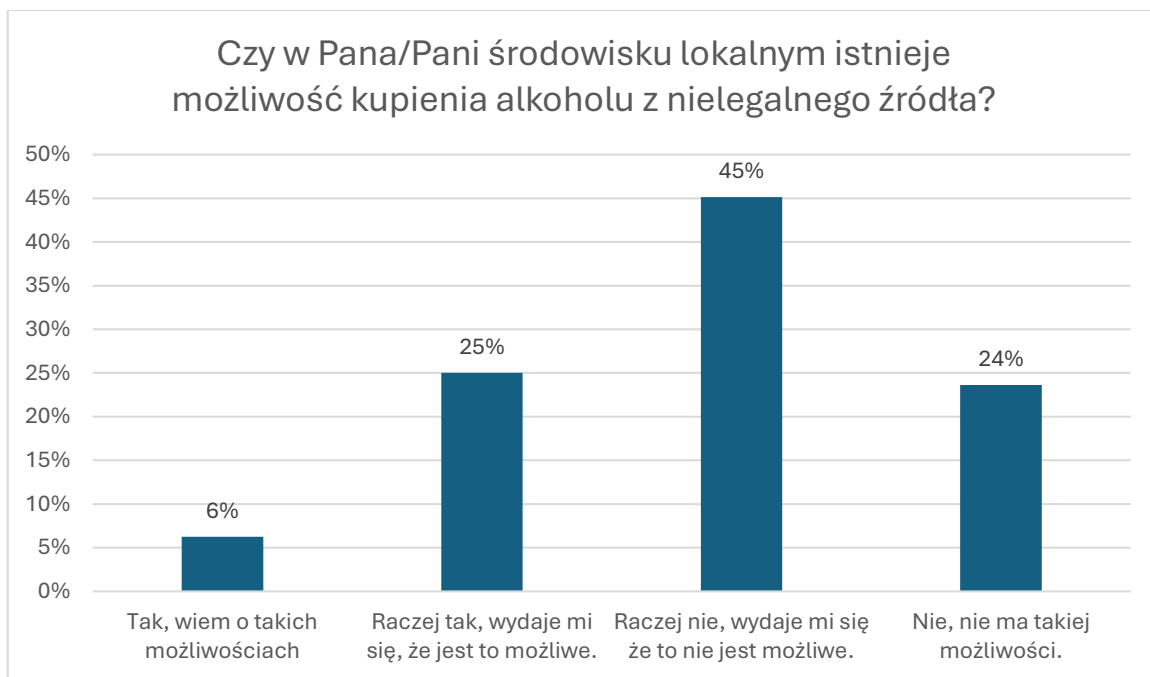
Najwięcej osób po raz pierwszy spróbowało alkoholu podczas spotkania ze znajomymi, co zadeklarowało 46% respondentów. Kolejną najczęściej wskazywaną sytuacją była impreza lub dyskoteka, gdzie pierwszy kontakt z alkoholem miało 31% badanych. Rzadziej pierwsza próba odbywała się z rodziną (15%) lub na wyjeździe wakacyjnym (6%), a jedynie 2% wskazało inne okoliczności.

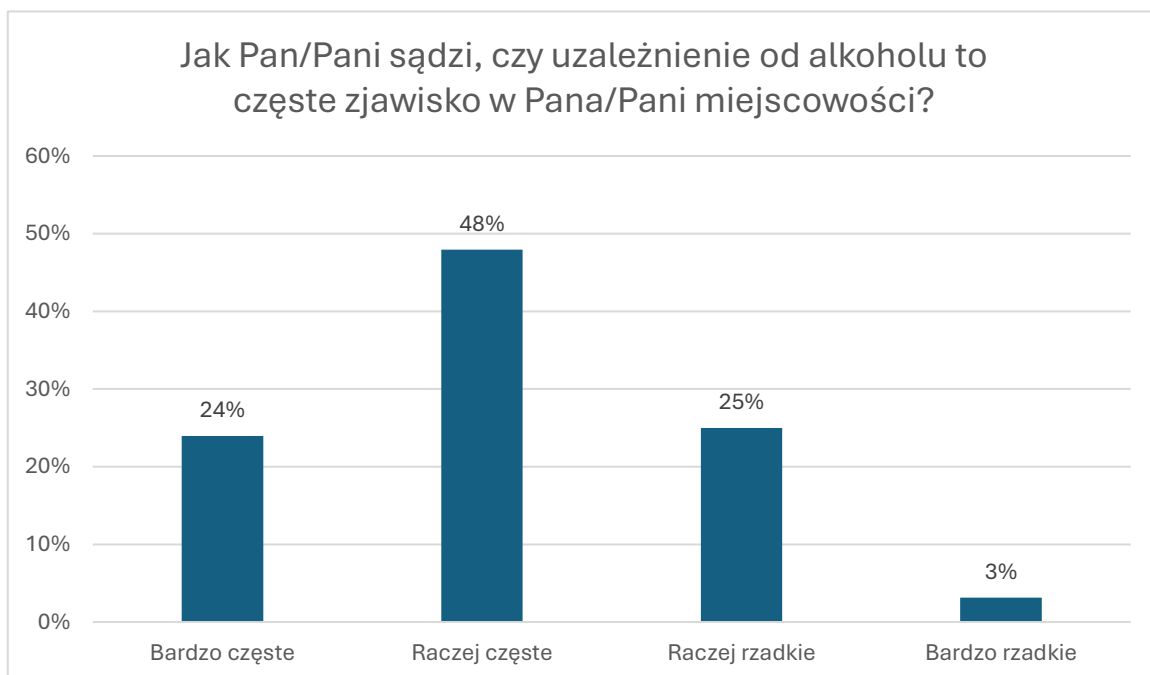
Najczęstszym powodem sięgania po alkohol są uroczystości i świętowanie, co wskazało 43% respondentów. Dla 27% osób alkohol pełni funkcję towarzyską, a 14% używa go głównie do odreagowania emocji. Nikt z badanych nie zadeklarował, że pije alkohol, aby dodać sobie odwagi, a 3% podało inne powody. Jednocześnie 33% ankietowanych deklaruje, że w ogóle nie pije alkoholu.

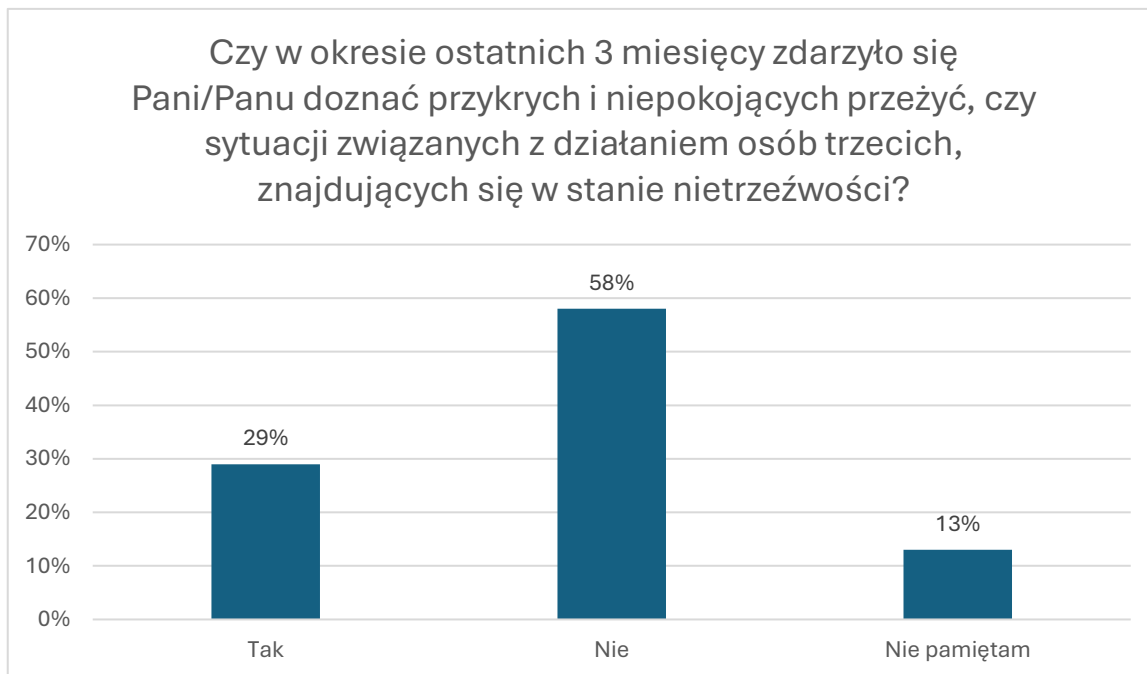
W opinii większości respondentów w ich środowisku lokalnym raczej nie ma możliwości zakupu alkoholu z nielegalnego źródła, co zadeklarowało 45% badanych. Jednocześnie 25% uważa, że taka możliwość raczej istnieje, a 6% jest o niej zdecydowanie przekonanych. Z kolei 24% ankietowanych twierdzi, że w ich otoczeniu nie ma żadnych szans na zakup nielegalnego alkoholu.

Zdaniem zdecydowanej większości mieszkańców uzależnienie od alkoholu jest w ich miejscowości zjawiskiem częstym, co łącznie wskazało 72% respondentów („bardzo częste” i „raczej częste”). Jedynie 28% badanych uważa, że występuje ono rzadko.

W ciągu ostatnich trzech miesięcy 29% respondentów doświadczyło przykrych lub niepokojących sytuacji spowodowanych zachowaniem osób będących pod wpływem alkoholu. Większość, bo 58%, nie spotkała się z takimi incydentami. Dodatkowo 13% badanych nie potrafiło jednoznacznie przypomnieć sobie takich zdarzeń.

Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

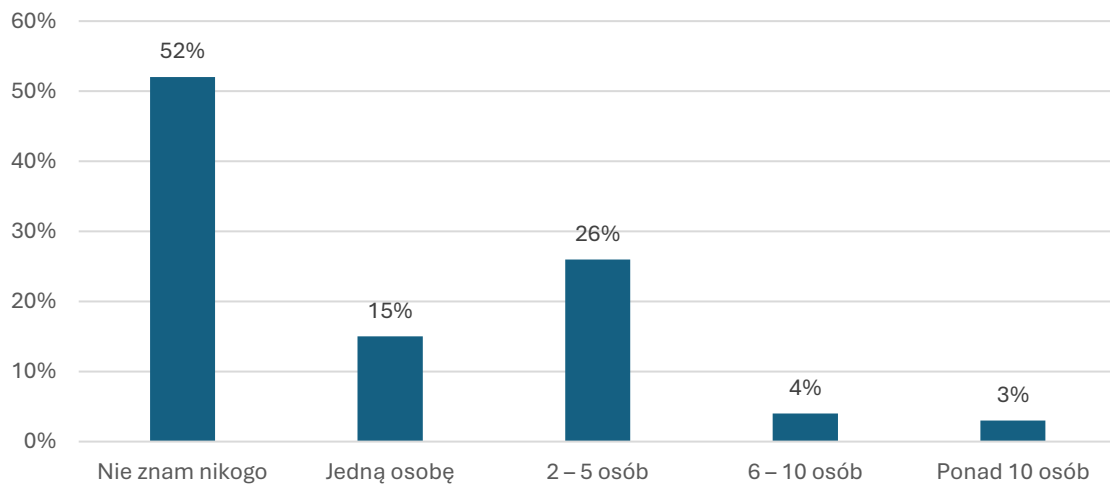
Według danych z badań populacyjnych odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Spożycie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano na poziomie 89,7% (badanie z 2014 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)⁴.

52% mieszkańców Gminy Krzeszowice twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób, które przyjmują narkotyki lub dopalacze. 15% twierdzi, że zna jedną osobę przyjmującą substancje odurzające, 26% zna od 2 do 5 osób oraz 4% zna od 6 do 10 osób. 3% zna ponad 10 osób.

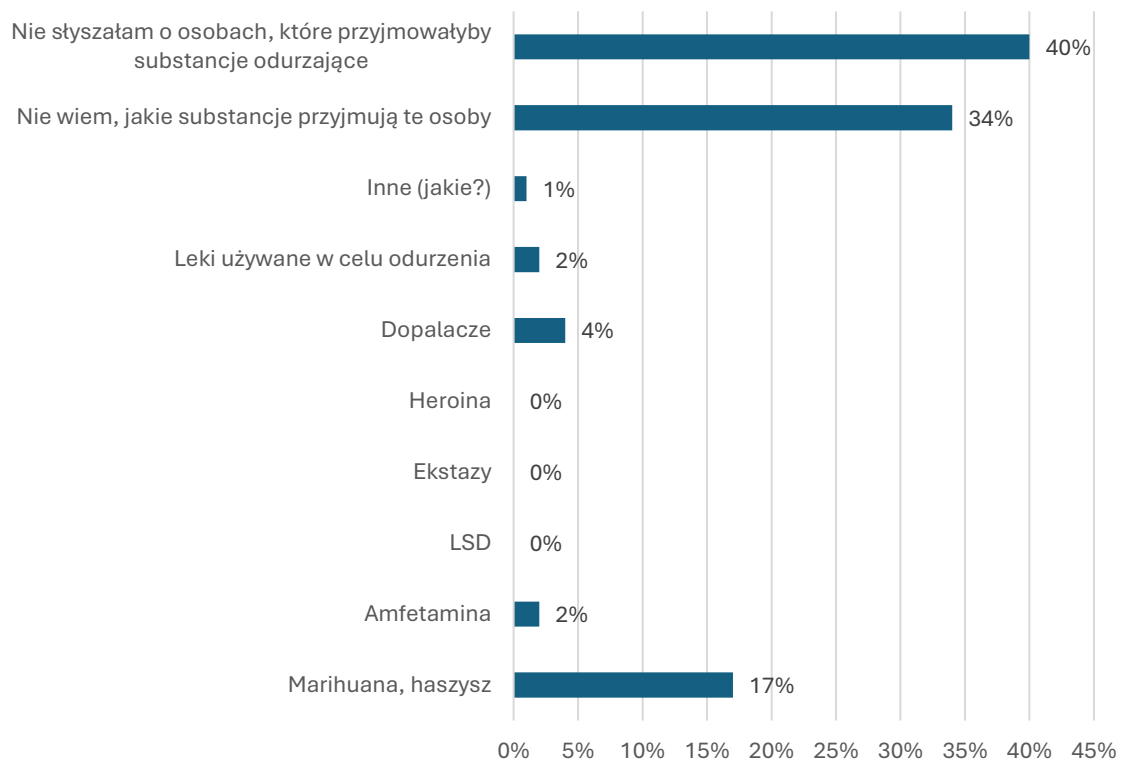
Spośród badanych 17% wskazuje na marihuanę i haszysz, 4% na dopalacze, 2% na amfetaminę oraz 2% na leki używane w celu odurzenia, 1% wskazuje na „inne”. 34% nie wie, jakie substancje przyjmują te osoby. 40% nie słyszało o osobach, które przyjmowałyby substancje odurzające.

⁴ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, *Raport o stanie narkomanii w Polsce- 2019*, Warszawa 2019.

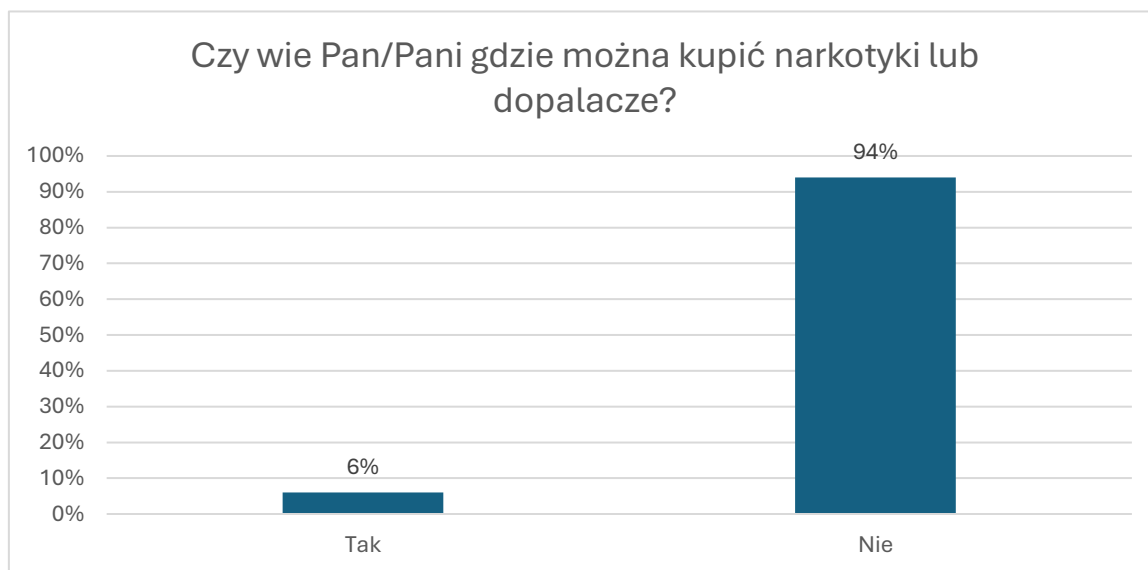
Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”),
które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub
dopalacze)?

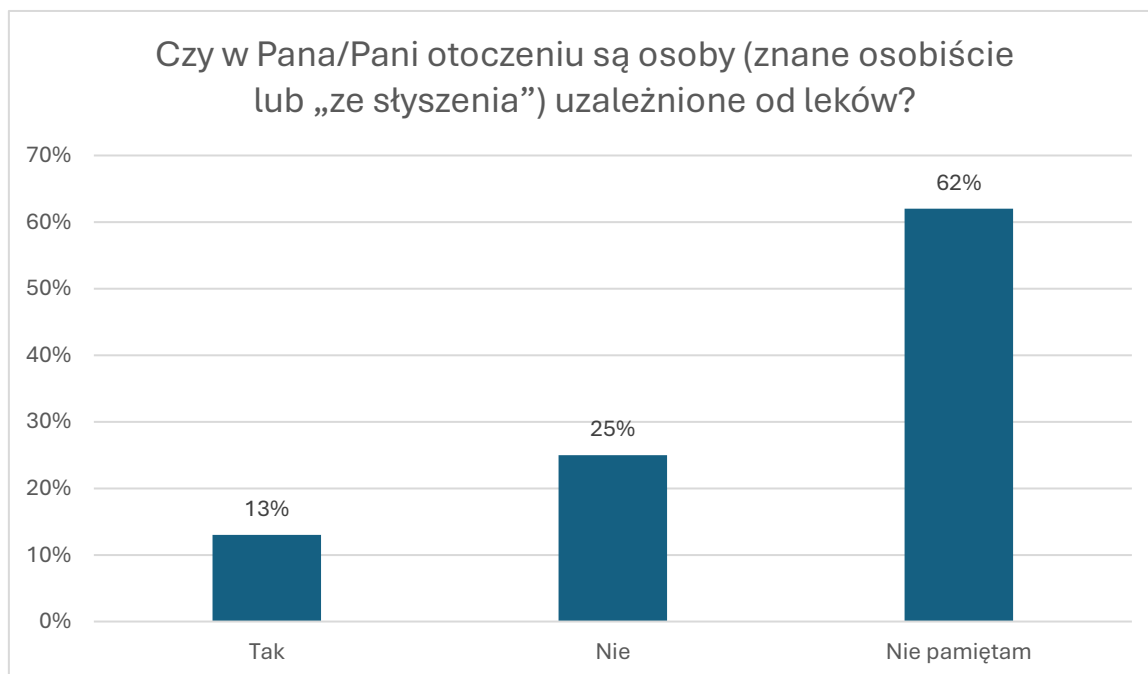
Jakie substancje odurzające są przyjmowane przez
osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) z Pana/Pani
otoczenia? (można zaznaczyć więcej niż jedną
odповідź)

94% respondentów wskazało, że nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

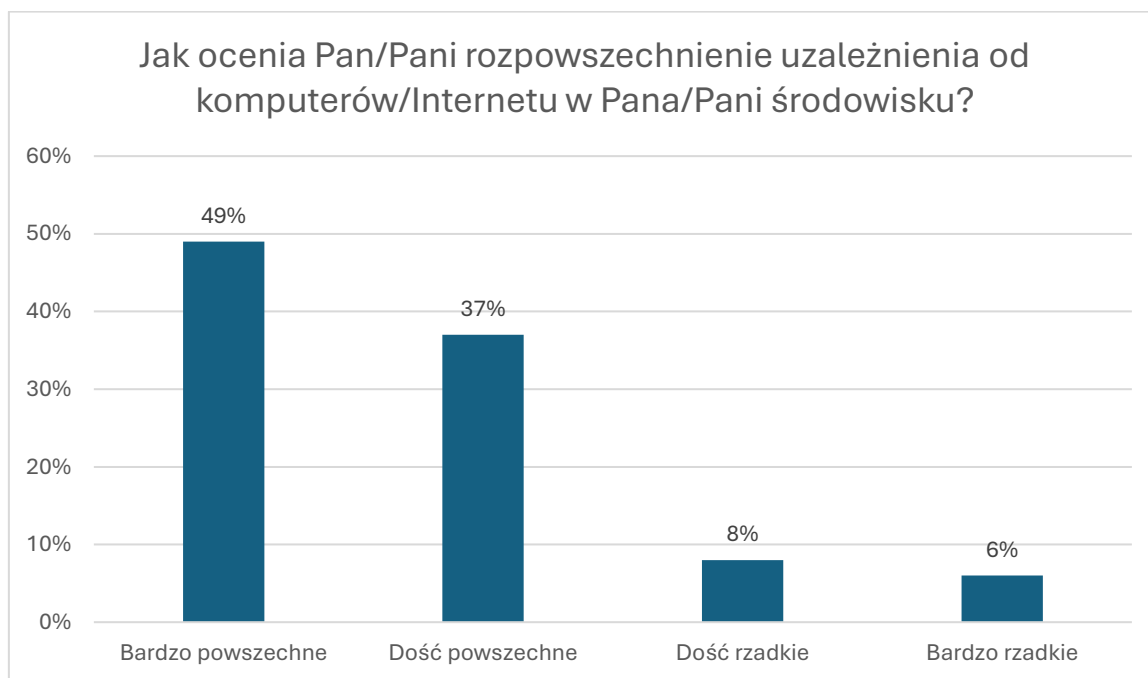
W otoczeniu 13% respondentów znajdują się osoby, które są uzależnione od leków. Kolejne 25% badanych nie ma pewności, ale podejrzewa, że takie przypadki mogą występować. Natomiast większość, bo 62%, nie dostrzega w swoim środowisku osób z tego typu problemem.

Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne to zaburzenia polegające na kompulsywnym, niekontrolowanym wykonywaniu pewnych czynności, które przynoszą krótkotrwałą przyjemność, ale w dłuższej perspektywie prowadzą do negatywnych skutków w życiu osobistym, społecznym i zawodowym. Do najczęściej obserwowanych uzależnień behawioralnych należą m.in. uzależnienie od gier komputerowych, Internetu, hazardu, zakupów czy mediów społecznościowych. Osoby dotknięte tymi zaburzeniami często doświadczają pogorszenia relacji interpersonalnych, zaniedbania obowiązków oraz problemów zdrowotnych, takich jak bezsenność czy zaburzenia nastroju. Wpływ uzależnień behawioralnych jest trudny do zauważenia, ponieważ nie wiąże się bezpośrednio z substancjami psychoaktywnymi, a mimo to może być równie destrukcyjny. Współczesne technologie i łatwy dostęp do Internetu znacząco zwiększają ryzyko powstania takich zaburzeń, szczególnie wśród młodych osób. Wczesne rozpoznanie problemu i wsparcie psychologiczne są kluczowe dla ograniczenia negatywnych skutków uzależnień behawioralnych.

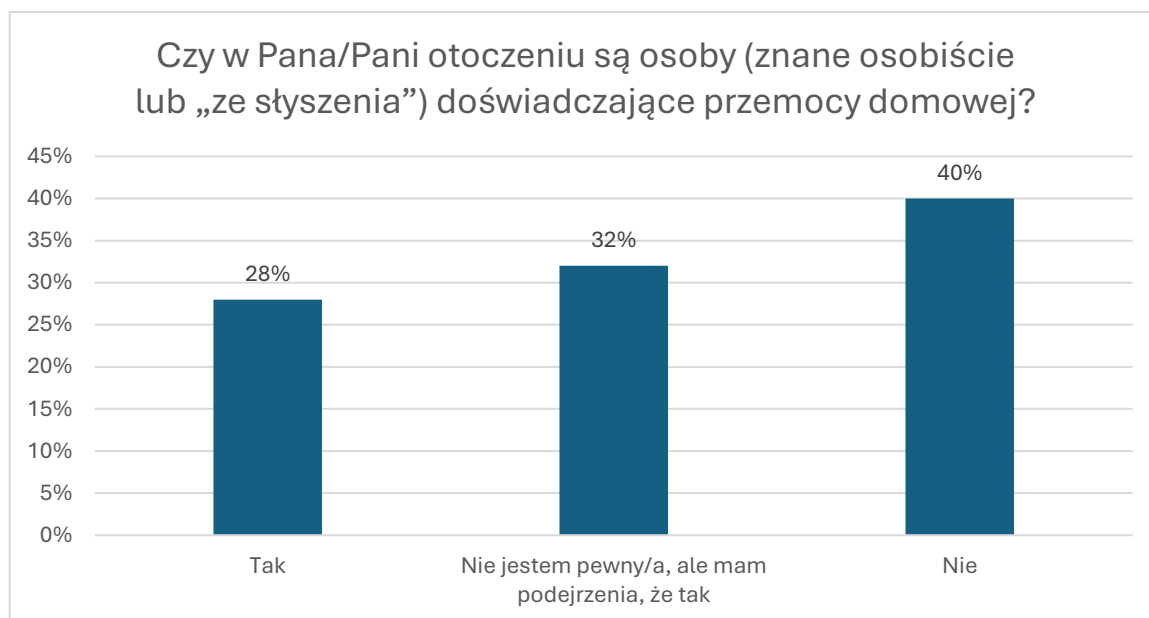
W ocenie respondentów uzależnienie od komputerów i Internetu w ich środowisku jest bardzo powszechne — tak uważa 49% badanych. Kolejne 37% uznaje je za dość powszechne, natomiast zaledwie 14% ocenia to zjawisko jako rzadkie. Wyniki te wskazują, że problem kompulsywnego korzystania z nowych technologii dotyczy dużej części społeczności.

Przemoc domowa

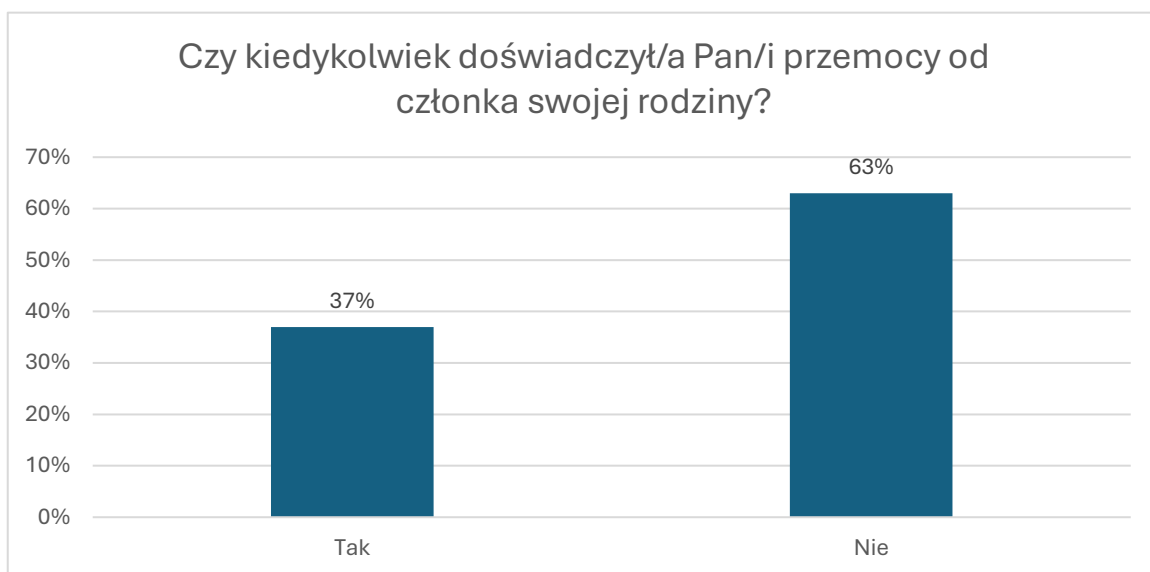
Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstą (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła. Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że doświadczyło przemocy w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)⁵. Wyniki te zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie osoby stosującej przemoc lub go usprawiedliwiając.

28% badanych zna osoby doświadczające przemocy domowej, a 32% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak jest.

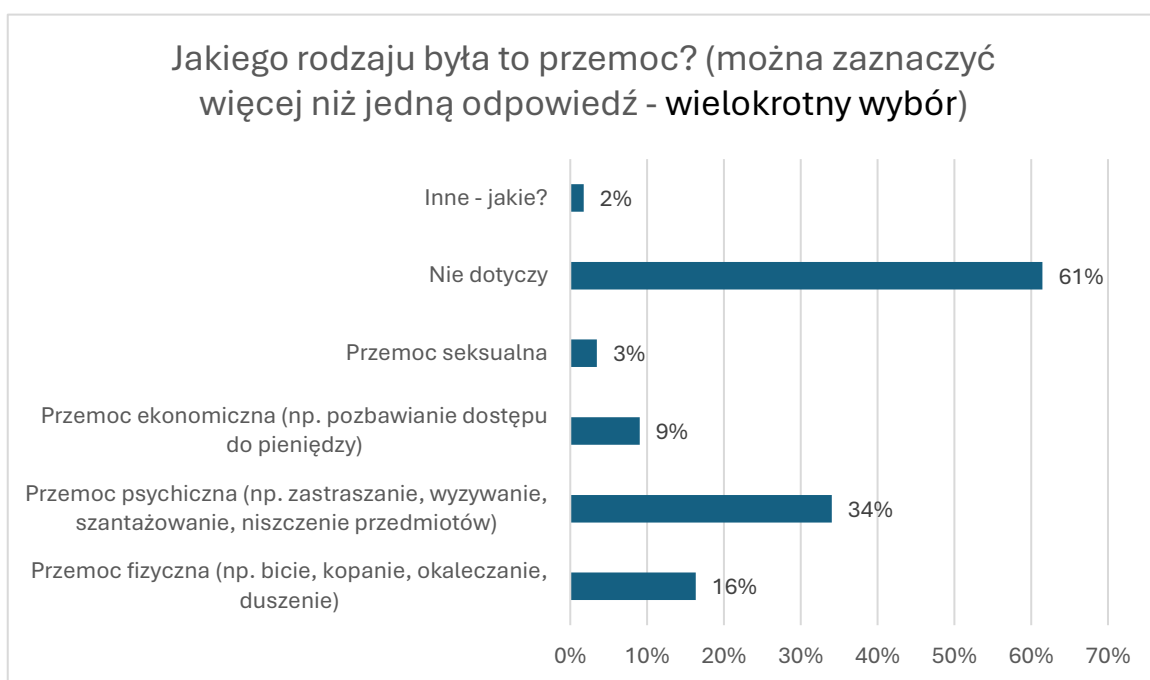

⁵ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

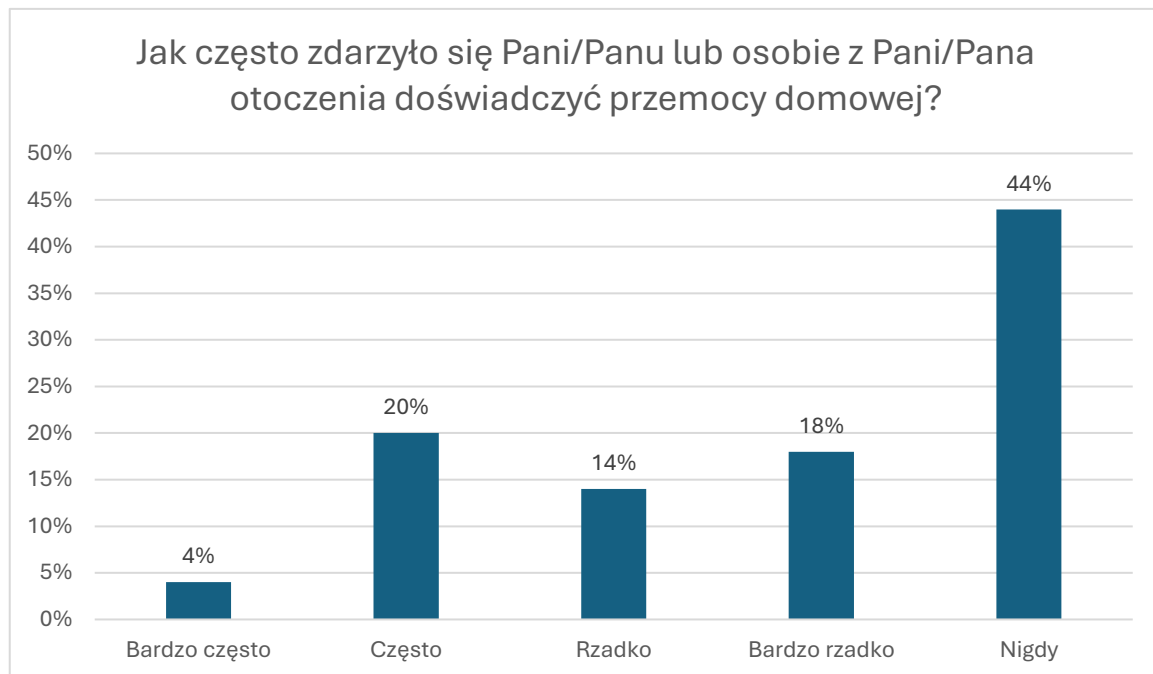
37% zadeklarowała, że doświadczyła przemocy ze strony członka rodziny. Z kolei 63% badanych nigdy nie spotkało się z takim zachowaniem. Dane te wskazują, że problem przemocy domowej dotyczy istotnej części ankietowanych.

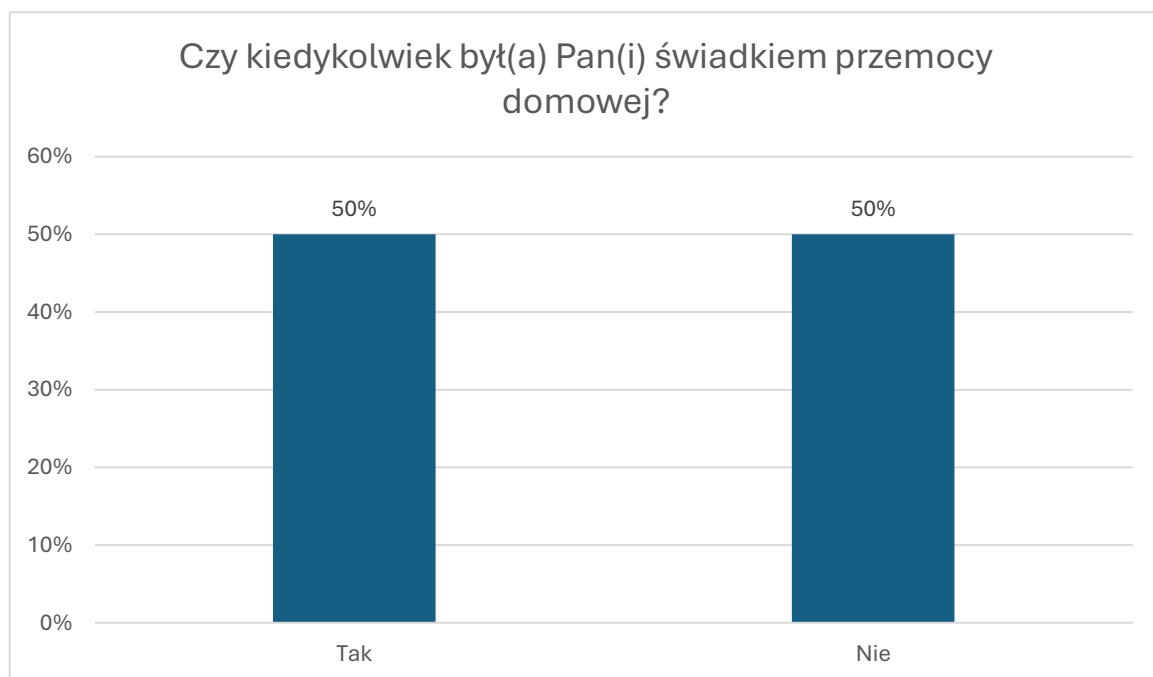
Wśród osób, które doświadczyły przemocy, najczęściej wskazywano przemoc psychiczną, której doznało 34% respondentów. Przemoc fizyczna dotknęła 16% badanych, natomiast 9% zgłosiło przypadki przemocy ekonomicznej. Przemoc seksualna była najrzadziej wskazywana i dotyczyła 3% ankietowanych. Jednocześnie 61% osób zaznaczyło odpowiedź „nie dotyczy”, co oznacza, że nie doświadczyły żadnej formy przemocy. Dodatkowe 2% wskazało inne, niewymienione w ankiecie rodzaje przemocy.

Z danych wynika, że 4% osób deklaruje bardzo częste, a 20% częste występowanie przemocy domowej w swoim otoczeniu. Kolejne 14% doświadczyło jej rzadko, a 18% bardzo rzadko. Jednocześnie największa grupa, bo 44% respondentów, nigdy nie miała styczności z takim zjawiskiem.

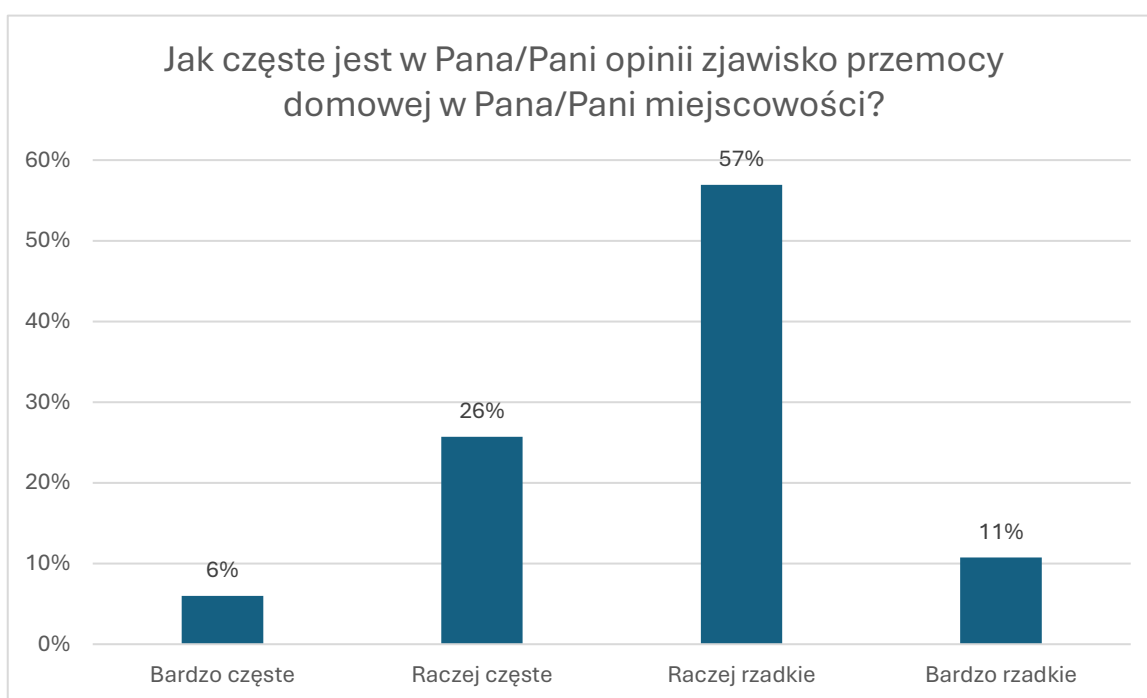
Połowa respondentów zadeklarowała, że była świadkiem przemocy domowej. Tyle samo osób wskazało, że nigdy nie widziało takiej sytuacji. Wyniki te pokazują, że zjawisko to jest obecne w doświadczeniach znacznej części badanych.

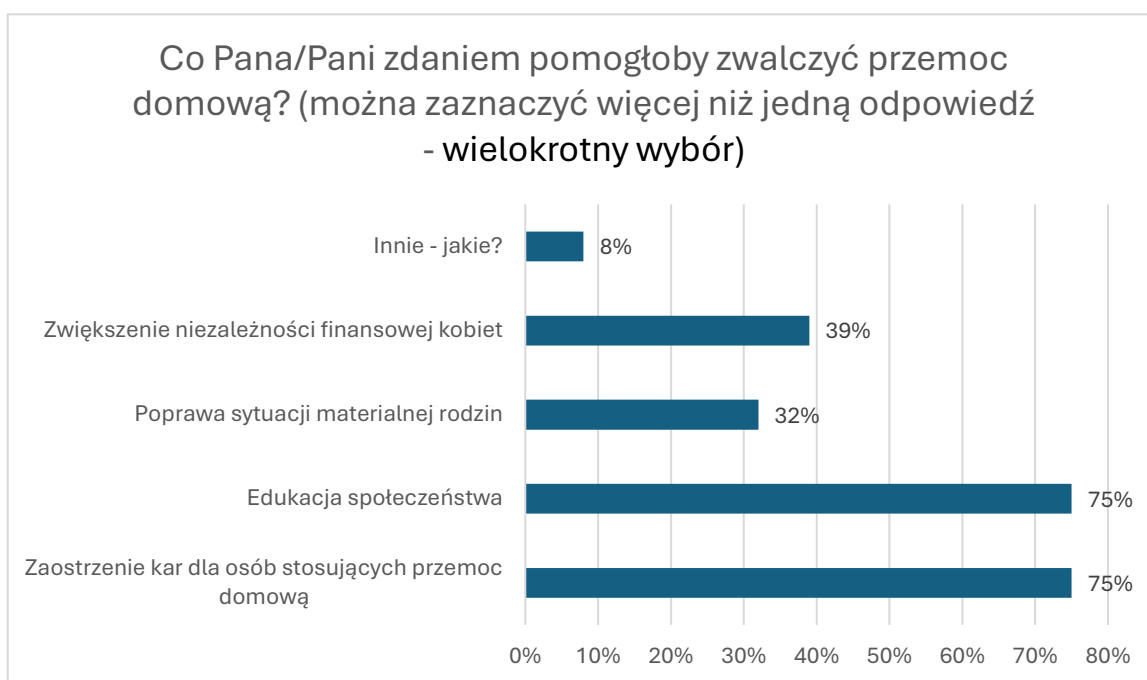
Zdecydowana większość respondentów deklaruje aktywną reakcję na przemoc domową — 60% stanęłoby w obronie osoby doznającej przemocy, a 24% powiadomiłoby policję. Jedynie niewielka część badanych nie reagowałaby z powodu bezradności (3%) lub uznając sytuację za niegroźną (4%). Kolejne 3% pozostawiłoby rozwiązanie problemu samym uczestnikom. Dodatkowo 6% wskazało inne formy zachowania w takiej sytuacji.

W opinii największej grupy respondentów przemoc domowa w ich miejscowości występuje rzadko — tak uważa 57% respondentów. Kolejne 26% określa to zjawisko jako raczej częste, a 6% jako bardzo częste. Natomiast 11% badanych twierdzi, że przemoc domowa jest w ich otoczeniu zjawiskiem bardzo rzadkim.

Zdaniem respondentów najskuteczniejsze sposoby zwalczania przemocy domowej to zarówno zaostrezenie kar dla osób stosujących przemoc domową, jak i edukacja społeczeństwa, co wskazało 75% badanych. Ponadto 39% uważa, że pomocnym byłoby zwiększenie niezależności finansowej kobiet, a 32% wskazało na poprawę sytuacji materialnej rodzin. Dodatkowo 8% ankietowanych wskazało inne możliwe potrzeby mające ograniczyć przemoc domową.

W dalszej części ankiety badane były przekonania mieszkańców Gminy Krzeszowice dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Łącznie 87%* badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że leczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala automatycznie na zakończenie problemu przemocy domowej. **Łącznie 85%** uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 96%* zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.**

Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:

- „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (94%);
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy” (97%);

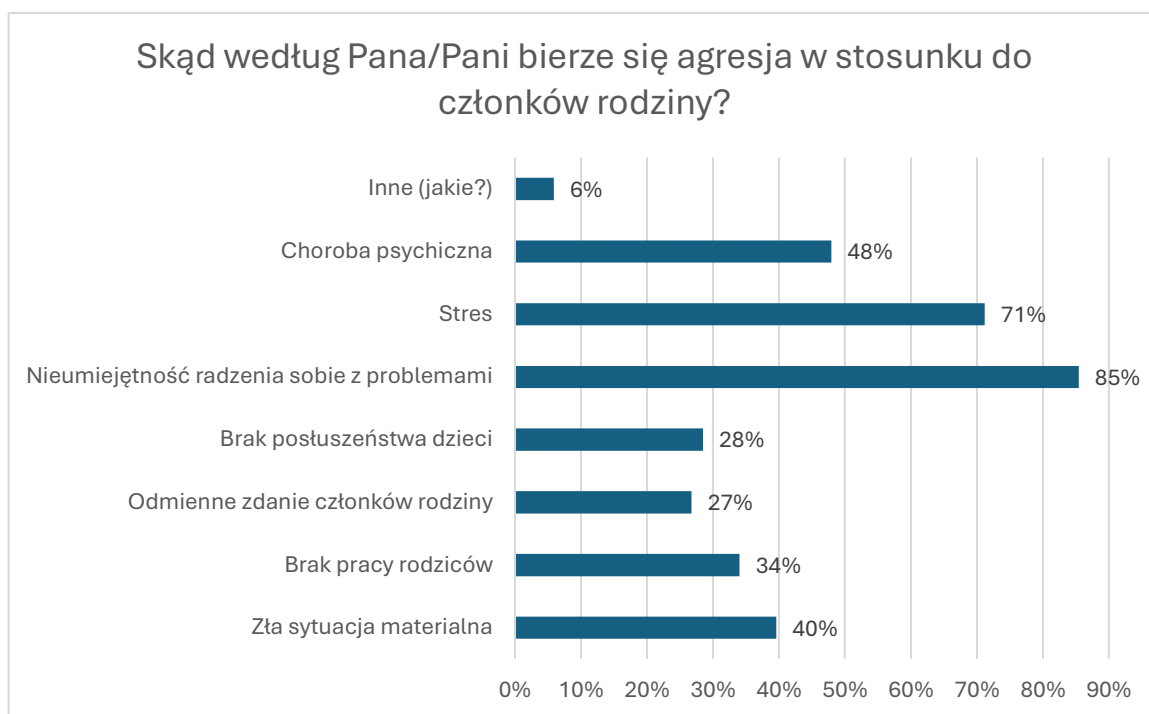
- „Gdyby osoba doznająca przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od osoby stosującej przemoc” (84%);
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (94%);
- „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (92%).

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Nie mam zdania</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Przyczyną przemocy domowej jest alkohol.	44%	43%	8%	4%	1%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	2%	5%	8%	26%	59%
Osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	75%	21%	2%	1%	1%
Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	1%	1%	4%	17%	77%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy.	1%	1%	1%	7%	90%
Gdyby osoba doznająca przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od osoby stosującej przemoc.	2%	5%	9%	23%	61%
Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie.	2%	2%	4%	12%	80%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	4%	1%	1%	11%	83%

*suma odpowiedzi zdecydowanie prawdziwe oraz raczej prawdziwe

**suma odpowiedzi: raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe.

Zdaniem mieszkańców Gminy Krzeszowice przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (85%), stresie (71%), chorobie psychicznej (48%), złej sytuacji materialnej (40%), braku pracy rodziców (34%), braku posłuszeństwa dzieci (28%) oraz różnicy zdań członków rodziny (27%).

Przekonania dotyczące wychowania dzieci

Respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie.

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” spotkało się z dezaprobatą – **łącznie 91% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem**. Łącznie 96% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie radzić lepiej w przyszłości. Aż **81% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem**.

Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 96% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 86%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 87%.

Szczegółowy rozkład odpowiedzi prezentuje poniższa tabela.

Czy zgadza się Pan/Pani z poniższymi twierdzeniami dotyczącymi wychowania dzieci?	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>
Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.	2%	7%	26%	65%
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.	1%	3%	20%	76%
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.	53%	28%	12%	7%
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.	1%	3%	17%	79%
Łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową.	4%	10%	24%	62%
Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.	59%	28%	6%	7%

BADANIA WŚRÓD PRACOWNIKÓW INSTYTUCJONALNYCH

Metodologia

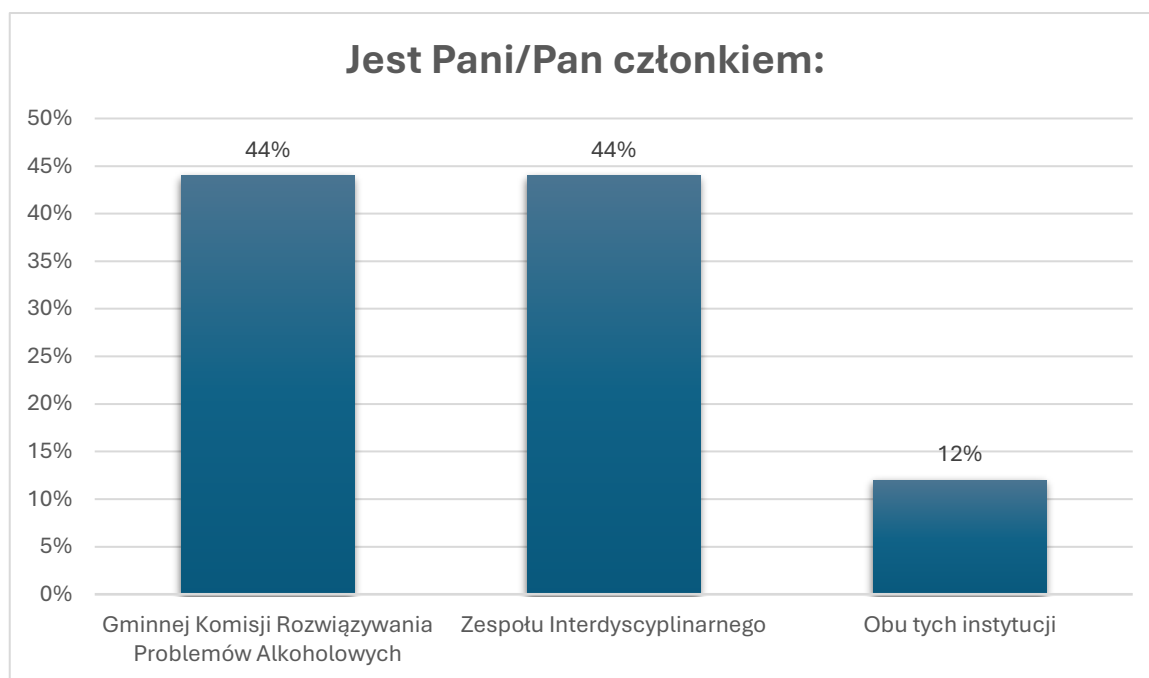
Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw ankietowanych osób.

Cel badania i charakterystyka grupy badawczej

Pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych jest instytucją polityki społecznej państwa, w tym organów samorządowych, które zadania z tym związane realizują za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej. Wykonując zadania pomocy społecznej i dyspozycje wynikające z przepisu art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej podmioty te współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, tj. podmiotami, które mogą posiadać informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej. W celu prawidłowego wypełniania zadań z zakresu pomocy społecznej konieczna jest rzetelna identyfikacja osób wymagających objęcia pomocą, jak też należyte wykonywanie obowiązków przez pracowników socjalnych, mające na celu monitorowanie sytuacji społecznej. Niekorzystanie bądź korzystanie w niewielkim stopniu z możliwości współpracy nie zapewnia pełnej i skutecznej identyfikacji i następnie oceny sytuacji osób potrzebujących.

Niewątpliwie, ważną grupą, której badanie jest pomocne w identyfikacji problemów społecznych występujących na terenie Gminy są właśnie pracownicy instytucjonalni.

W badaniu wzięło udział 9 osób. 44% z nich jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego, 44% Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz 12% obu tych instytucji.

Wyniki

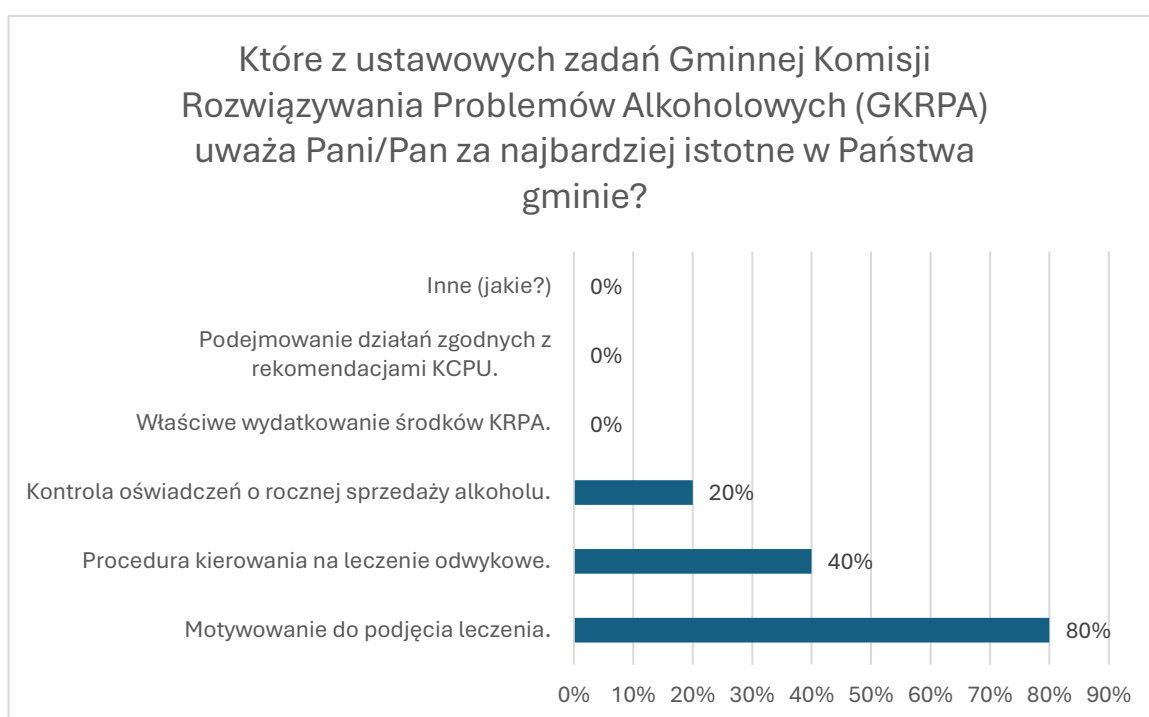
Na sam początek badani pracownicy mieli za zadanie wskazać ocenę istotności problemów występujących w tutejszym środowisku lokalnym Gminy. Na podstawie danych można stwierdzić, że pracownicy instytucjonalni Gminy Krzeszowice postrzegają problem uzależnień jako bardzo istotny w środowisku lokalnym.

Najbardziej istotnym problemem w opinii pracowników jest **zażywanie narkotyków i dopalaczy przez młodzież, które 89% badanych** uznało za bardzo istotne, a pozostałe 11% za istotne. Równie poważnie postrzegane są **spożywanie alkoholu przez młodzież (78% bardzo istotne) oraz przemoc domowa związana z zażywaniem substancji i brak dostępu do terapii uzależnień (po 67% bardzo istotne).**

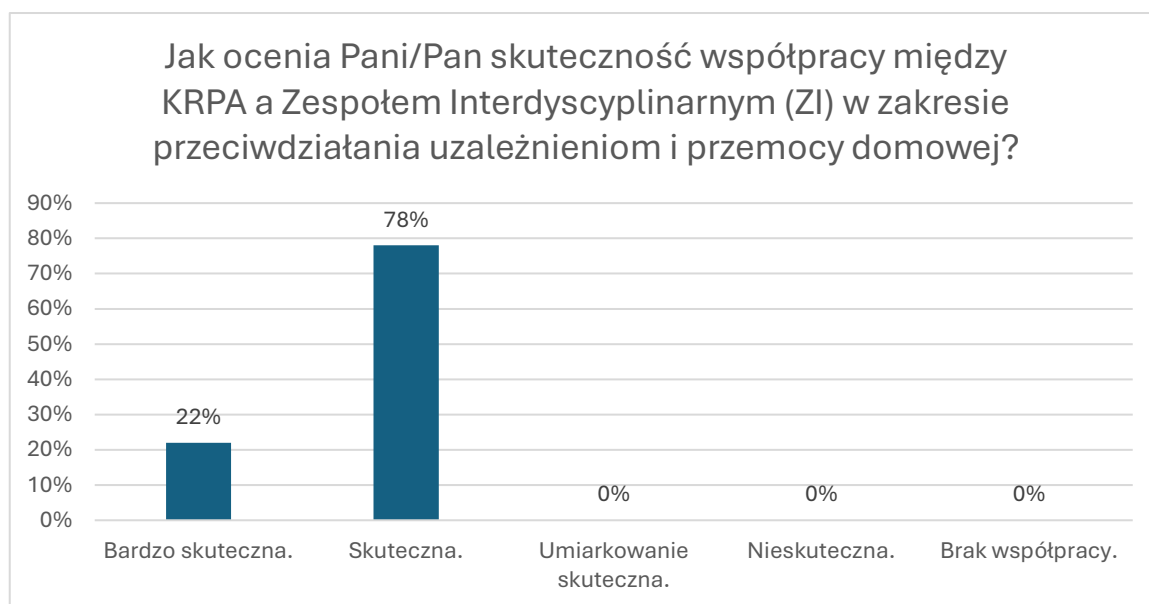
Nadużywanie alkoholu przez dorosłych i seniorów oraz uzależnienia behawioralne u dorosłych oceniono jako bardzo istotne przez 44–56% respondentów, co wskazuje, że pracownicy dostrzegają te zagrożenia także wśród dorosłych. Uzależnienia behawioralne u młodzieży oraz używanie e-papierosów przez młodych również zostały ocenione jako istotne problemy. W przypadku dorosłych palenie papierosów, używanie e-papierosów oraz zażywanie leków w celach niemedycznych uznano za mniej poważne zagrożenia. Podsumowując, pracownicy zwracają największą uwagę na ryzyko związane z używkami i przemocą wśród młodzieży oraz ograniczony dostęp do wsparcia terapeutycznego w swoim środowisku.

<i>Jak poważne/istotne są poniższe problemy w Pana/Pani środowisku lokalnym?</i>	Bardzo istotny	Istotny	Średnio istotny	Mало istotny	Nieistotny
Nadużywanie alkoholu przez dorosłych	56%	44%	0%	0%	0%
Spożywanie alkoholu przez młodzież	78%	22%	0%	0%	0%
Nadużywanie alkoholu przez seniorów	44%	44%	12%	0%	0%
Zażywanie narkotyków i dopalaczy przez dorosłych	56%	33%	11%	0%	0%
Zażywanie narkotyków i dopalaczy przez młodzież	89%	11%	0%	0%	0%
Uzależnienia behawioralne (np. hazard) u dorosłych	44%	44%	0%	12%	0%
Uzależnienia behawioralne (np. Internet) u młodzieży	56%	44%	0%	0%	0%
Palenie papierosów przez dorosłych	11%	11%	45%	33%	0%
Palenie papierosów przez młodzież	33%	67%	0%	0%	0%
Używanie e-papierosów przez dorosłych	11%	22%	22%	34%	11%
Używanie e-papierosów przez młodzież	44%	44%	12%	0%	0%
Zażywanie leków na receptę w celach niemedycznych	22%	33%	45%	0%	0%
Uzależnienia od leków (np. uspokajających, nasennych) u seniorów	22%	22%	56%	0%	0%
Przemoc domowa związana z zażywaniem substancji	67%	33%	0%	0%	0%
Brak dostępu do terapii uzależnień	67%	33%	0%	0%	0%
Brak świadomości zagrożeń związanych z uzależnieniami	33%	67%	0%	0%	0%

Respondenci uznali, że najbardziej istotnym zadaniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ich gminie jest motywowanie osób do podjęcia leczenia, co wskazało 80% badanych. Procedura kierowania na leczenie odwykowe została oceniona jako ważna przez 40% respondentów. Kontrola oświadczeń o rocznej sprzedaży alkoholu została wskazana przez 20% badanych, co pokazuje mniejsze znaczenie tego zadania w ocenie pracowników instytucji pomocowych. Żaden z respondentów nie uznał za istotne właściwego wydatkowania środków KRPA ani podejmowania działań zgodnych z rekomendacjami KCPU. Ponadto nikt nie wskazał innych zadań, co sugeruje, że największą uwagę mieszkańców przyciągają działania bezpośrednio wspierające leczenie i profilaktykę uzależnień.

Wyniki dotyczące oceny skuteczności współpracy między Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) a Zespołem Interdyscyplinarnym (ZI) w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej wskazują na skuteczny odbiór tej współpracy – 78% respondentów ją tak oceniło. 22% ankietowanych wskazało współpracę jako bardzo skuteczną. Nie odnotowano opinii o nieskuteczności współpracy ani o braku współpracy, co może świadczyć o solidnych podstawach i zaangażowaniu obu instytucji w realizację swoich zadań.

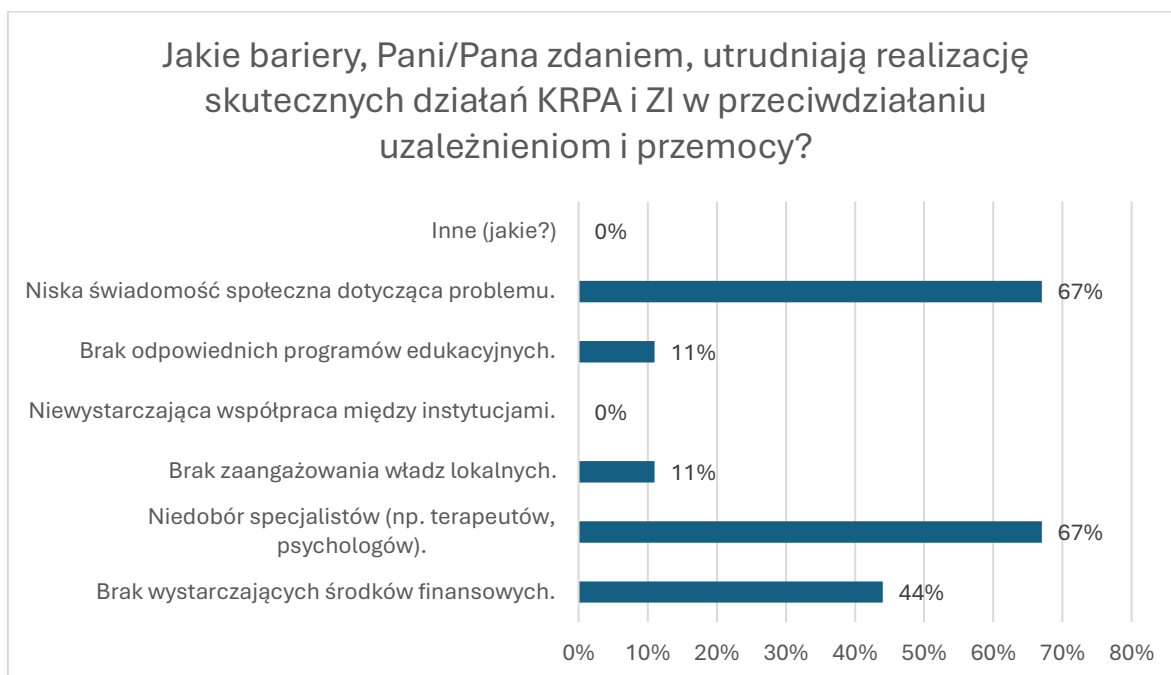

Według respondentów największą skuteczność w zwiększeniu współpracy pomiędzy ZI a KRPA zapewniłyby wspólne szkolenia dla członków obu instytucji, co wskazało 78% badanych. Po 56% osób uważa, że ważne są regularne spotkania i wymiana informacji oraz ustalenie wspólnych celów i strategii działania. Wspólne projekty i programy profilaktyczne są istotne dla 44% respondentów, co pokazuje znaczenie praktycznej współpracy. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej uznało za pomocne 11% badanych.

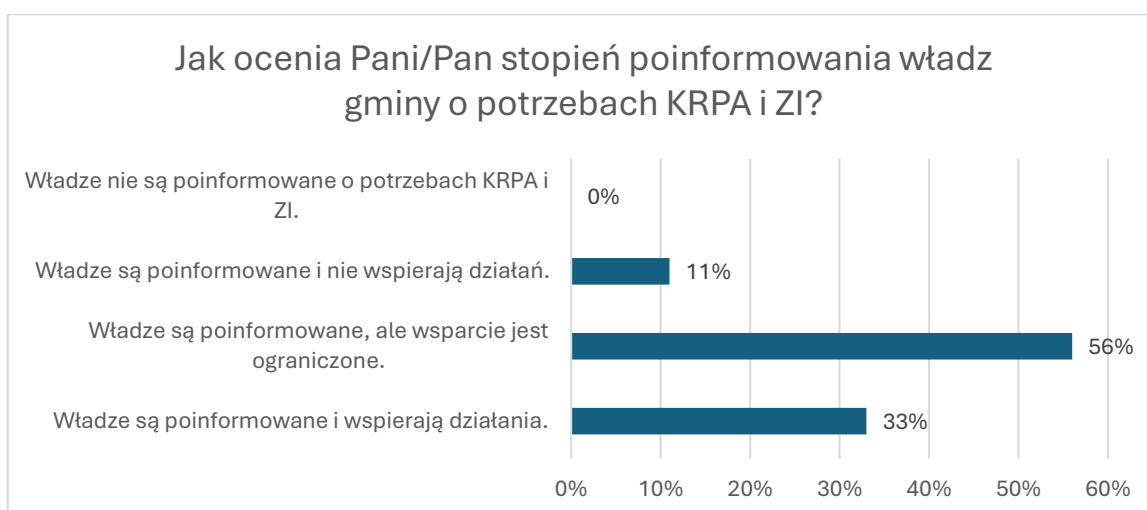

Główne bariery utrudniające skuteczną realizację działań KRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Krzeszowice dotyczą przede wszystkim **niskiej świadomości społecznej**, którą wskazało aż **67%** respondentów oraz **niedobór specjalistów**, takich jak terapeuci i psychologowie – wskazany również przez **67%** badanych. Dodatkowymi

utrudnieniami jest **brak odpowiednich programów edukacyjnych (11%)** i **brak wystarczających środków finansowych (44%)**.

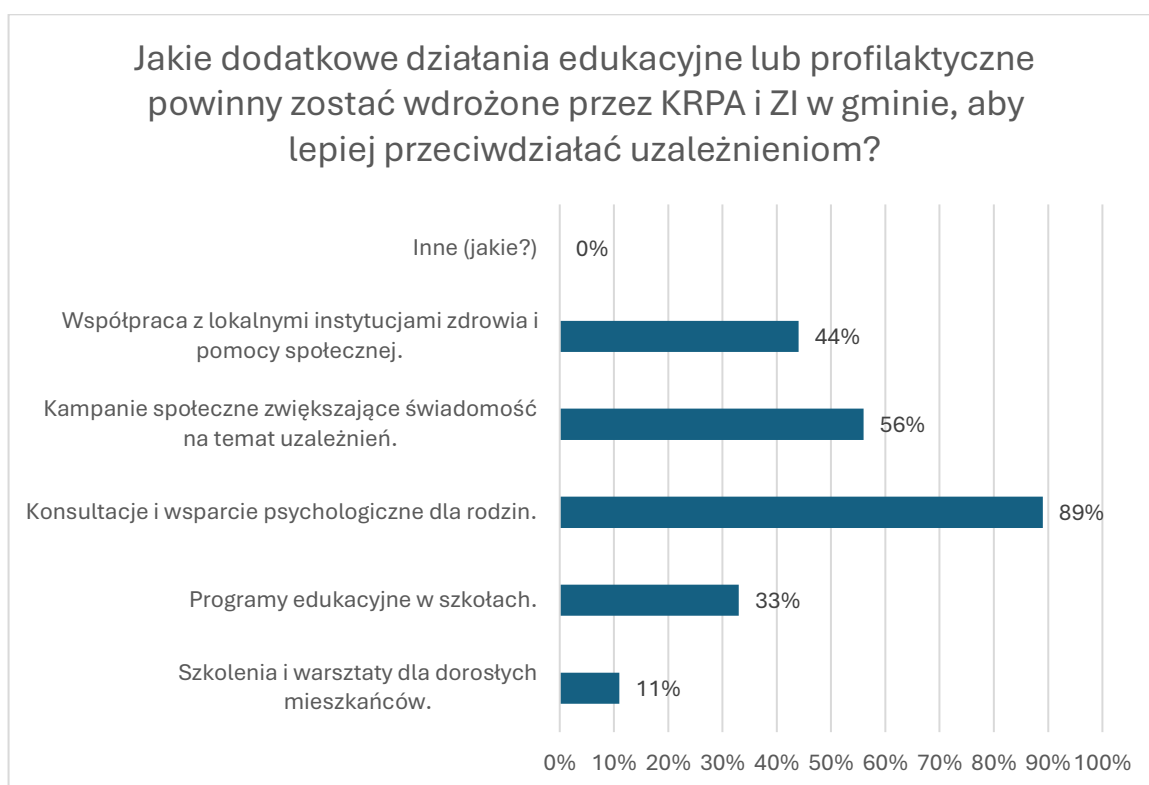

33% uważa, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) oraz Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) i aktywnie wspierają podejmowane działania. 56% respondentów wskazuje, że władze są poinformowane, ale ich wsparcie jest ograniczone. 11% uważa, że władze są poinformowane, ale nie wspierają działań.

Respondenci w największym stopniu wskazali na potrzebę konsultacji i wsparcia psychologicznego dla rodzin, co poparło 89% badanych, podkreślając wagę bezpośredniej pomocy w przeciwdziałaniu uzależnieniom. Ponad połowa, bo 56%, uważa, że skuteczne byłyby kampanie społeczne zwiększające świadomość na temat problemów związanych

z uzależnieniami. 44% badanych wskazało na znaczenie współpracy z lokalnymi instytucjami zdrowia i pomocy społecznej, co pozwala na integrację działań profilaktycznych. Programy edukacyjne w szkołach poparło 33% respondentów, co pokazuje potrzebę wczesnej edukacji młodzieży. Szkolenia i warsztaty dla dorosłych mieszkańców uznało za istotne 11% badanych. Żaden z respondentów nie wskazał innych działań, co sugeruje, że wymienione formy są postrzegane jako kluczowe do poprawy profilaktyki uzależnień w gminie.

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Metodologia

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy zastosowaniu techniki CAWI. Jest to technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Użycie techniki CAWI oznacza, że uczniowie samodzielnie udzielali odpowiedzi w elektronicznej ankiecie. W badaniach prowadzonych tą metodą naturalnym zjawiskiem jest występowanie drobnych różnic procentowych pomiędzy odpowiedziami na poszczególne pytania. Mogą one wynikać m.in. z:

- odmiennego sposobu interpretacji pytania przez respondenta,
- specyfiki deklaratywnego charakteru danych,
- zaokrągleń procentowych,
- naturalnej zmienności udzielanych odpowiedzi w obrębie tej samej próby.

Takie odchylenia nie wpływają na ogólny obraz wyników ani na trafność wniosków, ponieważ mieszczą się w standardowym zakresie zmienności charakterystycznym dla badań społecznych i edukacyjnych, zwłaszcza realizowanych w formie samodzielnie wypełnianych ankiet elektronicznych.

Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była:

- analiza postaw i przekonań wobec alkoholu;
- analiza postaw i przekonań wobec wyrobów papierosowych;
- analiza postaw i przekonań wobec narkotyków;
- zbadanie środowiska szkolnego i rodzinnego uczniów;
- zbadanie niektórych problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Charakterystyka grupy badanej

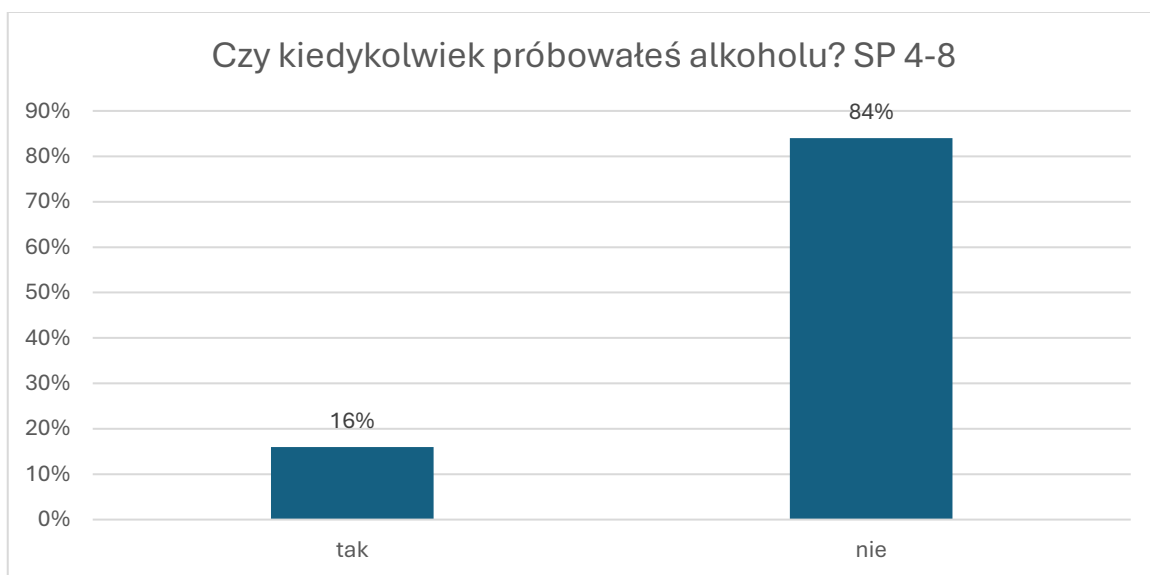
W badaniu wzięło udział 200 uczniów klas 4-8 oraz 164 uczniów klas SPP z terenu Gminy Krzeszowice.

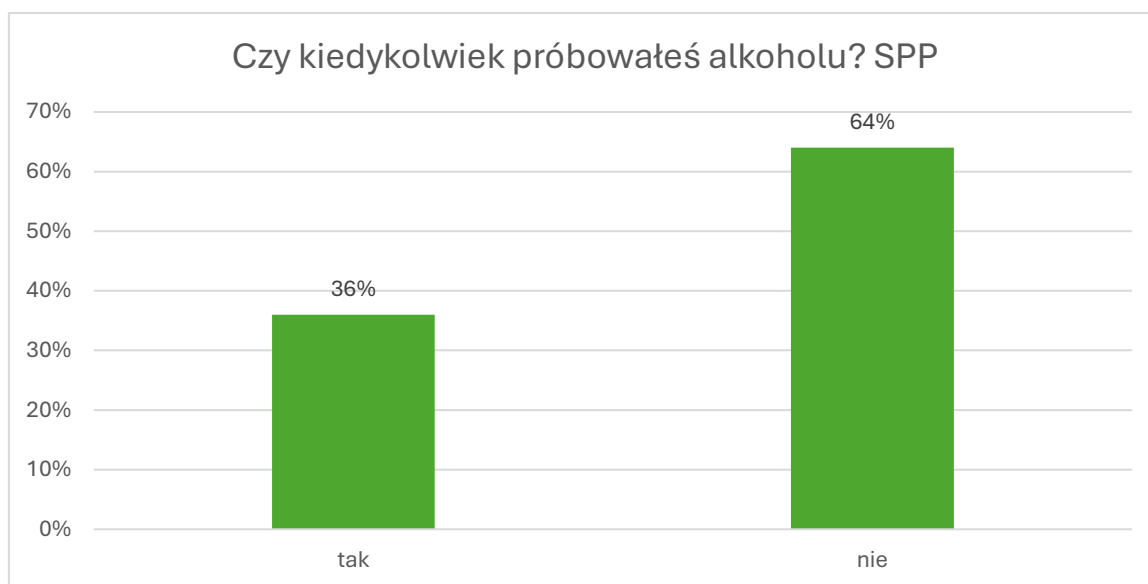
Wyniki badań

Substancje psychoaktywne: Alkohol

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

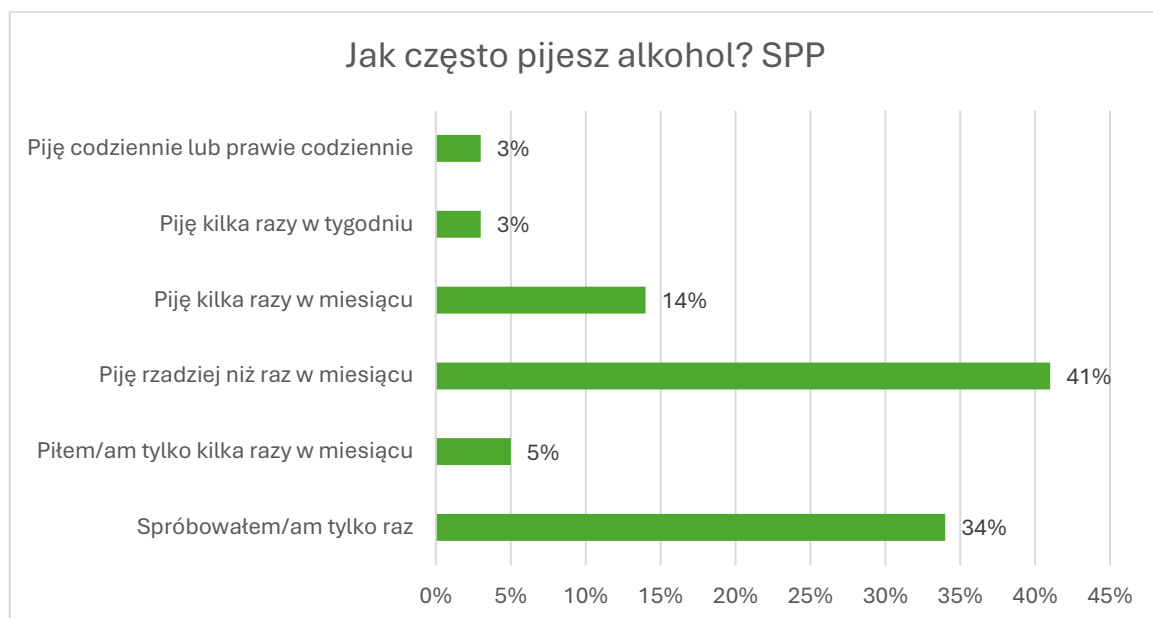
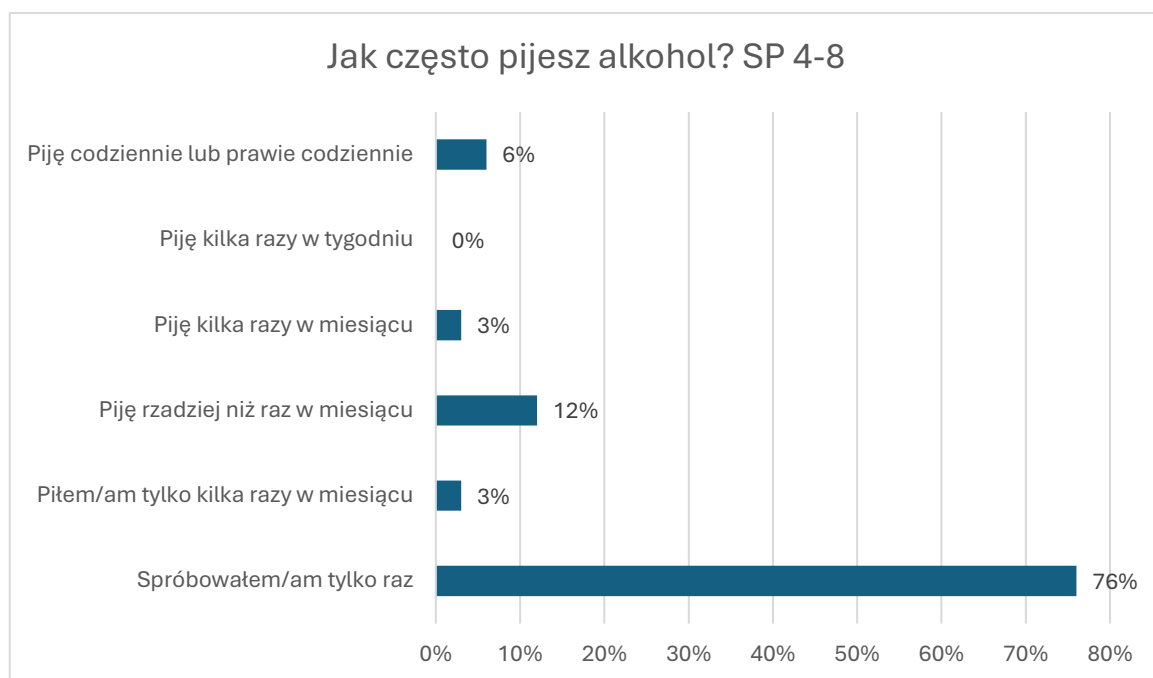
W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź, czy spożywali kiedykolwiek alkohol. **16% uczniów SP 4-8 oraz 36% uczniów SPP przyznało, że próbowali alkohol.**

Następnie zapytano badanych, jak często oni sami spożywają alkohol. W klasach 4–8 szkoły podstawowej zdecydowana większość uczniów (76%) przyznała, że spróbowała alkoholu tylko raz, natomiast regularne picie kilku razy w tygodniu nie występuje, a codziennie lub prawie codziennie pije 6% uczniów. Niewielki odsetek (3%) deklaruje picie kilku razy w miesiącu, a 12% rzadziej niż raz w miesiącu. **Warto podkreślić różnicę między odpowiedziami „Pilem/am tylko kilka razy w miesiącu” a „Piję kilka razy w miesiącu”: pierwsza z nich odnosi się do sytuacji z przeszłości, wskazując, że uczniowie pili z taką częstotliwością wcześniej, lecz obecnie już tego nie robią, natomiast druga oznacza aktualne, powtarzające się picie alkoholu przez uczniów.**

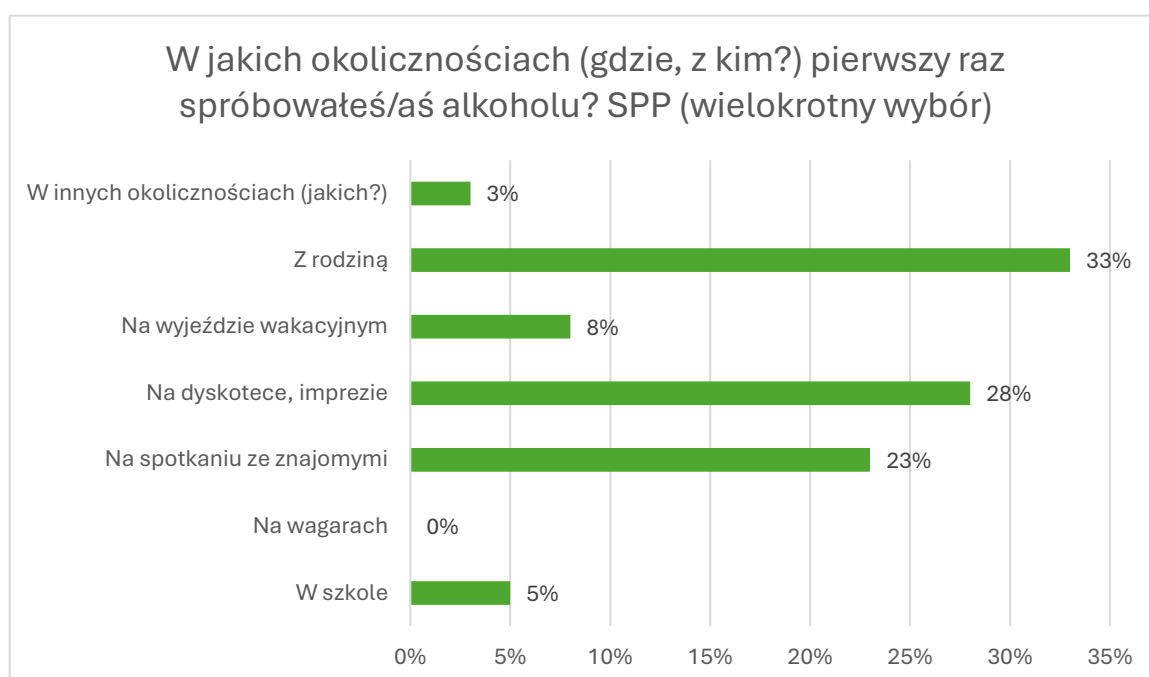
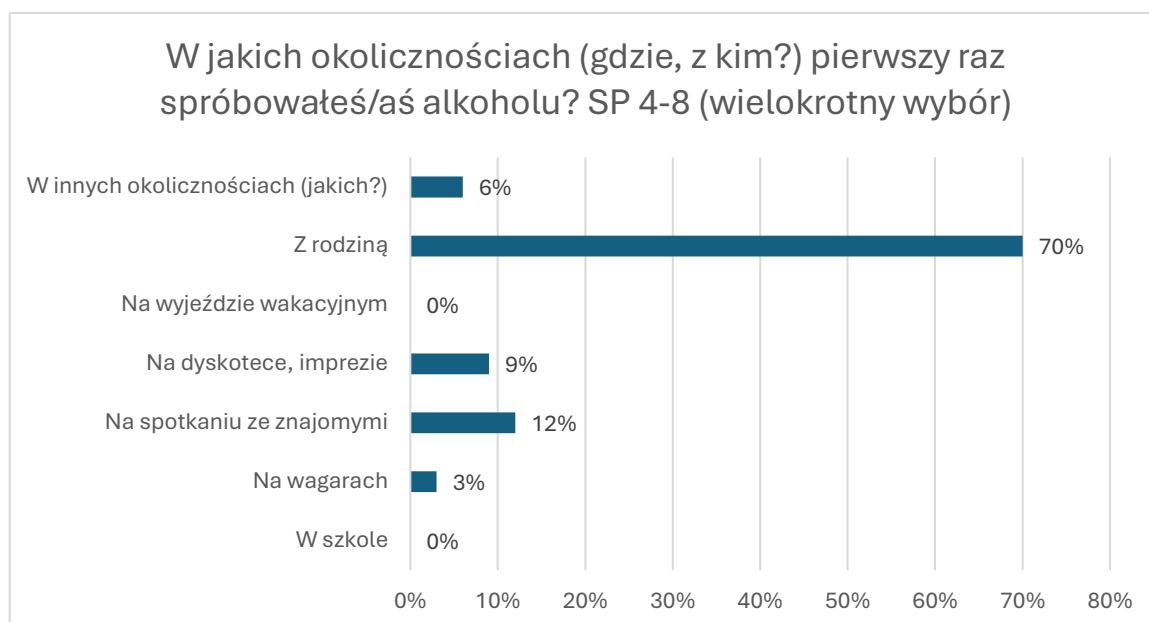
W szkołach ponadpodstawowych (SPP) tylko 34% uczniów przyznało, że spróbowało alkoholu jednorazowo, natomiast największa grupa (41%) pije rzadziej niż raz w miesiącu. Regularne spożywanie alkoholu kilka razy w miesiącu lub częściej dotyczy łącznie 20% uczniów, a codziennie lub prawie codziennie pije 3% badanych.

Następnie zapytano uczniów o rodzaj najczęściej spożywanego alkoholu. Wśród uczniów, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu, najczęściej wybierana jest wódka (SP 4–8 – 9%; SPP – 27%). Na drugim miejscu plasuje się piwo (SP 4–8 – 6%; SPP – 20%), a następnie drinki (SP 4–8 – 6%; SPP – 15%). Najmniej popularnym wyborem jest wino (SP 4–8 – 3%; SPP – 5%), natomiast znacząca część uczniów nie pije alkoholu regularnie (SP 4–8 – 70%; SPP – 29%).

Wśród uczniów SP 4–8, którzy po raz pierwszy sięgnęli po alkohol, najczęściej miało to miejsce w gronie rodzinnym (70%). Na drugim miejscu znalazły się spotkania ze znajomymi (12%), a następnie dyskoteki i imprezy (9%). Pozostałe okoliczności, takie jak wagary (3%) czy inne sytuacje (6%), były rzadziej wskazywane, natomiast nikt nie wymienił szkoły ani wyjazdu wakacyjnego. W przypadku uczniów SPP pierwsze doświadczenia alkoholowe najczęściej występowały podczas dyskotek i imprez (28%) oraz spotkań ze znajomymi (23%), natomiast 33% deklarowało, że pierwszy raz piło alkohol w gronie rodzinnym, a pozostałe okoliczności, w tym wyjazdy wakacyjne (8%) i inne sytuacje (3%), występowały znacznie rzadziej.

Wśród uczniów SP 4–8, 18% (6% zdecydowanie, 12% raczej) uważa, że picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach, natomiast 82% jest temu przeciwnych. Większość, bo 82% uczniów (70% zdecydowanie, 12% raczej), zgadza się, że alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia. Jedynie 6% uczniów (4% zdecydowanie, 2% raczej) uważa, że picie alkoholu w ich wieku jest normalne i warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę, natomiast 94% nie podziela tej opinii. W przypadku stwierdzenia, że bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie, 16% uczniów zgadza się z tym, a aż 84% jest temu przeciwnie. Jeśli chodzi o dopalacze, 31% uczniów (8% zdecydowanie, 23% raczej) uważa je za mniej szkodliwe niż narkotyki, natomiast 69% nie

podziela tej opinii. Tylko 8% uczniów (3% zdecydowanie, 5% raczej) uważa, że w ich wieku normalne jest próbowanie narkotyków i dopalaczy, a 92% jest temu przeciwnie. Od dopalaczy uzależnić się można – z tą opinią zgadza się 83% uczniów (59% zdecydowanie, 24% raczej). Natomiast tylko 14% (9% zdecydowanie, 5% raczej) uważa, że umiarkowane używanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia, podczas gdy 86% jest temu przeciwnie. Dodatkowo 23% uczniów (10% zdecydowanie, 13% raczej) uważa, że palenie papierosów jest modne w ich szkole, a 77% się z tym nie zgadza.

Czy zgadzasz się z tymi zdaniami? SP 4-8	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Odpowiedź	%	%	%	%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	6%	12%	25%	57%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	70%	12%	2%	16%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	4%	2%	16%	78%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	11%	5%	16%	68%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	8%	23%	31%	38%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	3%	5%	16%	76%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	59%	24%	6%	11%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	9%	5%	36%	50%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	10%	13%	30%	47%

Wśród uczniów SPP, 32% (7% zdecydowanie, 25% raczej) uważa, że picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach, natomiast 68% jest temu przeciwnych. Większość, bo 82% uczniów (56% zdecydowanie, 26% raczej), zgadza się, że alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia. Jedynie 25% uczniów (7% zdecydowanie, 18% raczej) uważa, że w ich wieku normalne jest regularne picie alkoholu i korzystanie ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę, natomiast 75% nie podziela tej opinii. W przypadku stwierdzenia, że bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie, 15% uczniów zgadza się z tym, a 85% jest temu przeciwnie. Jeśli chodzi o dopalacze, 20% uczniów (2% zdecydowanie, 18% raczej) uważa je za mniej szkodliwe niż narkotyki, natomiast 80% nie podziela tej opinii. Tylko 15% uczniów (4% zdecydowanie, 11% raczej) uważa, że w ich wieku normalne jest próbowanie narkotyków i dopalaczy, a 85% jest temu przeciwnie. Od dopalaczy

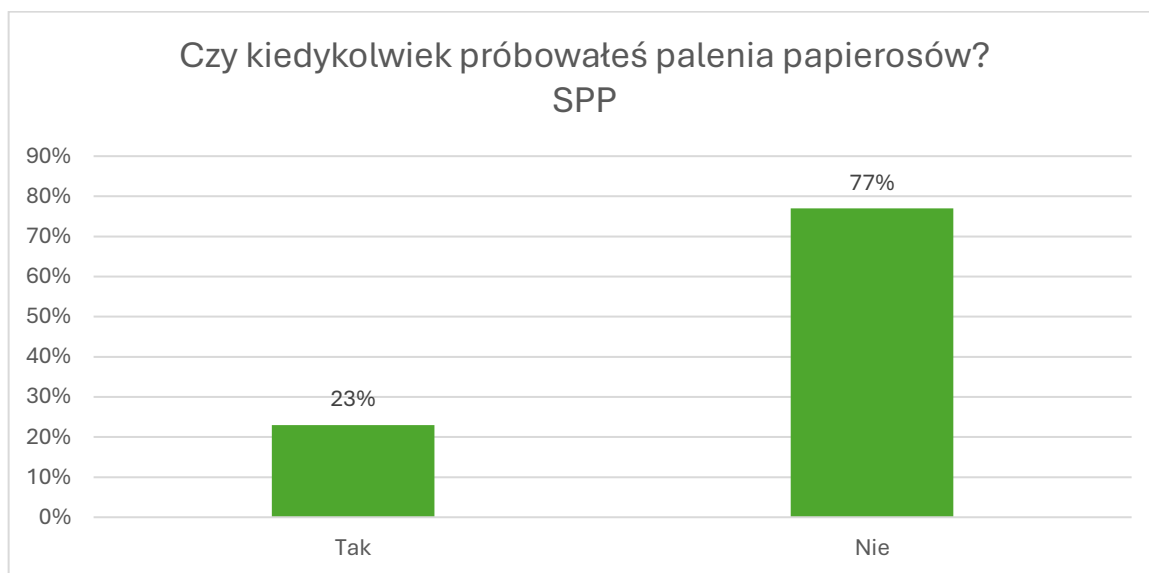
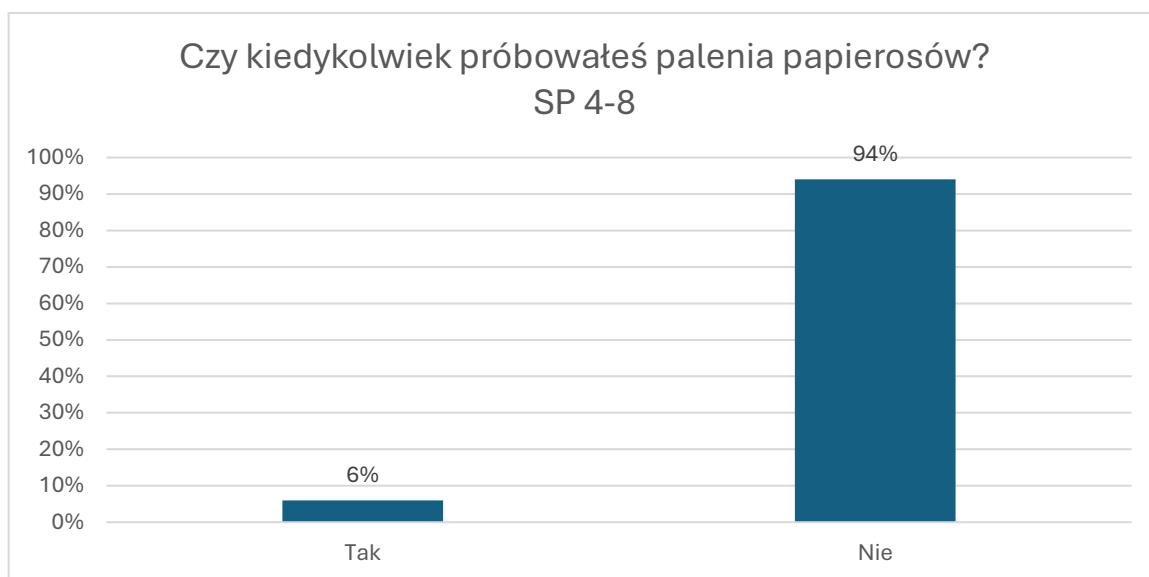
uzależnić się można – z tą opinią zgadza się 95% uczniów (66% zdecydowanie, 29% raczej). Natomiast tylko 7% (2% zdecydowanie, 5% raczej) uważa, że umiarkowane używanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia, podczas gdy 93% jest temu przeciwnie. Dodatkowo 57% uczniów (28% zdecydowanie, 29% raczej) uważa, że palenie papierosów jest modne w ich szkole, a 43% się z tym nie zgadza.

Czy zgadzasz się z tymi zdaniem? SPP	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Odpowiedź	%	%	%	%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	7%	25%	33%	35%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	56%	26%	13%	5%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	7%	18%	32%	43%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	9%	6%	26%	59%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	2%	18%	34%	46%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	4%	11%	22%	63%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	66%	29%	4%	1%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	2%	5%	34%	59%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	28%	29%	34%	9%

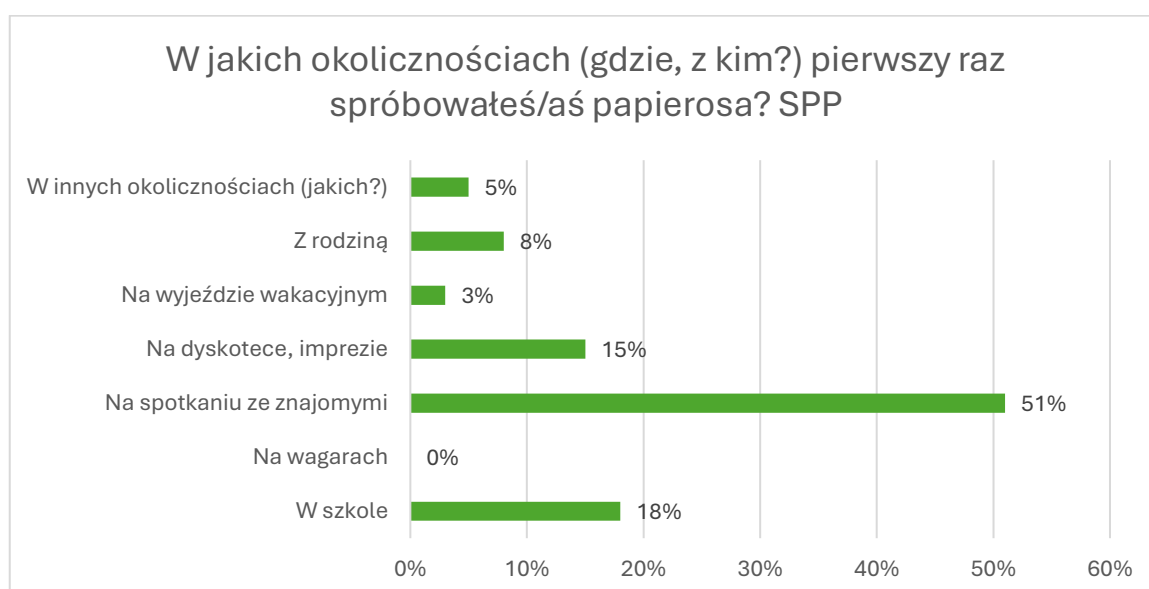
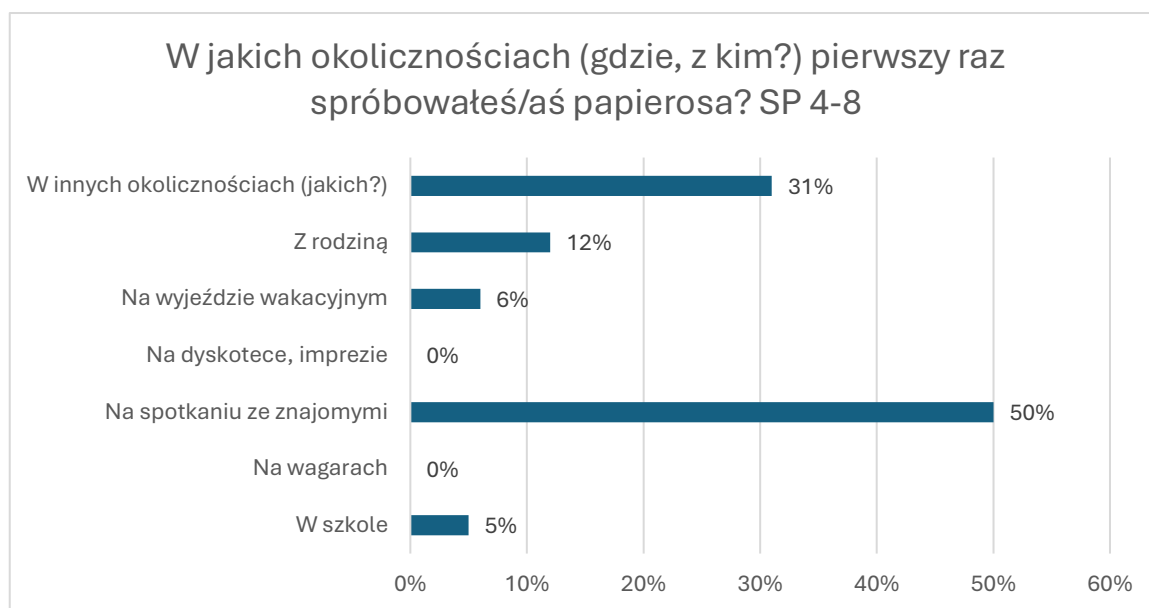
Substancje uzależniające: Papierosy

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami próbowali już papierosów.

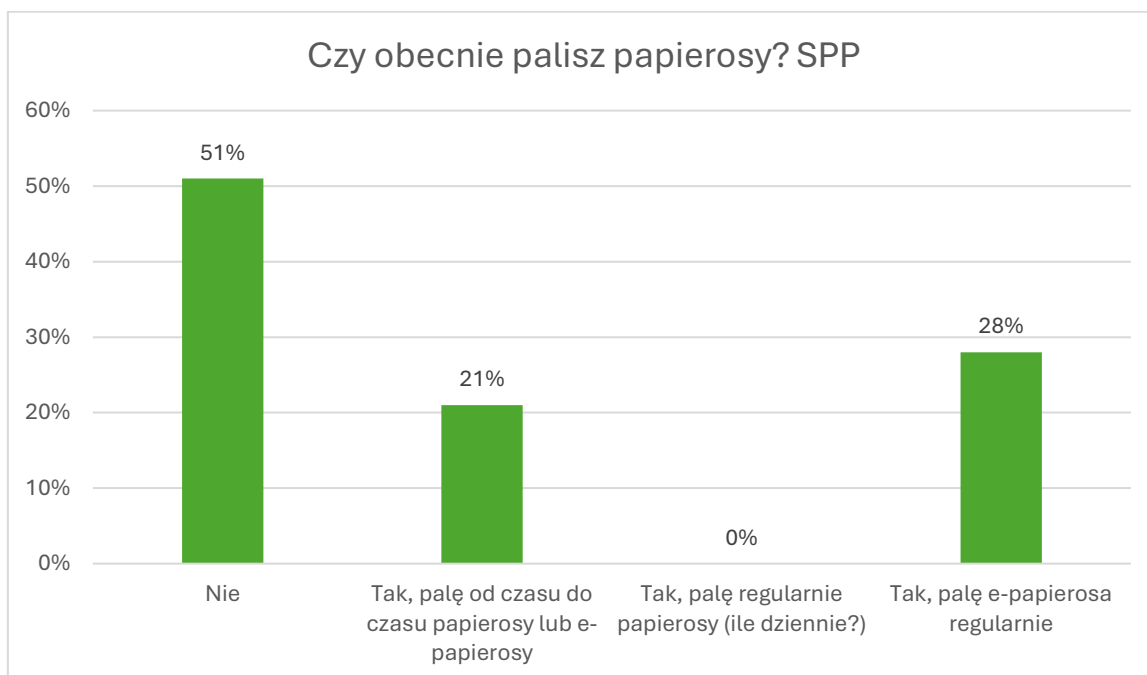
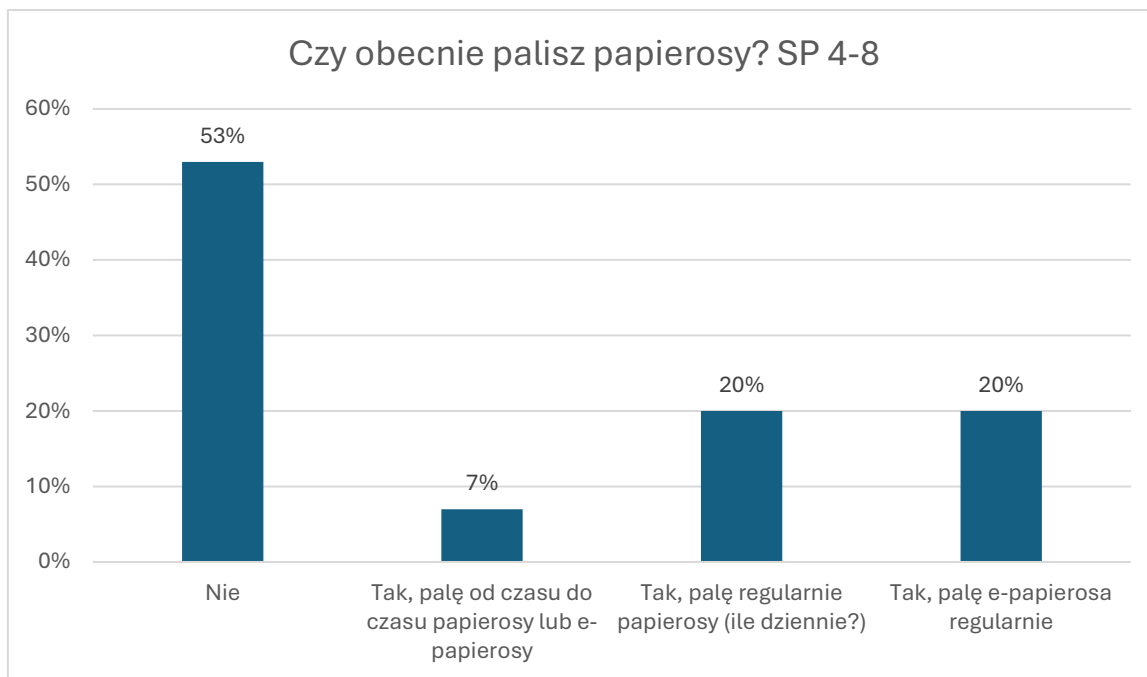
6% uczniów klas 4-8 oraz 23% uczniów klas SPP deklaruje, że kiedykolwiek próbowali palić papierosów.

Uczniowie SP 4–8 najczęściej po raz pierwszy próbowali papierosa w towarzystwie znajomych (50%), natomiast mniejszy odsetek wskazał rodzinę (12%) czy wyjazdy wakacyjne (6%). 31% uczniów wskazało inne okoliczności, a szkoła była wskazana przez 5% badanych. W przypadku SPP, również dominowały spotkania ze znajomymi (51%), przy czym istotny odsetek uczniów sięgnął po papierosa po raz pierwszy w szkole (18%) oraz na dyskotecę lub imprezie (15%). Rzadziej wskazywano rodzinę (8%), wyjazdy wakacyjne (3%) lub inne sytuacje (5%).

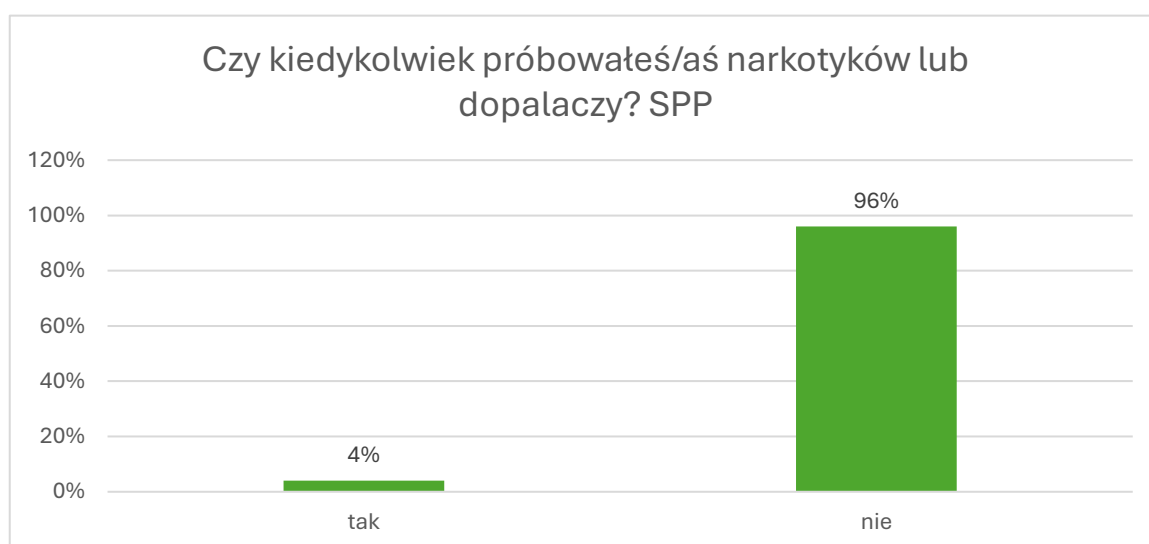
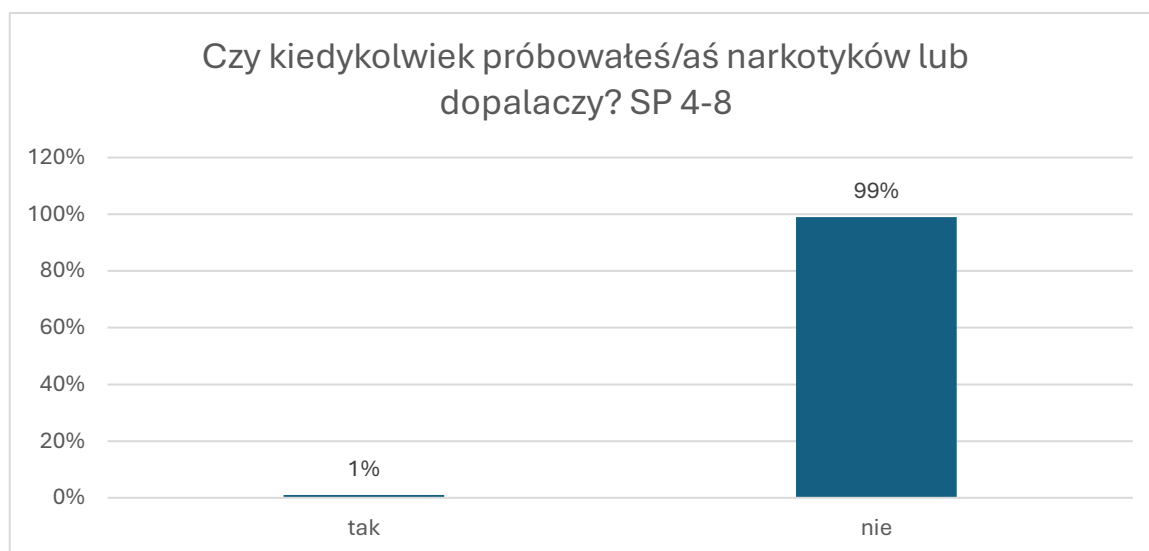

Wśród uczniów najwięcej osób deklaruje, że nie pali obecnie papierosów ani e-papierosów (SP 4-8 – 53%; SPP – 51%). 7% uczniów SP 4–8 pali okazjonalnie, a 20% pali **regularnie e-papierosy**, natomiast w SPP 21% pali okazjonalnie, a 28% regularnie korzysta z e-papierosów. Regularne palenie tradycyjnych papierosów jest niepopularne wśród SPP (0%), natomiast w SP 4–8 jest to 20%.

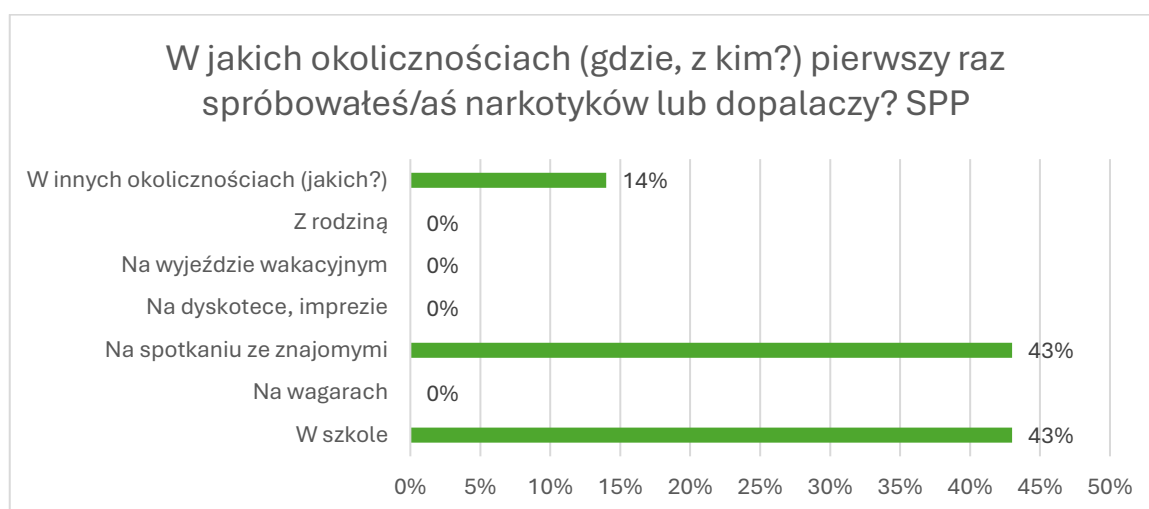
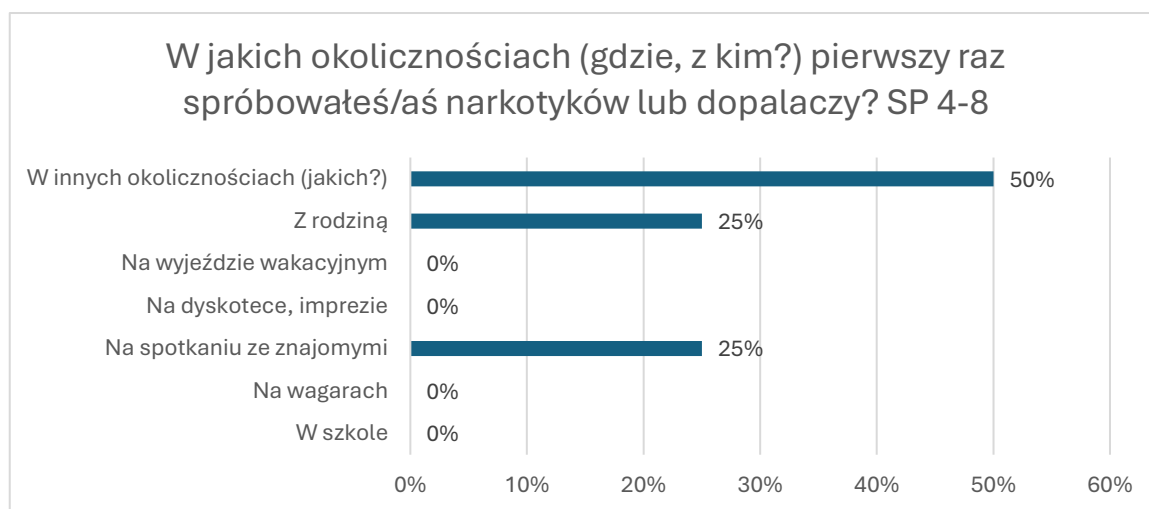
Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze

1% młodszych uczniów oraz 4% starszych uczniów przyznało, że sami próbowali już narkotyków lub dopalaczy.

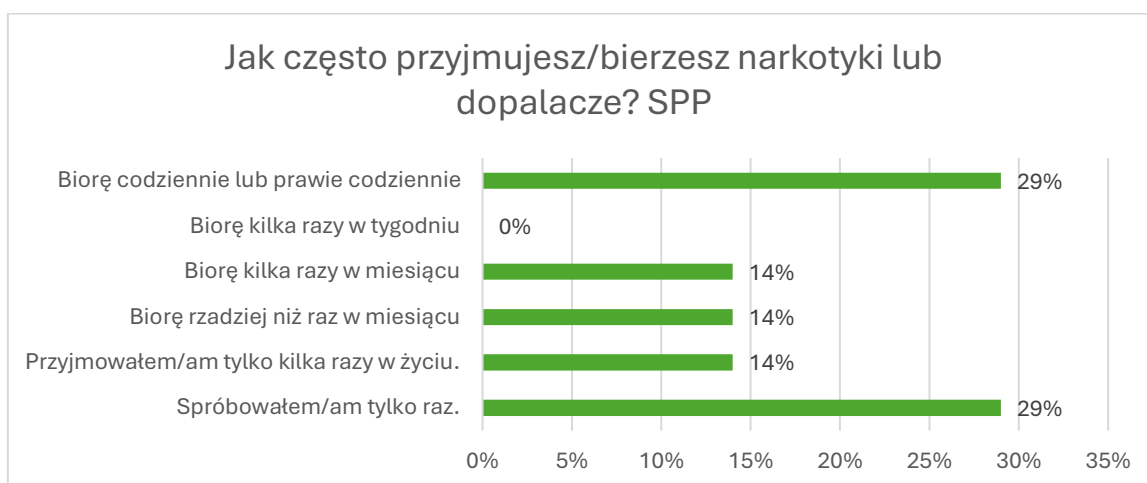
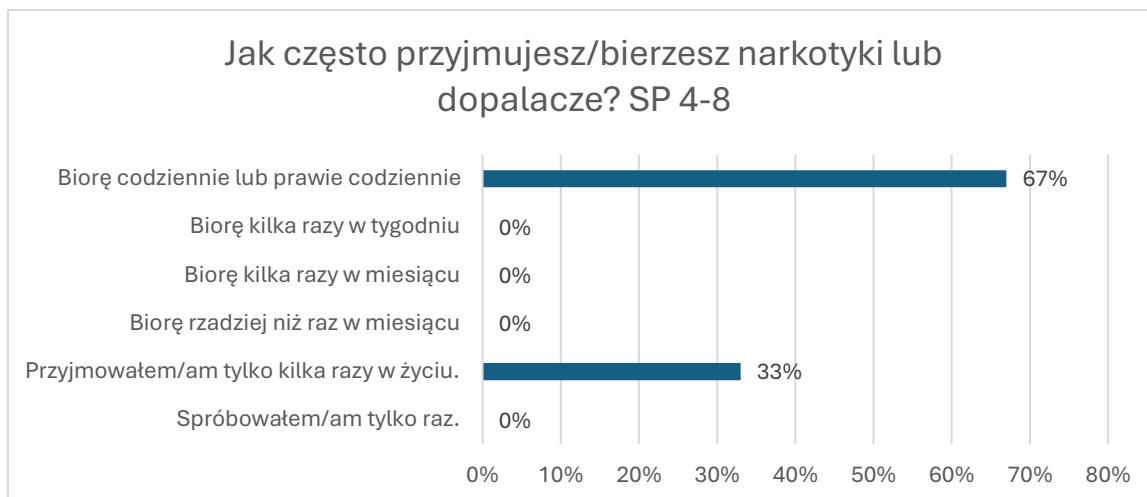
Uczniowie zostali również poproszeni o określenie, w jakich okolicznościach zażywali owe substancje psychoaktywne. Pytanie dotyczy osób, które zadeklarowały spożywanie narkotyków lub dopalaczy.

Wśród uczniów SP 4–8 najczęściej pierwsze doświadczenia z narkotykami lub dopalaczami miały miejsce w innych okolicznościach niż wymienione w ankiecie (50%), a po równo 25% uczniów spróbowało ich ze znajomymi lub z rodziną. W przypadku uczniów SPP pierwsze doświadczenia najczęściej zdarzały się w szkole lub na spotkaniu ze znajomymi (po 43%), a 14% wskazało inne okoliczności. Dane pokazują, że młodzież rzadko inicjuje kontakty z narkotykami na imprezach czy wakacjach, a główne sytuacje to kontakt z rówieśnikami lub środowiskiem szkolnym.

Wśród uczniów SP 4–8, **którzy zadeklarowali przyjmowanie narkotyków lub dopalaczy**, 33% przyjmowało je tylko kilka razy w życiu, natomiast 67% deklarowało codzienne lub prawie codzienne używanie.

W przypadku uczniów SPP, również spośród tych, którzy przyznali się do stosowania tych substancji, 29% spróbowało ich tylko raz, 14% przyjmowało je kilka razy w życiu, kolejno 14% rzadziej niż raz w miesiącu, 14% kilka razy w miesiącu, a 29% deklarowało codzienne lub prawie codzienne używanie.

Wśród uczniów SP 4–8, którzy zadeklarowali kontakt z narkotykami lub dopalaczami, zdecydowana większość odpowiedziała, że nie próbowała żadnych substancji. Pojawiały się zgłoszenia dotyczące marihuany, kokainy, amfetaminy, mefedronu, metamfetaminy oraz tzw. „meta tartanowej”. Dane pokazują, że faktyczne eksperymentowanie z narkotykami w tej grupie wiekowej jest ograniczone.

Wśród uczniów SPP, którzy zadeklarowali kontakt z narkotykami lub dopalaczami, większość odpowiedziała, że nie próbowała żadnych substancji. Pojawiały się pojedyncze zgłoszenia dotyczące marihuany, MDMA, amfetaminy i benzodiazepin. Dane wskazują, że faktyczne eksperymentowanie z narkotykami i dopalaczami w tej grupie jest ograniczone, a większość uczniów nie miała z nimi kontaktu.

Uzależnienia behawioralne

Dotychczas najwięcej niepokoju, jeżeli chodzi o dzieci, które dorastają i wkraczają w wiek nastoletni, budziły takie problemy jak ryzyko sięgnięcia przez nie po różnego rodzaju substancje psychoaktywne. To, co obecnie zaczyna niepokoić coraz bardziej, to wciąż pojawiające się nowe formy uzależnień behawioralnych.

Zapytano uczniów o to, które ich zdaniem zjawisko jest obecne w ich otoczeniu. Uczniowie za najbardziej popularne zjawisko występujące w ich otoczeniu wybrali: uzależnienie od Internetu (SP 4-8 – 76%; SPP – 91%), uzależnienie od smartfona (SP 4-8 – 77%; SPP – 91%) oraz uzależnienie od gier komputerowych (SP 4-8 – 74%; SPP – 87%).

Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko? SP 4-8	Popularne	Czasem występuje	Występuje bardzo rzadko	Nie występuje
Zakupoholizm	22%	28%	23%	27%
Uzależnienie od Internetu (Sieciolizm)	49%	27%	11%	13%
Uzależnienie od hazardu (gry na pieniądze, zakłady sportowe)	18%	18%	22%	42%
Zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja, ortoreksja, jedzeniowizm)	11%	18%	25%	46%
Uzależnienie od smartfona (fonolizm)	53%	24%	11%	12%
Uzależnienie od gier komputerowych	50%	24%	14%	12%
Uzależnienie od ćwiczeń fizycznych	21%	18%	31%	30%
Uzależnienie od opalania (tanoreksja)	5%	5%	17%	73%

Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko? SPP	Popularne	Czasem występuje	Występuje bardzo rzadko	Nie występuje
Zakupoholizm	35%	34%	15%	16%
Uzależnienie od Internetu (Sieciolizm)	68%	23%	5%	4%
Uzależnienie od hazardu (gry na pieniądze, zakłady sportowe)	29%	27%	21%	23%
Zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja, ortoreksja, jedzeniowizm)	20%	34%	26%	20%
Uzależnienie od smartfona (fonolizm)	70%	21%	3%	6%
Uzależnienie od gier komputerowych	53%	34%	6%	7%
Uzależnienie od ćwiczeń fizycznych	15%	26%	34%	25%
Uzależnienie od opalania (tanoreksja)	10%	10%	20%	60%

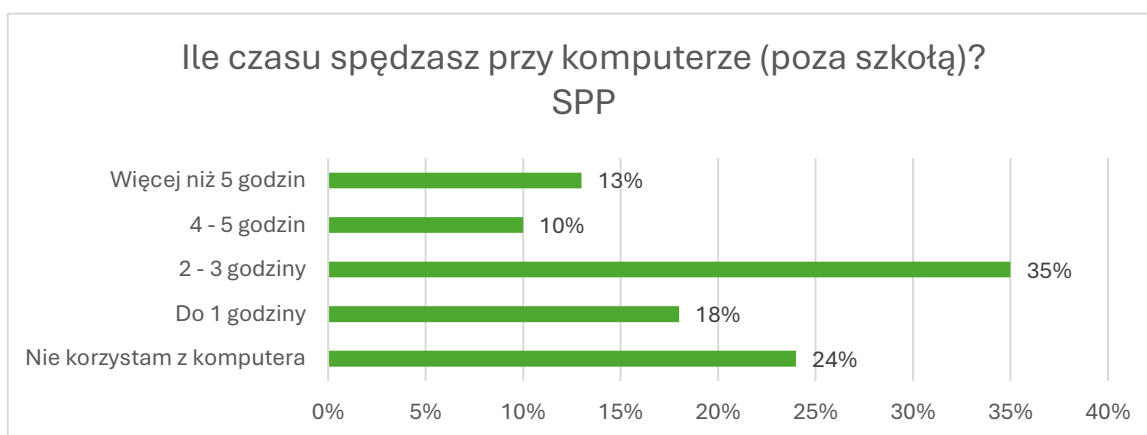
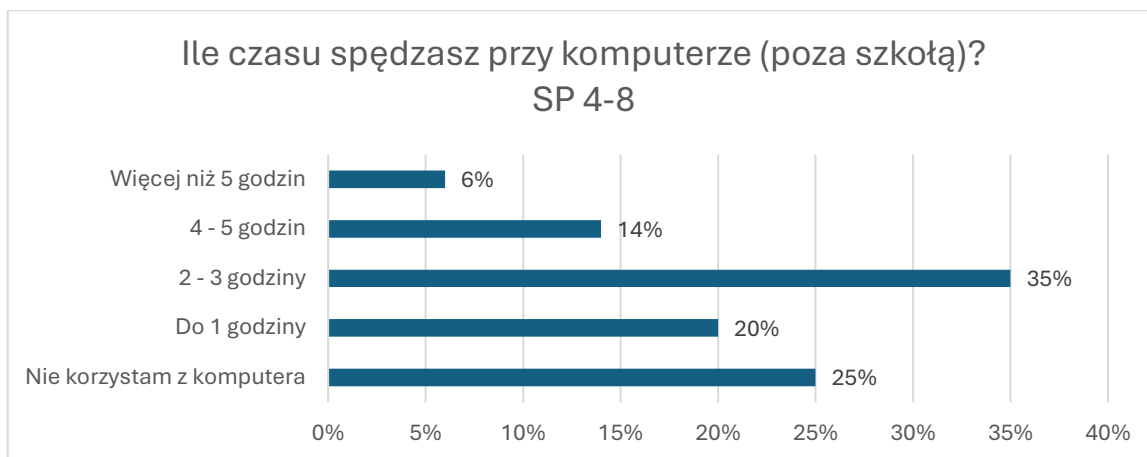
Komputer, który stał się nieodłącznym elementem życia osób dorosłych zaczął jednocześnie coraz częściej zastępować dzieciom kontakty z rodziną, zabawy z rówieśnikami, czytanie książek czy uprawianie sportu. Dla wielu dzieci stał się podstawową formą spędzania czasu i to nie tylko tzw. wolnego. Zbyt wczesne, a szczególnie niekontrolowane przez dorosłych, korzystanie z komputera powoduje, że zamiast doskonałego narzędzia kształcenia i rozwoju oraz źródła radości – komputer staje się źródłem wielu zagrożeń i problemów⁶.

W pierwszej kolejności zapytano uczniów o to, ile czasu dziennie korzystają z komputera. **Badani wskazywali zazwyczaj, że spędzają w ten sposób 2-3 godziny dziennie (SP 4-8 – 35%; SPP – 35%) czy też 4-5 godzin dziennie (SP 4-8 – 14%; SPP – 10%).**

⁶ <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/sieciolizm/dziecko-i-komputer/>

Znacznie niepokoją odsetki ankietowanych, którzy zaznaczyli, że spędzają przed komputerem powyżej 5 godzin dziennie (SP 4-8 – 6%; SPP – 13%).

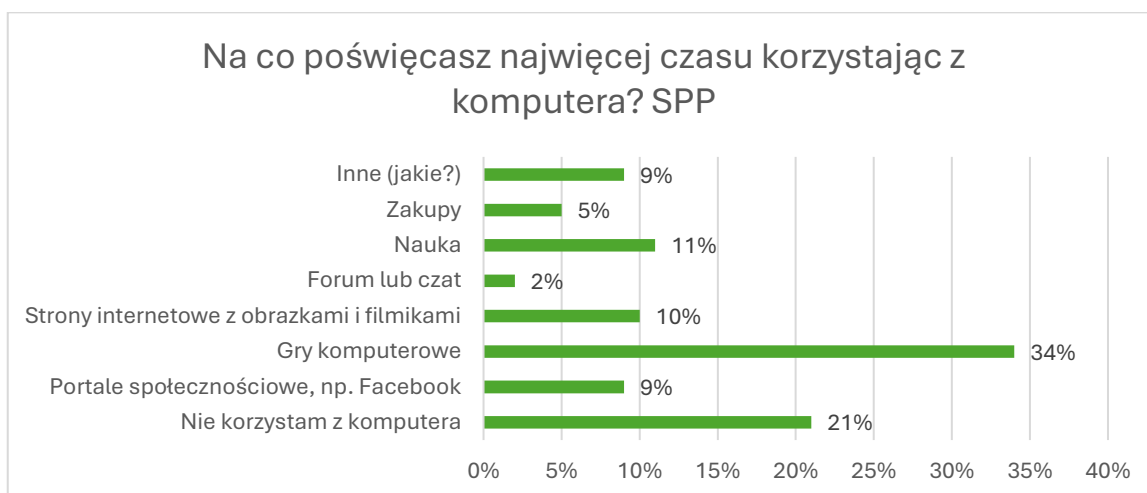
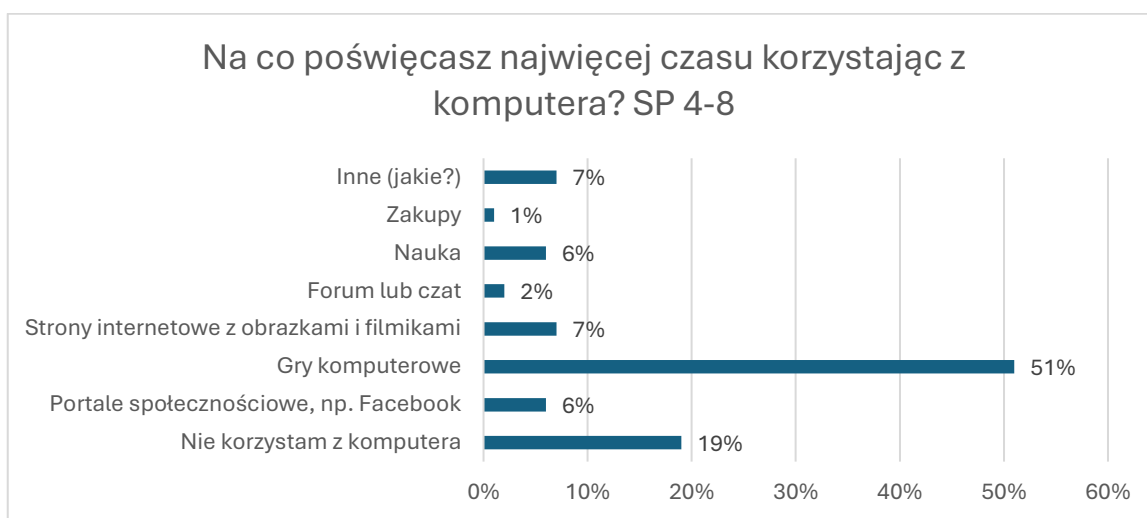
Uzyskane wyniki w praktyce mogą oznaczać, że po przyjściu ze szkoły korzystanie z komputera jest dla wielu uczniów jedyną formą spędzania czasu. Uczniowie, którzy korzystają z komputera powyżej 6 godzin dziennie mogą przejawiać symptomy uzależnienia.

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)⁷.

⁷L. Kirwil L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II*, SWPS, Warszawa 2011.

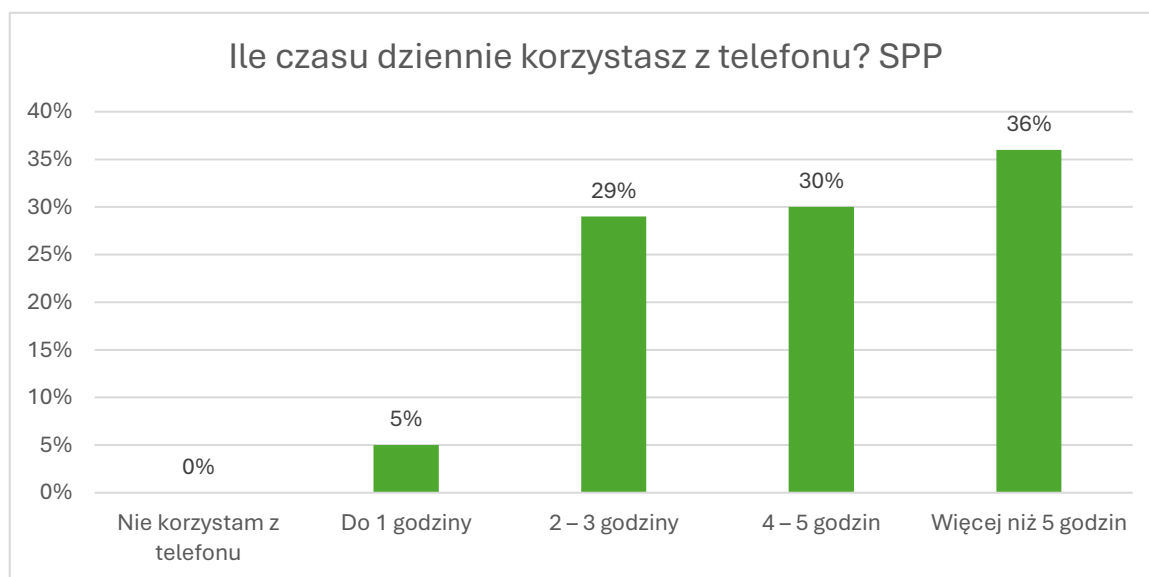
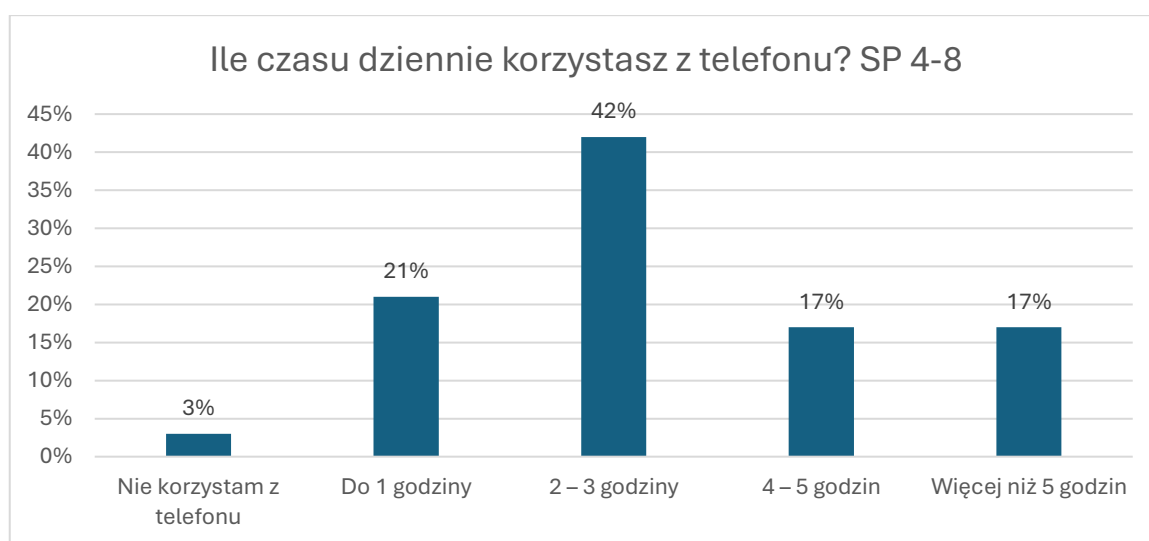
Na podstawie danych z badań SP 4-8 i SPP można zauważyć, że w grupie SP 4-8 najwięcej czasu spędza się na grach komputerowych – aż 51% uczniów wskazało tę aktywność jako dominującą. W pozostałych kategoriach najpopularniejsze są strony z obrazkami i filmikami (7%) oraz portale społecznościowe i nauka (po 6%). Natomiast w grupie SPP gry komputerowe również dominują, choć w niższym stopniu (34%), a znacząco wzrasta udział nauki (11%) i przeglądania stron z obrazkami i filmikami (10%). W obu grupach około 20% uczniów deklaruje, że w ogóle nie korzysta z komputera, a pozostałe aktywności, takie jak zakupy, fora czy inne formy rozrywki, są rzadziej wybierane.

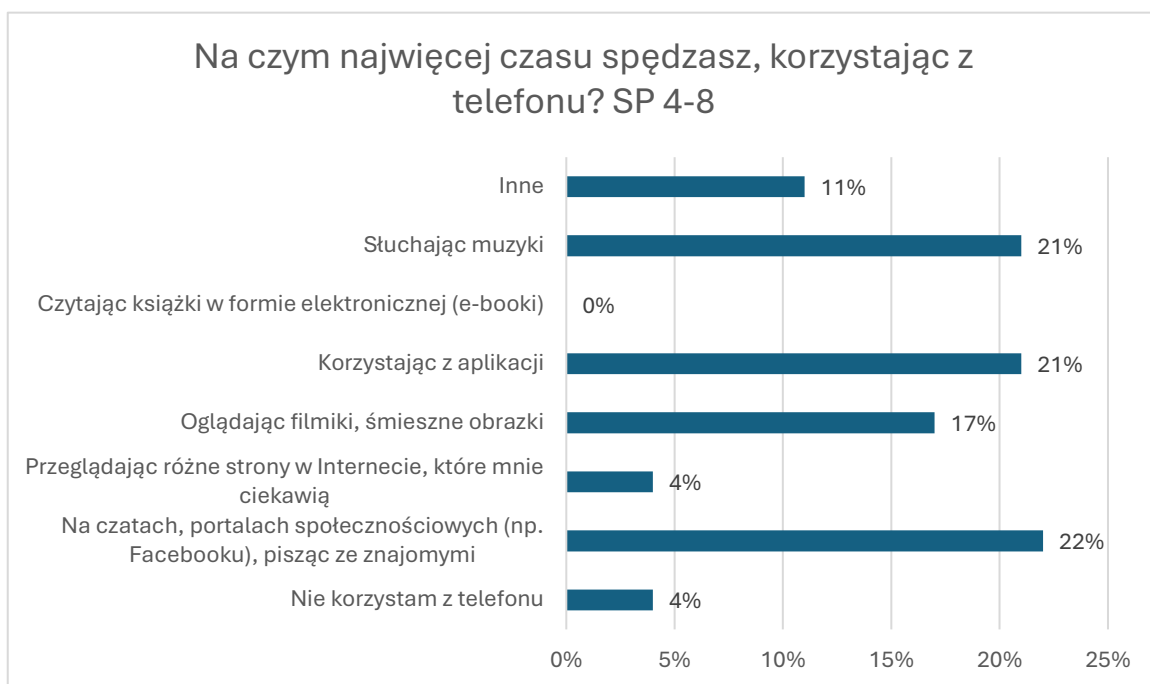
Wielość funkcji i aplikacji, jakie oferuje obecnie telefon komórkowy, sprawia, że komunikacja werbalna, będąca jego pierwotnym przeznaczeniem, schodzi na dalszy plan, a smartfon z dostępem do Internetu stał się narzędziem, za pomocą którego organizować możemy codzienne życie we wszystkich niemal aspektach: pracy, kontaktów towarzyskich, informacji, rozrywki, sportu, zakupów. Narzędzie to stało się wielu osobom niezbędne do tego stopnia, że nie potrafią bez niego funkcjonować; wzmożona intensywność użytkowania zaczyna nosić znamiona nadużywania, prowadząc do uzależnienia – fonoholizmu. Nadmierne

używanie telefonu komórkowego to zjawisko bardzo powszechne, zwłaszcza wśród młodzieży. określenie „uzależnienie” od nałogowego używania telefonu komórkowego należy stosować umownie, ponieważ w oficjalnych klasyfikacjach zdrowia, w tym zdrowia psychicznego, ICD-10 jak i DSM-V nie wyodrębniono takiej kategorii zaburzeń.

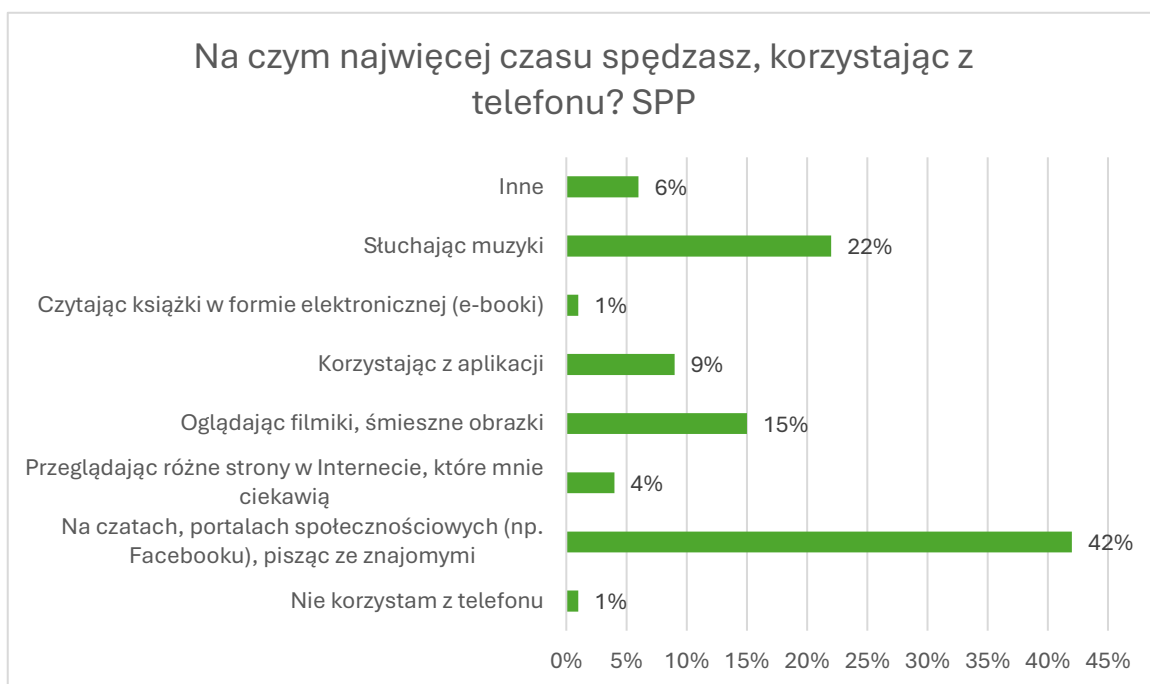
Jak wynika z przeprowadzonych badań, **42% uczniów klas 4-8 oraz 29% uczniów klas SPP korzysta z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie. Znaczny niepokój budzi fakt, iż 17% uczniów klas 4-8 oraz 30% uczniów klas SPP deklaruje, że korzysta z telefonu 4-5 godzin dziennie. 17% uczniów klas 4-8 oraz 36% uczniów klas SPP wskazuje, że korzysta z telefonu powyżej 5 godzin dziennie. Część uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (SP 4-8 – 21%; SPP – 5%).**

Uczniowie klas 4-8 najwięcej czasu korzystając z telefonu spędzają na czatach, portalach społecznościowych pisząc ze znajomymi (22%), na słuchaniu muzyki (21%) oraz na korzystaniu z aplikacji (21%).

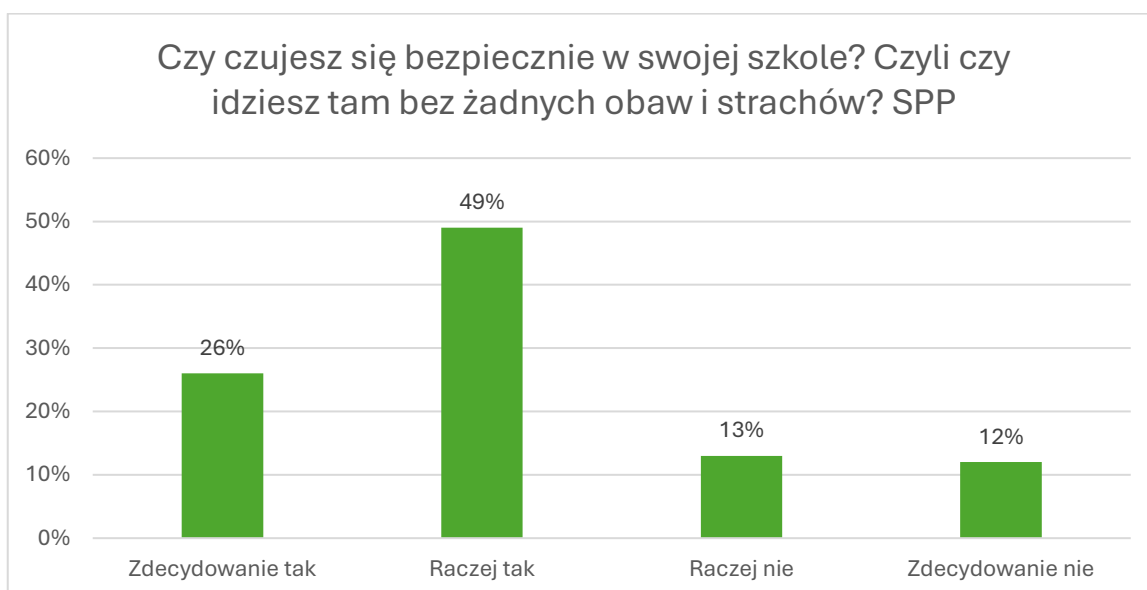
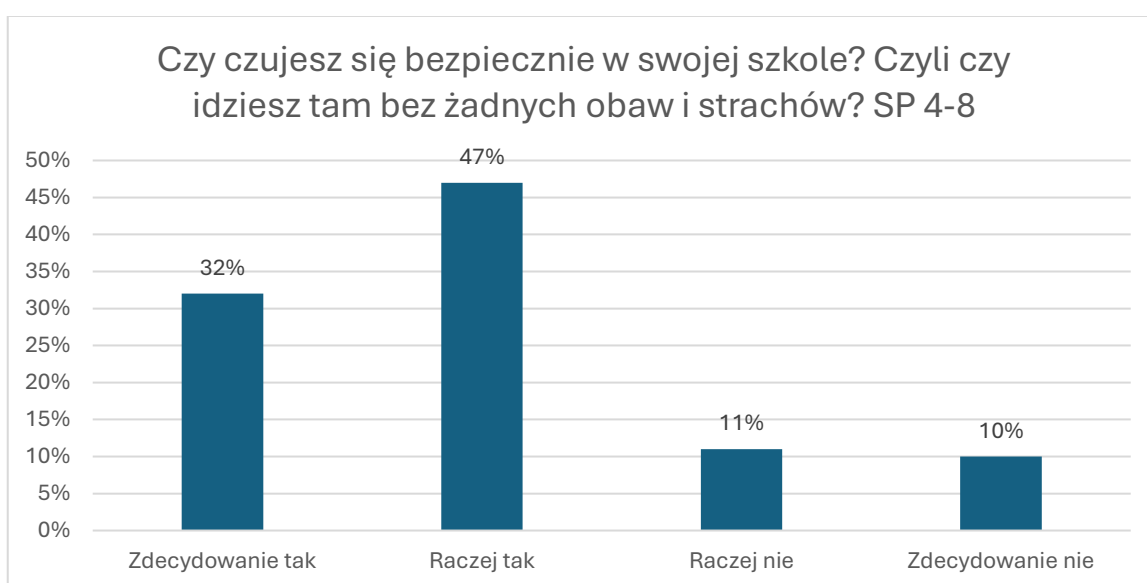
Uczniowie klas SPP najwięcej czasu korzystając z telefonu spędzają na czatach, portalach społecznościowych pisząc ze znajomymi (42%) i na słuchaniu muzyki (22%).

Przemoc rówieśnicza

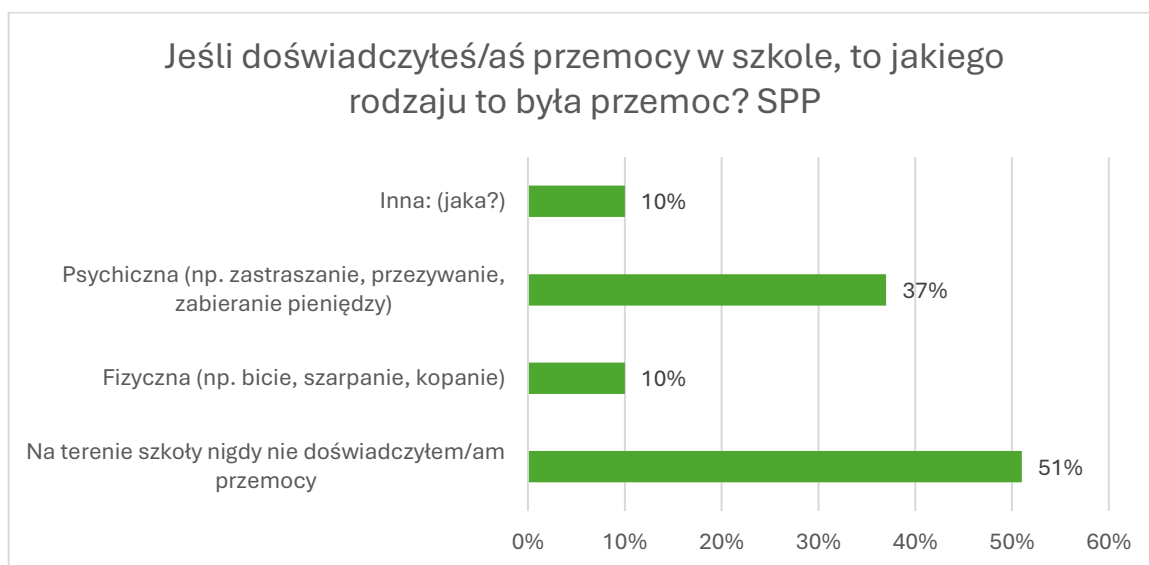
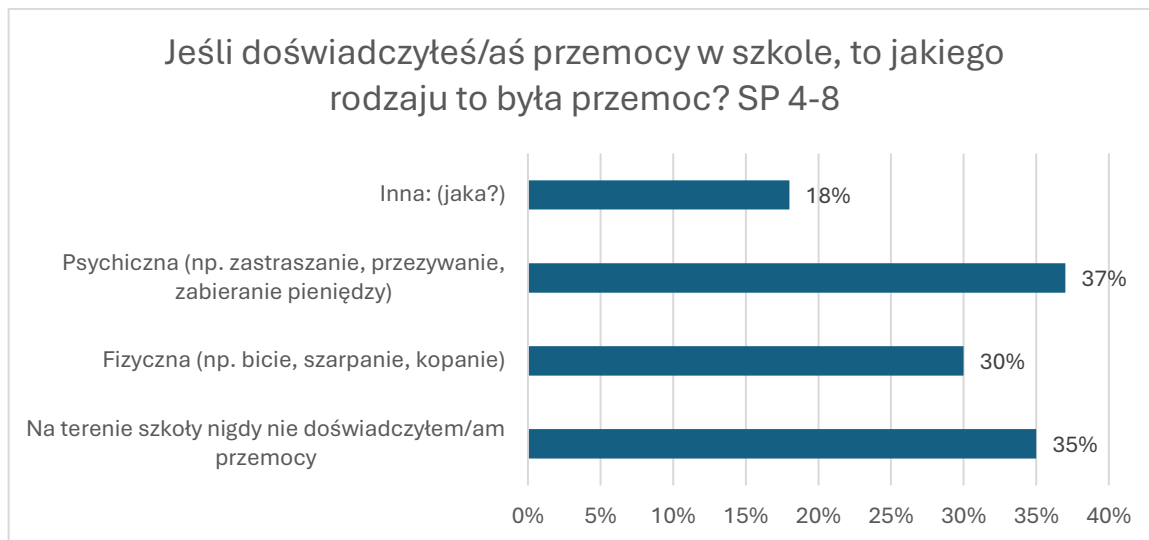
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich działań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy dzieci bezwiednie naśladują zachowania swoich rodziców i opiekunów, przejmując niewłaściwe wzorce reagowania i nawiązywania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone w szkole ankiety pozwalają dokładniej przyjrzeć się nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

21% uczniów klas 4-8 oraz 25% uczniów klas SPP nie czuje się bezpiecznie w swojej szkole.

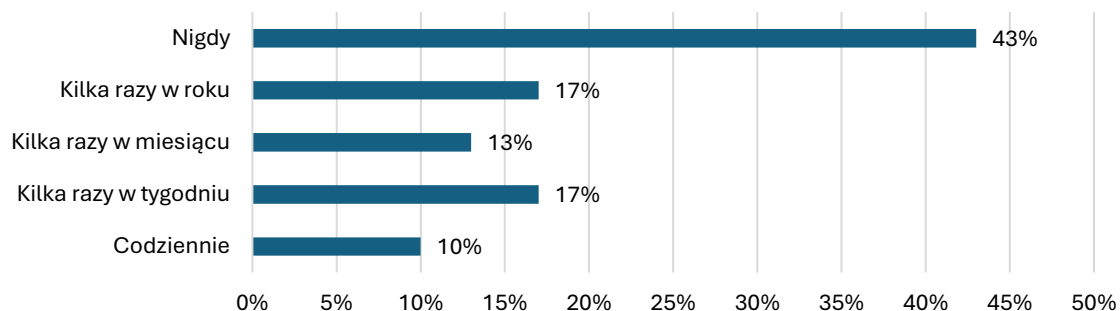
Jeżeli chodzi o rodzaj doświadczanej przemocy przez uczniów, respondenci wskazali różne formy – zarówno przemoc fizyczną (SP 4-8 – 30%; SPP – 10%), jak i psychiczną/słowną

(SP 4–8 – 37%; SPP – 37%). Niektórzy uczniowie deklarowali, że nigdy nie doświadczyli przemocy w szkole (SP 4–8 – 35%; SPP – 51%). Wyniki te wskazują na potrzebę dalszej edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w szkołach oraz monitorowania różnych jej form.

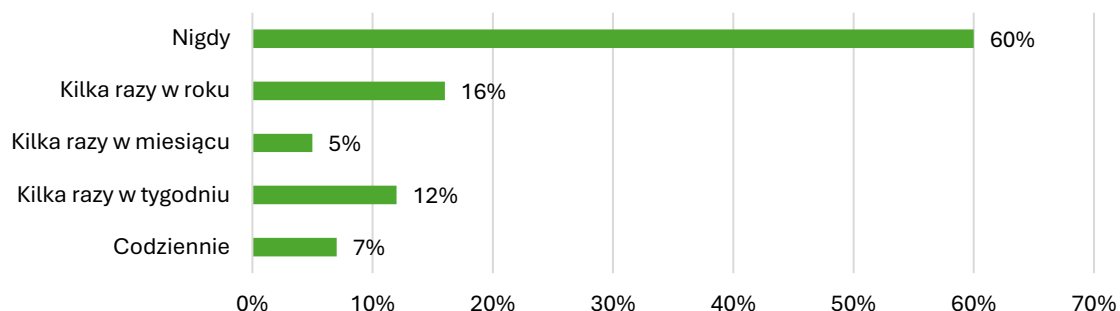

Zapytano uczniów także o doświadczenie przemocy w szkole. Według wyników badań 43% uczniów klas 4-8 i 60% uczniów klas SPP nigdy jej nie doświadczyło. Jednakże są uczniowie, którzy doświadczają przemocy w szkole codziennie (SP 4-8 – 10%; SPP – 7%), kilka razy w tygodniu (SP 4-8 – 17%; SPP – 12%), kilka razy w miesiącu (SP 4-8 – 13%; SPP – 5%), kilka razy w roku (SP 4-8 – 17%; SPP – 16%).

Jak często doświadczasz przemocy w szkole – jak często zdarza Ci się , że ktoś Cię np. kopnie, przezwie, uderzy itd.? SP 4-8

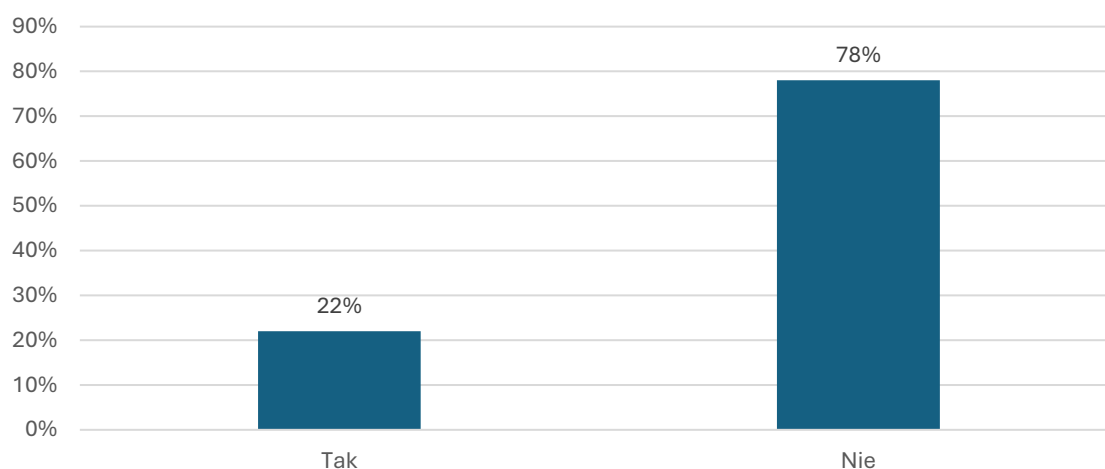

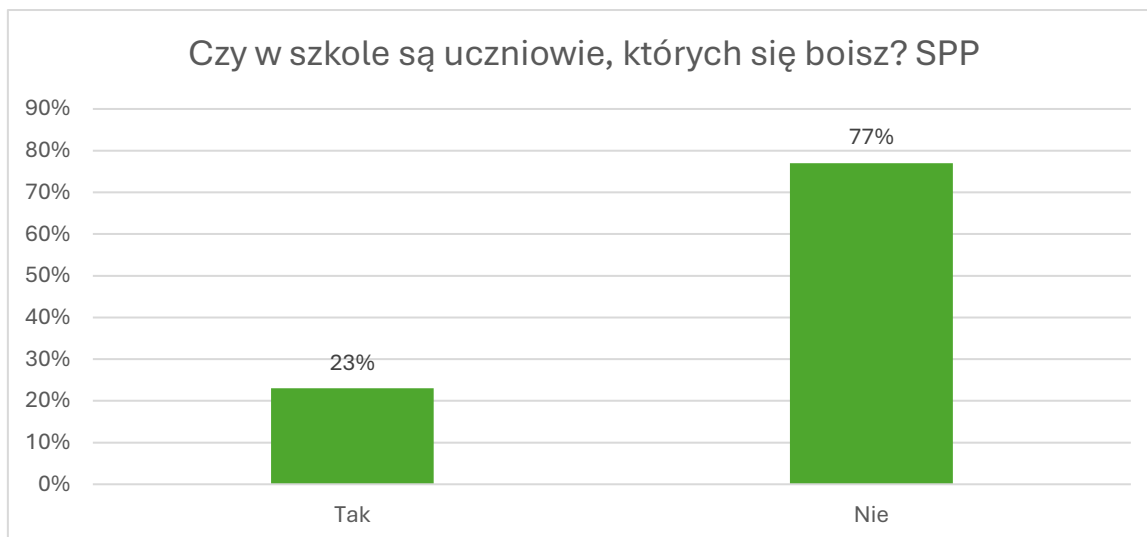
Jak często doświadczasz przemocy w szkole – jak często zdarza Ci się , że ktoś Cię np. kopnie, przezwie, uderzy itd.? SPP

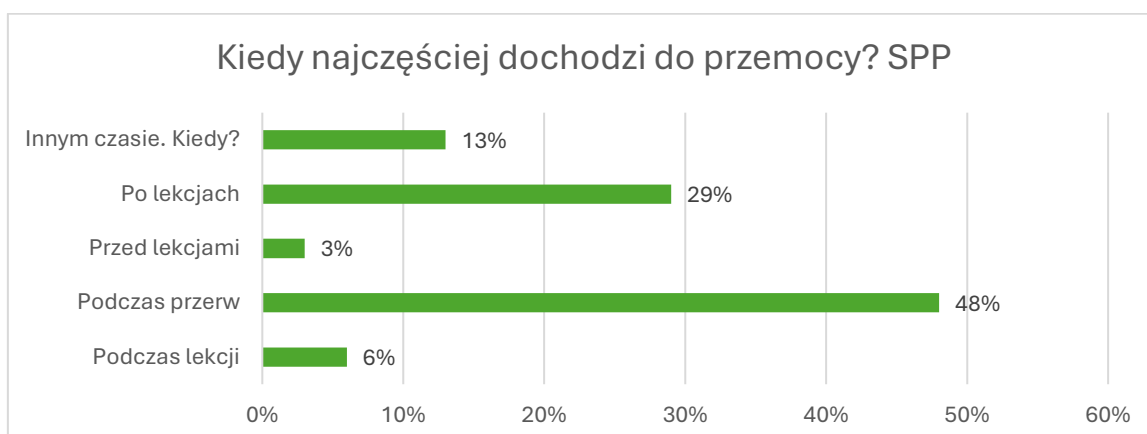
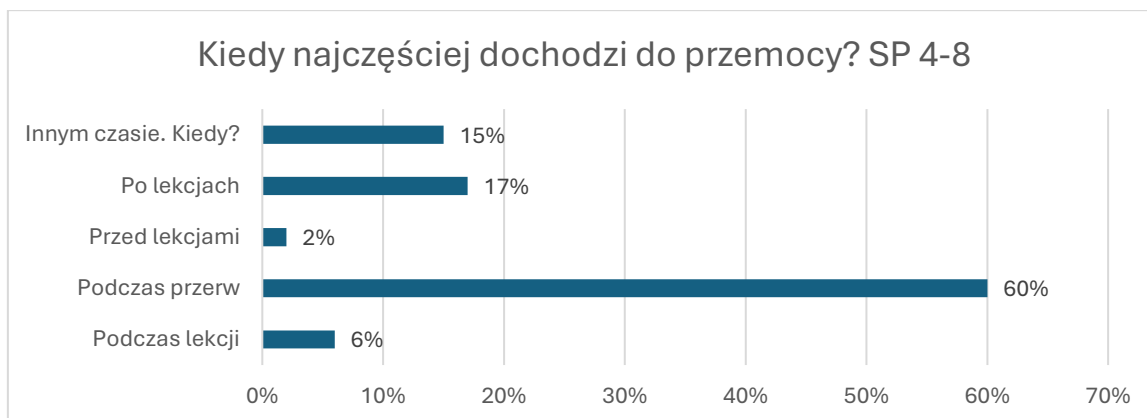
22% uczniów młodszych oraz 23% uczniów starszych deklaruje, że w szkole są uczniowie, których się boją.

Czy w szkole są uczniowie, których się boisz? SP 4-8

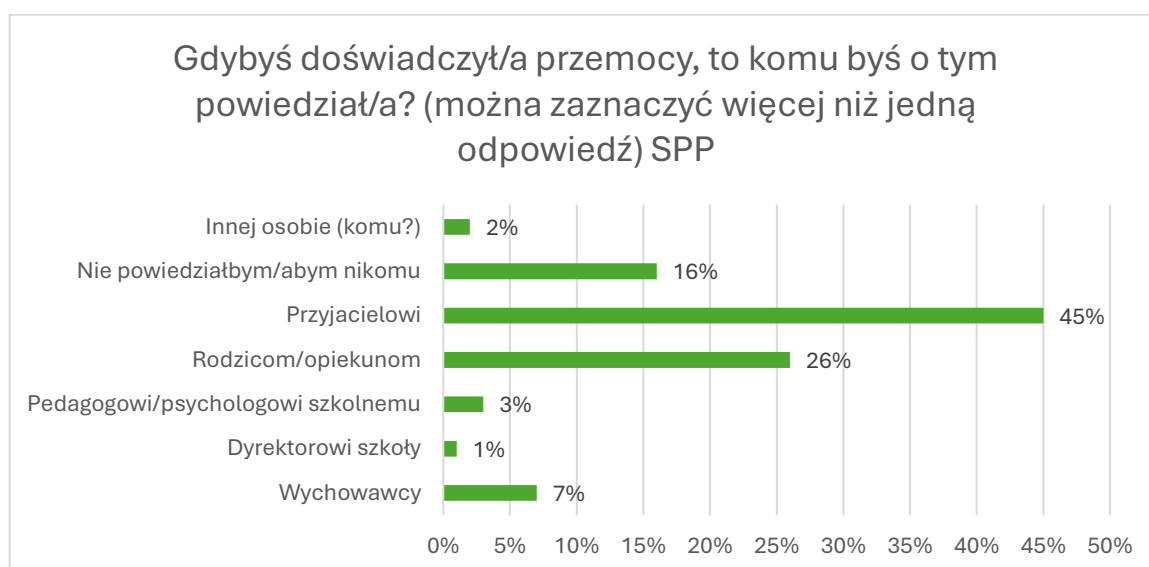
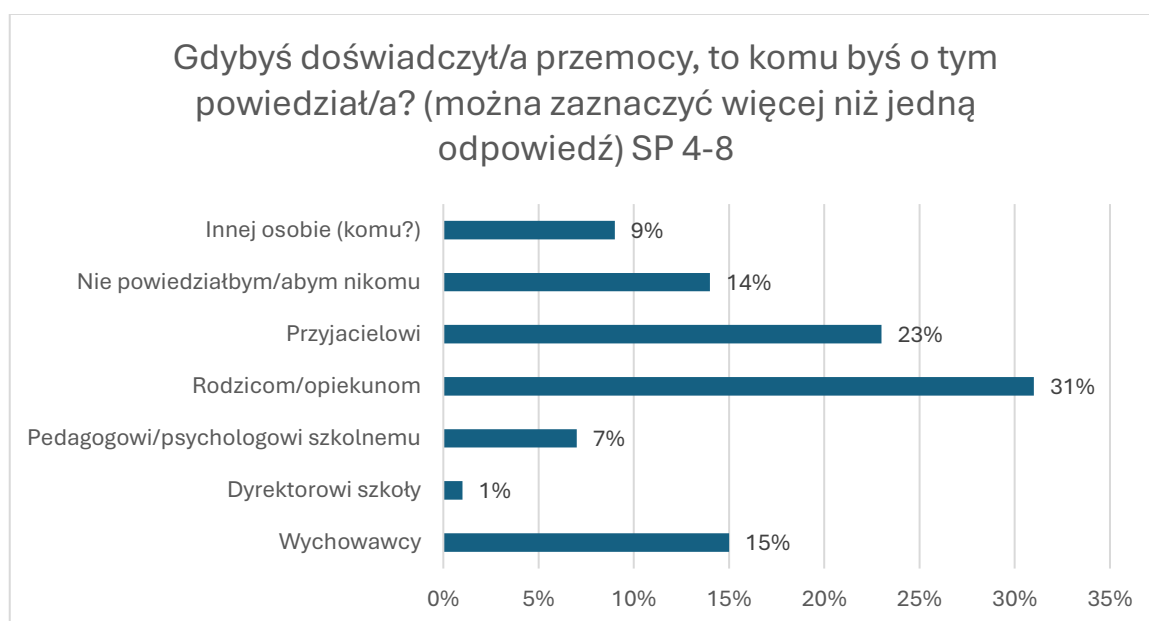

Wśród uczniów szkół podstawowych (SP 4–8) przemoc najczęściej występuje podczas przerw – wskazało tak 60% badanych, po lekcjach 17%, a rzadziej przed lekcjami lub w trakcie lekcji. W grupie starszych uczniów (SPP) również dominuje przemoc w czasie przerw (48%), natomiast większy odsetek (od uczniów SP 4-6) wskazał na okres po lekcjach (29%). Około 13–15% uczniów w obu grupach zadeklarowało, że przemoc zdarza się w innych, nieokreślonych momentach, co wskazuje na różnorodność sytuacji, w których dochodzi do konfliktów.

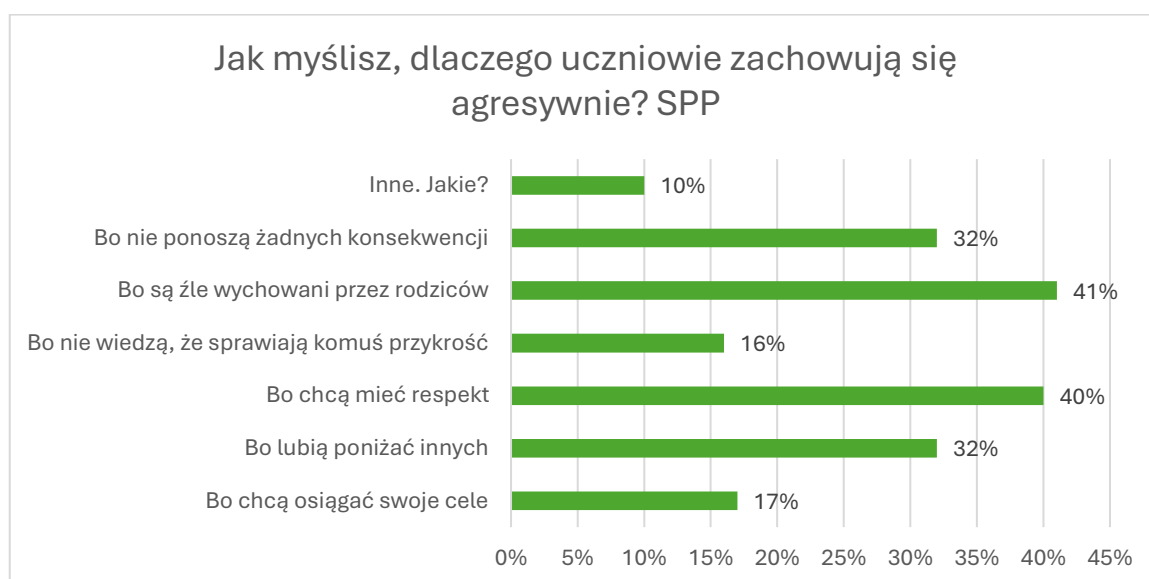
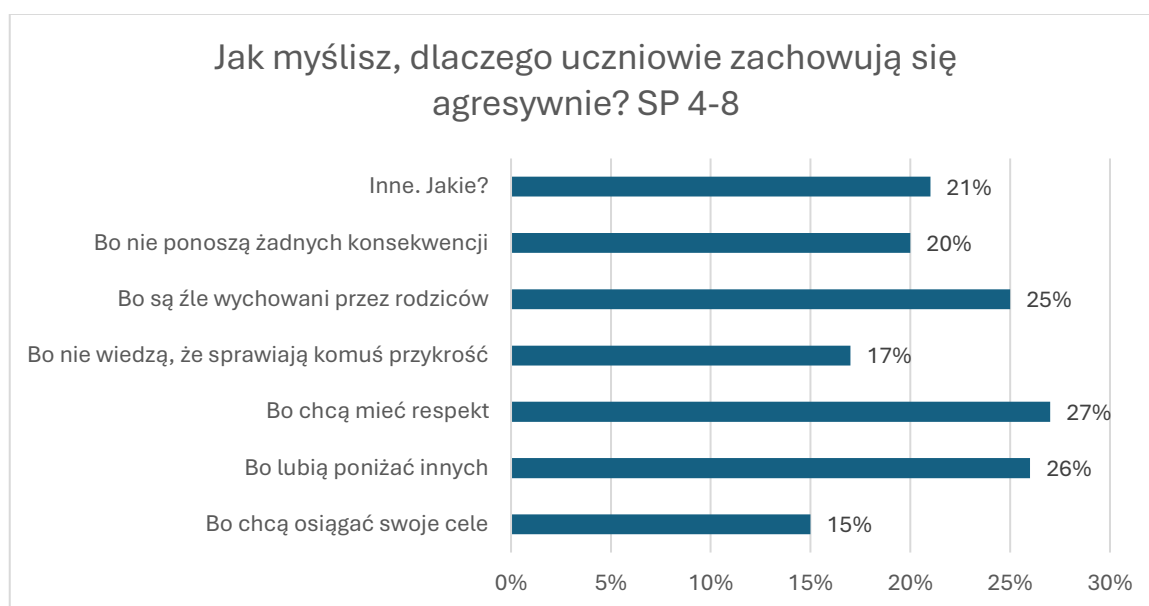

Wśród uczniów SP 4–8 najczęściej wskazywano, że o doświadczonej przemocy powiedzieliby rodzicom lub opiekunom (31%) oraz przyjacielowi (23%), przy czym 14% uczniów deklaruje, że nie powiedziałoby nikomu. Niewielki odsetek wskazywał wychowawcę (15%), pedagogów/psychologów szkolnych (7%) czy dyrektora szkoły (1%), a 9% wymieniło inne osoby. W grupie SPP największą rolę odgrywają przyjaciele – 45% badanych wybrało tę odpowiedź, a 26% zwróciłoby się do rodziców lub opiekunów. Podobnie jak w młodszej grupie, niewielki odsetek uczniów wskazał wychowawcę, pedagogów lub dyrektora szkoły, a 16% nie powiedziałoby nikomu, co świadczy o tym, że część młodzieży wciąż obawia się zgłaszania przemocy.

Uczniowie SP 4–8 najczęściej uważają, że agresja wynika z chęci zdobycia respektu (27%) oraz z przyjemności płynącej z poniżania innych (26%), a także ze złego wychowania

przez rodziców (25%). Znaczący odsetek badanych wskazuje także, że uczniowie zachowują się agresywnie, ponieważ nie ponoszą konsekwencji swoich działań (20%) lub nie zdają sobie sprawy, że sprawiają komuś przykrość (17%). 15% uczniów uważa, że agresja może wynikać z chęci osiągania własnych celów, a 21% wskazało inne przyczyny. W grupie SPP najczęściej wymieniano złe wychowanie przez rodziców (41%), chęć zdobycia respektu (40%) oraz przyjemność z poniżania innych (32%). Agresja była też kojarzona z brakiem konsekwencji (32%) oraz celami osobistymi (17%), przy czym mniejszy odsetek badanych wskazał inne powody (10%), co pokazuje, że percepcja przyczyn agresji rośnie wraz z wiekiem uczniów i ich świadomością społeczną.

W szkołach SP 4–8 najczęściej występującymi zachowaniami niepożądanymi są wyśmiewanie i przezywanie, które 32% uczniów obserwuje codziennie, a kolejne 27% kilka

razy w tygodniu. Równie powszechne jest obgadywanie za plecami – codziennie doświadcza tego 33% uczniów, a 29% spotyka się z tym kilka razy w tygodniu. Unikanie i wykluczanie z grupy pojawia się rzadziej, jednak nadal stanowi istotny problem, ponieważ 24% badanych wskazuje, że zdarza się to codziennie, a 16% kilka razy w tygodniu. Najrzadziej dochodzi do grożenia, szantażowania, zabierania rzeczy oraz wandalizmu – prawie połowa uczniów deklaruje, że takie sytuacje nigdy nie występują, choć pojedyncze przypadki nadal pojawiają się w ciągu roku szkolnego.

Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole? SP 4-8	Codziennie	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Nigdy
Odpowiedź	%	%	%	%	%
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	32%	27%	18%	12%	11%
Obgadywanie za plecami	33%	29%	20%	8%	10%
Unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy	24%	16%	23%	20%	17%
Grożenie komuś, szantażowanie	9%	6%	18%	21%	46%
Kopanie, bicie	16%	15%	15%	28%	26%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	7%	6%	10%	21%	56%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	7%	8%	12%	35%	38%

W szkołach SPP najczęściej występuje obgadywanie uczniów za plecami – codziennie zdarza się to u 33% badanych, a wyśmiewanie lub przezywanie dotyczy 32% uczniów codziennie. Znaczna część uczniów doświadcza również unikania, ignorowania lub wykluczania z grupy — aż 24% badanych wskazało, że spotyka ich to codziennie. Groźby, szantaż, kopanie i bicie zdarzają się rzadziej, codziennie odpowiedzi udzieliło od 9% do 16% uczniów, a większość wskazuje, że te sytuacje występują kilka razy w roku lub nigdy. Najrzadziej pojawiają się kradzieże i akty wandalizmu – codziennie zdarza się to tylko u 7–8% uczniów, a większość uczniów twierdzi, że takie sytuacje nie mają miejsca w ich szkole.

Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole? SPP	Codziennie	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Nigdy
Odpowiedź	%	%	%	%	%
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	33%	23%	15%	13%	16%
Obgadywanie za plecami	54%	23%	8%	10%	5%
Unikanie, ignorowanie. wykluczanie z grupy	38%	16%	13%	17%	16%
Grożenie komuś, szantażowanie	11%	9%	10%	19%	51%
Kopanie, bicie	13%	5%	9%	16%	57%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	8%	4%	10%	15%	63%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	7%	5%	11%	27%	50%

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Mieszkańcy Gminy Krzeszowice

Wyniki badań wskazują, że dorośli mieszkańcy gminy dobrze identyfikują główne zagrożenia społeczne, które dotyczą ich otoczenia. Najczęściej dostrzegają problemy związane z uzależnieniem od Internetu, alkoholu oraz innych środków wpływających na codzienne funkcjonowanie. Świadczy to o wysokiej świadomości społecznej, ale jednocześnie o tym, że zagrożenia te są realne i obecne w życiu mieszkańców. Wskazywane problemy nie mają charakteru marginalnego — są powszechnie obserwowane i stanowią poważne obciążenie dla rodzin.

Mieszkańcy dostrzegają również istnienie przemocy domowej — zarówno wobec dorosłych, jak i wobec dzieci. Świadomość istnienia problemu oznacza, że zjawisko to nie jest już w pełni tabuizowane, jednak wciąż część przypadków pozostaje nieujawniona. Mieszkańcy deklarują gotowość reagowania, lecz jednocześnie wskazują na brak wystarczających narzędzi i wiedzy, jak to robić.

Z badań wynika także, że dorośli odczuwają deficyt w obszarze wsparcia specjalistycznego, szczególnie w zakresie pomocy psychologicznej i terapii uzależnień. Dostępność tych form wsparcia oceniana jest jako niewystarczająca, co wpływa na opóźnione reagowanie rodzin na pojawiające się problemy. W odpowiedziach pojawia się też potrzeba edukacji rodziców, zarówno w zakresie wychowania, jak i rozpoznawania sygnałów zagrożeń u dzieci.

Wniosek kluczowy:

Mieszkańcy widzą narastające zagrożenia społeczne, jednak oczekują większej dostępności usług wsparcia i edukacji. System pomocy postrzegają jako potrzebny, ale niewystarczająco wyposażony w narzędzia, by odpowiadać na skalę problemów.

Pracownicy instytucjonalni w Gminie Krzeszowice

Pracownicy instytucji posiadają szeroką wiedzę na temat sytuacji społecznej w gminie, wynikającą z realizowanych zadań oraz regularnego kontaktu z osobami korzystającymi ze wsparcia. W swoich obserwacjach zwracają uwagę na narastające zagrożenia związane z używaniem narkotyków i alkoholu przez młodzież, a także na wzrost liczby interwencji oraz rosnące zapotrzebowanie na działania terapeutyczne i pomocowe.

Odnotowują również zwiększającą się skalę problemów związanych z przemocą domową. Podkreślają, że wiele sytuacji wymaga współpracy międzyinstytucjonalnej, co

wskazuje na złożony charakter zjawiska i konieczność koordynacji działań w ramach lokalnego systemu wsparcia.

Ponadto pracownicy zwracają uwagę na ograniczenia organizacyjne, w tym niewystarczającą liczbę specjalistów, ograniczoną dostępność usług psychologicznych, terapeutycznych i środowiskowych oraz obciążenie instytucji dużą liczbą zgłaszanych spraw. Wskazują, że wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia uzasadnia potrzebę wzmocnienia zasobów kadrowych i finansowych oraz dalszego rozwoju dostępnych usług.

Wniosek kluczowy:

Instytucje lokalne działają skutecznie, ale ich możliwości są ograniczone. Rosnące problemy społeczne wymagają zwiększenia zasobów, poprawy współpracy międzyinstytucjonalnej oraz rozwijania usług środowiskowych i specjalistycznych.

Uczniowie z Gminy Krzeszowice

Wyniki badań uczniów pokazują, że młodzież mierzy się z szeregiem nowoczesnych zagrożeń, które często rozwijają się poza kontrolą dorosłych. Bardzo dużą część ich aktywności stanowi korzystanie z telefonu i Internetu — zarówno dla rozrywki, jak i kontaktów społecznych. Nadmierna ilość czasu spędzana online może wskazywać na wysoki poziom ryzyka uzależnień behawioralnych, takich jak uzależnienie od mediów społecznościowych, gier czy komunikatorów.

Ważnym wnioskiem jest także wczesny kontakt młodzieży z alkoholem i jego regularne spożywanie wśród części uczniów. Szczególnie niepokojące jest to w grupie SPP, gdzie deklaracje dotyczące kontaktu z alkoholem są wyższe, a także obejmują mocniejsze napoje. Sytuacja ta wskazuje na obecność podwyższonego poziomu czynników ryzyka w środowisku młodych osób oraz na potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych.

Uczniowie wskazują również na doświadczenia związane z przemocą rówieśniczą, konfliktami oraz trudnościami emocjonalnymi. Wysokie obciążenie stresem, oczekiwaniami oraz porównywaniem się w mediach społecznościowych prowadzi do osłabienia odporności psychicznej. Młodzież deklaruje świadomość istniejących zagrożeń, ale nie zawsze potrafi nimi zarządzać lub szukać wsparcia.

Wniosek kluczowy:

Młodzież potrzebuje nowoczesnych, intensywnych programów profilaktycznych, wsparcia emocjonalnego i edukacji na temat zdrowego korzystania z technologii.

Profilaktyka musi odpowiadać na realne zagrożenia XXI wieku, nie tylko na tradycyjne problemy uzależnień.

Podsumowanie ogólne:

Analiza trzech grup badanych wskazuje, że Gmina Krzeszowice stoi przed złożonymi wyzwaniami społecznymi, które wymagają skoordynowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych. Najważniejsze obszary wymagające wzmocnienia to:

- przeciwdziałanie uzależnieniom (zarówno substancjom, jak i zachowaniom),
- zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego i terapeutycznego,
- rozwój usług przeciwdziałania przemocy,
- edukacja młodzieży i rodziców,
- wzmacnianie kompetencji instytucji lokalnych.

Diagnoza pokazuje również rosnącą świadomość mieszkańców i gotowość do reagowania, co stanowi fundament do dalszego budowania systemu wsparcia w gminie.

Rekomendacje

Profilaktyka jest systemową odpowiedzią na zjawiska uznawane za zagrożenie dla zdrowia publicznego. W tym sensie dotyczy również tzw. nałogów behawioralnych, które wiążą się z licznymi szkodami zdrowia somatycznego, psychicznego oraz negatywnymi skutkami funkcjonowania społecznego. Profilaktyka to zapobieganie problemom, zanim one wystąpią lub minimalizowanie szkód związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych. Z tego względu adresatami oddziaływań profilaktycznych są najczęściej ludzie młodzi, ale nie można też zapomnieć o osobach dorosłych. Skuteczna profilaktyka prowadzona wśród młodzieży może zmniejszyć koszty związane z leczeniem nałogów behawioralnych u osób dorosłych, a także zmniejszyć wydatki publiczne związane z naprawianiem szkód społecznych powstałych w wyniku tych problemów.

Rekomenduje się:

- **Upowszechnianie wiedzy na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy, cyberprzemocy w środowisku lokalnym i szkolnym** – dystrybuowanie materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym (ulotki, plakaty, filmy), organizowanie wydarzeń (lokalne imprezy powiązane z przedmiotową tematyką, spotkania dla rodziców, warsztaty dla dzieci i młodzieży szkolnej, pogadanki i otwarte spotkania ze specjalistami) i prowadzenie kampanii społecznych.
- **Szeroko pojęte edukowanie** – szkolenia dla nauczycieli i pedagogów, terapeutów uzależnień, pracowników socjalnych i służb pomocy społecznej, policji, lekarzy, osób zaangażowanych w prace Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- **Pedagogizację rodziców** – spotkania ze specjalistami z zakresu uzależnień, a także przemocy.
- **Współpracę między instytucjami** funkcjonującymi na terenie Gminy celem możliwie szybkiego podjęcia działań profilaktycznych i interwencyjnych.